

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Villongó testvérek.

Budapest, szeptember 15.

(v.) Miskolc és Kassa közt alig száz kilométernyi a távolság; mégis holnap egy óceán fog közöttük hőmpölyögni: — a vélt érdekellentéteknek s a mesterségesen kihegyezett félreértéseknek óceánja. Miskolcon a kereskedők, Kassán az agrárius gazdák tartják holnap országos kongresszusukat. Hogy ez a két érdekcsoport, noha egymásra volna utalva, mért helyezkedik el egymással szemben s mért nem egymás mellett, azt józan észszel felérni nem lehet. Hogy a kereskedelem és az ipar felvirágzása szaporítja a mezőgazdasági termények fogyasztóit s hogy a gazdaközönség jóléte föllendíti az ipart és a kereskedelmet: ezt a megdönthetetlen, de banális igazságot szinte illetlenség már a közönség elé vinni. A gazdasági élet különböző ágazatainak harmóniáját hirdetni mégis népszerűtlen dologgá lett valahogy Magyarországon. Az osztályirigység eleinte mint székely jelentkeztet nálunk, majd divat lett belőle s már-már ott vagyunk, hogy zsarnoki hatalmába ejti az egész közéletet. A telivér agrárius ma már szentül hiszi, hogy a magyar gazda mindaddig nem boldogul, amíg fel nem kopik az álla az iparnak s ki nem pusztul a kereskedelem. A polarizáció törvényénél fogva pedig immár hódítani kezd az ugynevezett merkantil táborban az a nézet, hogy ami javára válik a gazdaközönségnek, azt szükségképpen a kereskedelem s az ipar sinyl meg. Az egyik véglet im megalkotja a másikat. S közöttük a folytonos surlódás következtében megőrülök a nemzeti szolidaritás érzése, az érdeklonkság tudata s a szociális lelkiismeret egysége.

Villongó testvéreikül állanak hát egymással szemben az országnak különböző kereseti

ágai. A gazdák országos szervezete ellenében Miskolcon el fogják határozni a kereskedelmi és ipari érdekképviselőnek országos szervezését. Akkor aztán dulhat szabadon és vidáman a könyörtelenségig menő osztályharc. Mind-egyik tábornak meglesz a maga főhadiszállása és vezérkara; s az lesz az igyekvése mind-niknek, hogy mennél több kárt tegyen a másikonban. De sebesülte csak egy lesz ennek a háborúnak: a magyar haza. Ki kell mondanunk azt az igazságot, hogy a kereskedelem nem kezd a harcot, hanem csak felveszi azt a küzdelmet, amelyet az agrár tuzók reá kényszerítenek. De nincs mért elhallgatnunk azt a benyomásunkat sem, hogy ebben a védelmi hadjáratban több az indulatosság és kevesebb az elfogultatlanság, mint amennyi az ügynek hasznára lehet. Ugy találjuk, hogy a kereskedelmi mozgalom nem elég óvatossá azok irányában, akik rendszeres izgatást fejtenek ki az ugynevezett merkantil elemek szenvedélyeinek felgyújtása érdekében s akik ugy viselkednek, mintha a kereskedelemnek s az iparnak ők volnának az egyedüli barátai, holott közönséges politikai önzés lappang feltűnő buzgólkodásuk mögött. Egy megbukott politikai irányzat, amely minden áron restaurálni szeretné magát, odatolódik az élére a kereskedelem s az ipar védelmi harcának, nem azzal a szándékkal, hogy a fenyegetett érdekek javára eloszlassa a régi félreértéseket s mielőbb helyreállítsa a békét, hanem azért, hogy új félreértéseket támaszson s mentül nagyobb politikai hasznot huzzon a mentül tovább duló küzdelemből.

Ennek a tendenciának a látszólagos gyám-sága valóságos kompromittálja a kereskedelem s az ipar védelmi mozgalmát. Nem szorult ez a mozgalom semmiféle tutorra; ne tölje tehát még a látszatát sem annak, hogy

letárgyalt politikai nagyságok önzése balekot foghat az érdekelt tényezőkben. Kérdezzék meg e tényezők azoktól, akik most legvadabban izgatnak az agrarizmus ellen, kinek a kormányszata alatt történt mindaz, ami most kereskedelmi kamarák szerveztette bűnlajstromban szerepel. Az őrlési forgalom eltörlése, a tőzsdeadó elvének a kormányprogrammba bevonulása, a gabna-elővételek üldözése, a borkereskedelem megrendszabályozása: mindez a Bánffy-kabinet idejében következett be. S most a Bánffy Dezső sajtója hirdeti az irtó háborút az agrárpolitika ellen. És a kereskedők sorából senki sem akadt, aki a szeme közé vágta volna ennek a sajtónak azt a kérdést, hogy vajon hol volt báró Bánffy Dezsőnek az anti-agrarizmusa s a merkantil-barátsága, amíg a miniszterelnöki széken ült? Hogy mért prédikál a báró ur mostan vizet, holott akkor bort ivott? S mi jogon izgat most az ellen, ami az ő égíse alatt, az ő hozzájárulásával s az ő felelőssége mellett alkotódott? Ugyancsak a Bánffy idejében vitték a parlament elé azt a hirhét statisztikai törvényjavaslatot, amely minden diurnistának jogot akart adni arra, hogy betekintsen a kereskedők üzleti könyveibe s összes leveleibe s amely hat hónapig tartó fogságra akart vetni minden olyan kereskedőt, aki a betekintés elől elvonja könyveit és levelezését. Olyan óriási volt a szabadelvű pártban is a felháborodás a rendőri önkénynek e terjeszkedése miatt, hogy a nyakas Bánffy kénytelen volt a sérelmes szakaszokat kitörölni. S most ugyanennek a Bánffynak a sajtója vádolja a jelenlegi kormányt azzal, hogy a tisztességes verseny korlátozásával a kereskedelmi rendőrséget honosítja meg. Ilyen perfidül s ilyen bután izgatják a kereskedőket azok, akik politikai hasznot szeretnének húzni az ő elkeseredésükből. S az ő ön-

T A R C A.

Worth, a toilette-király.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Pekár Gyula.**

PÁRIS.

Művészek ezek a párisi női szabók? Hivatatosan még nem, — hivatalosan a divat még nincs felvéve a négy klasszikus művészethez ötödiknek, de ha még pár ilyen káprázatos szalont rendeznek, akkor Worth ur és társai legközelebb már a képzőművészeti osztályban fognak kiállítani. Millerand miniszter nemrégiben a becsületrend keresztjével tüntetett ki egy párisi szabóművészt és midőn megtámadták érte, az ipari érdekem mellett erősen hangsúlyozta az új lovag „művészi“ nagyságát, — nos, Millerand ur szociáldemokrata és lehet, hogy ez az irány tényleg bejuttatja a Beaux-Arts-ba a női divatot és mestereit. Lesz akkor tanszéke, lesznek tanárai a divatnak a Rue Bonapartban s micsoda új bohém-élet fogja kezdetét venni az ötödik művészet diákjai közt! Micsoda Murger fogja megírni e diákokat, kik ha lehet, még szerelme-sebb természetűek lesznek a régiéknél, mert hisz az előadások alatt a legszebb próbáló kisasszonyokon fogják tanulni a szabászat titkos műfogásait! Oh ezek a diákok szorgalmasabbak lesznek a régiéknél... Lesz a szabóművészetnek, mint a „quatre-arts“-nak még „római díja“ is, vagyis helyesebben „párisi díja“, mert ennek a tiszta francia művészetnek Páris lesz a Rómája.

Művészet-e a divat? Olyan magas fokon, amilyenre a párisi női szabók vitték, már valóban az. A hivatalos művészek tiltakoznak ellenük és gonyolják az „olló Phidias-ait“, de nem tagadják meg, hogy a Worth és társai *creatio*iban már a művészi képzelem és egyéni invenció finom

műveivel van dolgunk. E szabó-zsenik így felelhetnek a kollégaság ellen tiltakozó hivatalos uraknak:

— Mért akartok minket megtagadni? Hisz valljátok be, ti is éppúgy az asszonyból éltek, mint mi. Az ő szépségéből, bájosságából, megfoghatatlan szerelmes lényéből... Egy a tárgyunk. Ti megfestitek, kifaragjátok, megírjátok vagy megzenésítitek, de a mit csináltak, sose él az valóságában, csak a képzelet segítségével. Mi akkor még felettetek állunk, mert a mi művészetünk igazán él s nem a képzelem fantómiáját, hanem a szó legszorosabb értelmében a valóságos nőt fogja át. A női remekünk a ruha, rajta van az asszonyon, — költeményt ír minden mozdulatához s örökös művészi változatossággal dicsóiti őt. A mi remekünk sem nem hideg márvány, sem nem ragadós festék, nem holt dolog az: épp mivel rajta van az asszonyon, a nő legközelebb, legmelegebb ihlete ad állandóan új életet neki. A mi művünk nemcsak az ideálért, hanem közvetlen általa él... Festők, mi a ti művészetetek? A vonalak és színek harmoniája, ugy-e? Nos, tudtok-e szebb hullámvonalakat teremteni, mint a mi toilettjeink szabása, örökké új dizsitése és suhanó eleganciája? Színekről beszéltek; — hol tudtok ti olyan bűbajos színharmóniát előidézni, mint mi itt az 1900-iki tárlat tündérruháin? Ti költők és írók azt mondjátok, nincs gondolat a művészetünkben. Mi fejez ki több érzelmet és hangulatot, mint a mi női ruháink? Színeinkkel és szabásainkkal ki tudunk mi fejezni mindent. *Beszélek* a mi toilettjeink és a legékeseszőlőbban. Tudnak firtelve csacsogni, büszkén hallgatni, impozánsan parancsolni, bánatosan gyászolni, forrón szerelmet vallani s költőien merengeni. Tudnak örülni, mosolyogni, kacagni, sirni, — tudnak a mi ruháink még nehezíteni, sőt haragudni is... Csupa költemény a mi divatunk: nem mi énekeljük-e meg legszebben prémes remekeinkkel a telet, szerelmes színeink-

kel a tavaszt s világos szimfoniáinkkal a nyarat? Zene nem volna a mi művészetünkben? Van-e szebb zene a mi szokványi selmes suhogásánál?... Oh, sokat kifejez az, szerelmet, gyűlöletet és örömet, haragot egyaránt... Realizmusról beszéltek ti? Mikor juttok ti olyan közel a valósághoz, mint mi? Hol van nektek olyan eszmétek, ami olyan szorosan megfelelne a női valóságnak, mint amilyen szorosan a mi ruháink illenek a nő derekához?... Ti írók, hisz ti már nem is az asszonyból, hanem belőlünk éltek! Bourget és az összes szalonpszikológusok már csak azt írják le, amit mi teremtünk, a toilettet. Könyveiknek a fele a mi pongyoláink leltározásával foglalkozik, épp mert e pongyolák már egyenesen lélekállapotok jelentőségével bírnak. Mi csináljuk az igazi pszichológiát, mert a nő olyan lesz, amilyennek divatunk akarja, hogy legyen... Ti akartok a női bájok titkaiba behatolni? Ki ösmeri jobban e bájokat, mint mi, ki tanulmányozza lelkiismeretesebben a női kebel hajlását, vagy a csipők ömlését minálunk?... A mi „creatioink“ félelnek a ti művészetetekkel, — mi épp oly kevésbé vagyunk gyárosok mint ti s ruharemekeink olyan egyéni *egy* művek, amelyeket épp oly kevésbé csinálunk meg kétszer, mint ahogy ti nem festitek meg kétszer egy-ugyanazt a képet. Mi csináltuk az asszonyból azt a fényűzési tárgyat, azt az élő ékszer, ami sose volt azelőtt egy korban sem. Volt-e az asszony valaha szebb és ragyogóbb, mint ma? Ha pedig a szerelem a művészet tárgya, akkor ti egyáltalában számba se jöhettek mellettünk. Mi vagyunk a szerelem igaz költői, az illuzió mesterei. Hogy micsoda költemény a mi divatunk, micsoda ciklusa ez a szerelmes madrigaloknak, azt csak akkor fogjátok megtudni, ha megleszitek öltözés szobájában, mint hámlik ki a parisienne a mi ruharemekeink szalag, selyem és csipke habjából. Nincs művészebb látvány ennél! Igaz, hogyha a nő leteszi a toilettet, élettelen ömlik

érzetük mégsem lázad fel e tolokodó gyámkodás ellen?

Védjük meg a kereskedők a maguk közös érdekeit. De tegyék ezt higgadtan és okosan. Rázzák le a nyakukról a fogadatlan tutorokat s mondják ki nyíltan, hogy komoly küzdelmüket a politikai önzés cselvetéseitől el akarják szigetelni. Vonjanak mély és széles árkot a maguk ügye s a nagy politika vagyonybuktójainak bosszúvágya közé. Legyenek bizalmatlanok azokkal szemben, akik a harc elmergesítésére és állandósítására tüzelik őket, s fékezéské akciójukat bölcs mértékudással, nehogy még jobban kiélesedjenek az ellentétek s hogy mentül enyhébben folyjon le és mentül gyorsabban legyen befejezhető az áldatlan testvérháború. Mozgósítsák önrizetüket azok ellen, akik nem vezetni akarják őket, hanem félvezetni. És mozgósítsák hazafiúi lelkiismeretüket az indulataik tulhajtására irányuló kísérletek ellen. Ne áldozzanak fel semmit jogos érdekeikből, de szorítkozzanak a védelemre s a leghevesebb támadást ne viszonyozzák támadással. Adjanak ellenfeleiknek példát abban, hogy kimélni kell a csatamezőt, amelyen ez a tusa folyik. Mert ez a harctér: a magyar haza.

BELFÖLD.

Kronstadt után Hermanstadt. Nagyszébenből káviratozzák: A városi képviselőtestület mai ülésén a város nevét illetőleg történeti és jogtörténeti, valamint polgári és katonai kormányzati szempontokból merített megokolással elhatározták, hogy a város hivatalos neve *Hermanstadt* legyen.

A kivándorlók ellen. Fenyvessy Ferenc főispán fölkérésére báró Hornig Károly veszprémi püspök hazafias körlevélben szólítja föl egyházmegyéje püspökét, hogy beszéljék le a népet a kivándorlásról.

Hornig püspök beteges állapotnak mondja a kivándorlók láz emelkedését és rámutat arra, hogy a kivándorló óriási többsége ma már nem találja fel az új világban azt, amit remélt. Magyarország elég nagy, népesedése pedig aránylag oly ritka és emellett oly szabálytalan, hogy az ország kelli beosztás mellett minden fiának szerezhet és biztosíthat munkát és kenyeret s fog is szerezni és biztosítani, ha az államhatalomnak, amire törekszik, sikerül: népesedési, nemzetiségi, társadalmi, sőt talán vallási állapotaink gondos figyelembe vétele mellett a kereslet és kínálat viszonyait akként országszerte bizonyos rendszerbe hozni, hogy aki saját fajújában csakugyan nem talál munkát és megélhetést, megtalálja azt más határon. Felkéri tehát papjait és a tanítókat is, figyelmeztessék

az össze s meghal északára, mert csak az ő ihlete ad életet neki, — de nem baj ez, van az asszonyi hűségben feltámadás, mert majd felveszi másnap. Nézzétek meg másnap, mint öltözik fel s ha a mi remekünk ez új életre ébredését láttátok, akkor el fogjátok hinni, hogy mi igazi művészek vagyunk . . .

Ha az ekként szónokló szabóművészek még rosszakaratuk is akarnak lenni, ezt is hozzátehetik:

— Különböz kérdezték meg magukat a nőket. Kérdezték meg tőlük, hogy ha művésztől van szó, kit tartanak többre: benneteket-e vagy minket szabókat? . . .

. . . Nos, akármit van is a dolog, a női divat művészete közel van már ahhoz, hogy igazi művészet legyen. E csodákkal teli világban minden lehetséges és nincs kizárva, hogy egyszer igazán azzá lesz. És akkor ez lesz a speciális francia művészet, mert épp az ő legjellemzőbb tulajdonságait: az izlést és a „csinos” iránti érzéküket fogja kiemelni. Lehet az is, hogy az igazi művészetek teljes hanyatlása után ez tud fogja élni valamennyit s mint legutolsó művészet a világon, csak a női divat fog fennmaradni.

Fils et Tissus — „szálak és szövetek”: olyan egyszerű és prózai ennek a kiállítási palotának a felirata, hogy így kivülről nem is sejtjük, micsoda kincsek leledzenek benne. Pedig nem kevesebb van idebent, mint a nő összes titkai. Összes titkai! Borzasztóan érdekes szó ez, melyet azonban úgy kell érteni, hogy legbensőbb vagyis toltetteit. Mint egy vegytani preparátumot, alkátrészeikre felbontva látjuk itt önéket, hölgyeim. He-

a népet a kivándorlásnak nemcsak hazafiatlan, de veszedelmes voltára is és az ügyünkök család üzemeltetésére. Vegyék el a néptől az ágensek nyomtatott felhívásait és szolgáltatásait ki a hatóságoknak, mely ily módon nem egy népművelő ártalmatlanná tehet.

Stadler megrovása. A zágrábi ellenzéki pártokat valóságos konsternálta az a kemény lecke, amelyben Stadler szerejévi érsek részeseült. De alig hogy magukhoz tértek, már kifejezett adiak lapjaikban elkeseredésüknek. Ezt kell hozzáténnünk ahhoz a zágrábi távirathoz, hogy az ottani államügyész konfiskálta az ellenzék lapjait.

A galíciai hadgyakorlatok.

Jasló, szeptember 15.

Hűvös és boros volt az időjárás az ütközet második napjának reggelén. Sűrű köd ereszkedett az egész vidékre, elzárva minden kilátást. *Galgóczy* tábornagy egy magaslaton foglalt állást, amelyről áttekinthette nemcsak saját csapatainak mozdulatait, hanem az ellenfeleit is. Az ellenséges hadsereg parancsnoka *Waldstätten* tábornagy, a két órányi távolságra fekvő *Dlugie* hegységben volt. Csak lassankint engedett a hideg és oszladozott a köd, mire a délelőtti utolsó órában láthatóvá lettek azok az impozáns csapattömegek, amelyeket a nyugati hadsereg parancsnoka maga körül gyűjtött. A lankásan emelkedő hegyvidék középső magasságában kemény tüzérségi arcvonalat állított fel, amely a magaslatok erdeiből előretört ellenséget ágyúindulókkal fogadta. Ez az arcvonal mindinkább hosszabbodott és lassan-lassan a hadtestparancsnok mellett az 1. hadtest főhadiszállása is tanyát ütött.

Nemcsak a király is megérkezett *Győr* bajor herceggel, Rajner főherceggel és fényes kíséretével. Délután 10 óra felé a fővezetőség is megjelent ugyanazon a magaslaton, ahol rendkívül mozgalmas, valóságos háboruszerű sűrű-forgás fejlődött ki. Majdnem minden pillanatban újabb meg újabb hírnök jött: dragonyosok, vértések, huszárok és esendőrök, akik majd a hadsereg parancsnokságához, majd a különböző hadtestparancsnokságokhoz, majd a fővezetőséghez hoztak jelentéseket. Mulatságos volt hallani, amint a különböző hírnökök a „Manöver-Oberleitung” szót rendszeresen „Manöver-Oberleitnant”-nak vagy „Oberleitnant-Manöver”-nek ejtették. E hírnökök egyébiránt rendszerint igen találékony módon teljesítették feladatukat.

Galgóczy tábornagy, a nyugati hadsereg parancsnoka, nagy léptekkel járkált fel s alá, helyielléssel figyelmesen vizsgálva az ellenség egyik-másik mozdulatát és nyugodt hangon osztogatta parancsait. Ő felsége egy huzamban több mint három órán át időzött a közelben, oly mélyreható érdeklődéssel kísérve a csata lefolyását, amilyenre csak a legalapo-

sabb ismeret és a legkomolyabb ügyszereket képesít. Nem is szűkölködött ő felsége a szakszéri megjegyzésekben s egyes idegen tisztoknak felvilágosításokat adott az ütközetnek legérdekesebb alakulásairól. Lassankint a keleti hadsereg gyalogságának oszlopai is előretörték védett helyeiről és 12 óra felé már nem kevesebb mint 10—11 gyalog-hadosztály kemény tűzharcban volt egymással. A két hadsereg közti északról keletre mintegy elválasztó vonalnak az országot kigyózt, egy mély szakadékokban oszobogó patak mentén. A csatárlánok mindkét oldalról az utra kanyarodtak le, hogy azt és a patakot hatalmukba kerítsék.

Állását megerősítő *Galgóczy* tábornagy az utolsó órában a 39 honvéd gyalogadosztályt előre vonta, amely mint tartalék két mérőföldnyire a harcoló csapat mögött állott és odarendelt a honvédséghez beosztott tüzérezredet éppen az előtt a pont előtt, ahol ő felsége állott; de mielőtt még a honvéd gyalogadosztály maga ellentámadásra indulhatott volna, ő felsége egy fél 1 óra tájt, amilyen későn eddig még aligha, a testőrszázad törzstombításával lefuvavott. A trombita hangja első pillanattól teljesen belevesztett a heves ágyúöröjbe és ezerszeres fegyverropogásba. Csak a mikor a szomszédos vonalak kürtösei a jelet ismételték, akkor kezdtek az ágyúk elmúlni, de azért mégis több mint egy negyed óra hosszat tartott, míg a több négyzet kilométer kiterjedésű téren összpontosított 12 hadosztály az ürvendés jelet meghallotta és a míg a kétnapi próbacatában résztvett másfél száz ezer ember megtudta, hogy a nagy hadgyakorlatoknak végük van.

Ő felsége azután még fényes kíséretével, az altasékkal és a hadgyakorlat lövegtáborával vagy tíz kilométernyire lovagolt Tarnowiecig, ahonnan udvari különvonaton elindult Jasló felé. A pompás lovaszakasz, amely több mint kétszáz, lóra termelt lovasból állott, a keleti hadseregnek a patakig és az utig vonult számos részével, valamint sok ünneplő ruhába öltözött fásusi emberrel találkoztak, akiknek lelkesült üdvözlésként nagy távolságra elhallatszottak.

A nagy hadsereggyakorlatok tanulságait holnap a hadgyakorlati sátorban ő felsége elnöklésével tartandó megbeszélésen fogják levonni. A jövő hét első napjaiban jelenik meg alkalmasint a legfelsőbb hadseregparancs.

Jasló, szeptember 15.

Báró *Krieghammer* lovassági tábornok, a közös hadügyminiszter tegnap hirtelen rosszul lett és ezért elutazott innen.

Lemberg, szeptember 15.

A jasló hadgyakorlatokra koncentrált 160.000 főnyi katonaságot a legfelsőbb hadvezetőség rendelkezése szerint 48 óra alatt állomáshelyére kell szállítani. Ehhez képest az államvasutak krakói igazgatósága 149 vonatot rendezett be 3500 kocsival.

lyesebben ezt kellett volna a palota homlokzatára írni: *miből áll és hogyan készül a parisienne?* . . .

Egy óriási birodalom ez, melyben eltéved az ember. Legelső elemeitől fogva láthatjuk itt, mi-ből ered, hogyan készül a női ruha s hogyan fejlődik az a tőkélylív, melynek a Worth üvegszékénye a koronája. E legelső elemek nagyon prózaiak, mint a hogy a legszebb virág gyökerei is a földben vannak . . . A divatbirodalom határain köröskörül nagyon is reális gépek zakatolnak s vegyszeti telepek működnek. Ez utóbbiak nagyon fontosak: ezen találják ki a parisienne kolibri-pompájának a színeit, nekik köszönheti sikerei felét a divathölgy. Nyomról-nyomra követhetjük, mint sodródik a szál, a szálak mint szövednek a gépek alatt szövetekké s e szövetek mint nyerek csodás színeiket. Ennek a 78-ik osztálynak a gyárosai 170 millió frank értékű teremtésként évente s van olyan roubaixi gyáros, aki évente egymaga 60 millió árut ad el. Mikor aztán így készen látjuk a női divat alapját képező anyagot, akkor beléphetünk a szentély előcsarnokába: a „dessous féminin” híres osztályába.

Hát egy titokzatos és bájos világ ez, amelyen még a legelvéhedebb gavallér is (sőt az tán leginkább!) örökös ifju kíváncsisággal fog végig menni. „Titokzatos”-nak mondom, mert hisz ezer változatosságban itt van kiállítva mindaz, amit a nő a Worth-ruha alatt visel. Az ember szájátva bámul, hogy így alkátrészekre felbontva, mennyi ezer apróságból áll a parisienne! Attól a legelső lepetől kezdve, amely a testhez simul, addig a Worth-ruháig, amelyben készen áll előtűnk, annyira longe varázslat van rajta, hogy alig értjük, hová fér el ezalatt az, ami a parisienneben a tulajdonképpeni „örök emberi: a test.”

. . . Ez az örök emberi a tipikus párisi

nőnél nagyon sovány valami, csak épp annyi, hogy ördögös temperamentumát összetartsa és ruhájának is tartóul szolgáljon. De épp ez a dekadens csipőtlensége teszi azt, hogy olyan utóérhetlen lengésséggel áll rajta az öltözet, — viszont ezért áll a nőnek inkább kevésbé jó a ruha, midőn egészségesebb és szobrászibb alakjukkal nagyon szorosan akarják utánozni a párisi divatot. Ez a divat, amilyen tündérien elegáns, nem a milói Vénusnak, hanem egy androgyn alaknak készül . . . No, de nezzünk szét. Azok a harisnyák és harisnyakötők! A harisnyák feketék vagy egészen sápadt rokokószinben tartják, — már pókhálószürűen könnyűk és diszes rajzaikon át egészen átfátászók. S azok az utóérhetetlenül bájos jarretierek: százszínű csokraik olyan frissek, mint mind megannyi eső! . . . Felpillantunk: ott vannak a Heilsteren 80—100 frankos cipői, azok a picit játékszeres, melyekbe ezek a harisnyák lábuk elbujnak. Hát a kalapok? Egy beláthatatlan tavasza a természetesen szebb művirágoknak s paradicsomi madárszárnyaknak . . . Ezek azután a művészek, a párisi kalaposok! Művészeknek nevezem őket, mert náluk az anyag ugyszólván semmibe se kerül s csak a „tisztá talentumot” fiztetik meg: azt p. o. hogy egy szerencés kézművelővel a bizarrul összegyűrik a kalapot s még bizarrabbul tűznek bele egy tollat. Ezreket hozhat nekik egy ilyen szerencés kézművelő: az összes művészetek közt az övéket tartom a legrejtélyesebbnek s bevallom, sohse értettem meg . . . Hát a férfikalaposok? Ők is itt vannak s remeiké közt, uraim, ott látható pár valóságos *nyole* reflexú cilinder! . . . De a kalapok bármily szépek, nem elegendők még magukban véve: haj is kell alájuk, nos van ott nőknek és férfiaknak olyan paróka-kiállítás,

Olvasmány a szünidőre.

Az „En Ujságom” meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, gazdag, változatos, mulattató tartalmával, gyönyörű képeivel a legszebb, legjobb képes heti magyar gyermeklap. Szerkeszti Pósa bácsi. — Negyedévre csak 2 korona. Kiadóhivatal: Budapest, Andrássy-ut 10. szám.

KÜLFÖLD.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 15.

Végre talán mégis megkezdődnek Pekingben a béketárgyalások s Li-Hung-Csáng, a körmönfont kínai diplomata végre talán mégis elszánta magát arra, hogy Pekingbe menjen és szemtől szembe tárgyaljon azokkal az európai diplomatákkal, akiket az ő kormánya heteken át ellenségül ostromoltatott saját fővárosában a császár katonáival, a császár ágyúival. Az előzetes tárgyalások pontozatait már közöltük s újabb részletek e tekintetben nincsenek. Újból konstatalható, hogy a hatalmak a tárgyalásokat illetőleg — egyelőre — mindenben egyetértenek; hogy ez a szép egyetértés továbbra is meg fog-e maradni, az más kérdés. Az egyes államok nem nyilatkoztak végleges kínai politikájukról, csak az *Egyesült Államok* politikájáról tudunk meg némi határozottat egy észak-amerikai politikus révén, aki a Mac Kinley-kormányzat irányelveit a következőkben foglalja össze:

Az amerikai kormány Kínában a *nyitott kapu* politikáját kívánja. (*An open door in China.*) Amerikának soknemű kereskedelmi érdeke van Kína eddigi szabad kikötőiben; nem akar Kínában hódítást és örömmel vette tudomásul, hogy a többi nagyhatalmak sem akarnak ott hódításokat. De ha az egyik vagy másik hatalom mégis expanzív módon járna el, akkor az Unió gondoskodnék róla, hogy azokat a *jókat*, amelyeket a Kínával való szerződések révén a szabadkikötőkben élvez, az egyik vagy másik hatalom által megszállandó területek kikötőiben is biztosítsa magának. Olyan politikát, hogy az Unió más államokat tetteleg megakadályozza a kínai területszerzésben, Washingtonban nem fognak csinálni. Hiszen Németország Kiaoosaut, Anglia Vejhajvejt és Oroszország Port-Arthurt a nélkül szállta volt meg, hogy Észak-Amerika ennek ellenszegült volna.

(A béketárgyalások.)

London, szeptember 15.

Egy szeptember 8-iki *császári ediktum* megtagadja *Li-Hung-Csángnak*, hogy menjen Pekingbe s kezdje meg a béketárgyalást. A kínai kormány elismeri, hogy a boxereknek nem volt igazuk, midőn az idegeneket megtámadták. Az udvar most Tángfuban van s ott várja be a jobb ídvet.

Berlin, szeptember 15.

A *Lokalanzeigernek* jelentik Sanghaiból szeptember 14-éről: *Li-Hung-Csáng* meglátogatta *Mumm von Schwarzenstein* német követet. Találkozásuk, amelyben az orosz követ volt a közbenjáró, mindössze harminchét percig tartott. *Li-Hung-Csáng*,

mint Sanghaiból jelentik, ma este orosz ágyú-naszádon Takuba megy.

London, szeptember 15.

A *Timesnak* jelentik Sanghaiból: *Csing* herceg megkérte sir Robert Hartot, hogy járjon közbe a hatalmaknál s igyekezzék *Li-Hung-Csáng* föladatát megkönyveníteni. *Li-Hung-Csáng* azt hiszi, hogy a tárgyalást nagyon megnehezíti azt a körülmény, hogy *Tuan* herceget és társait a trónnál denuncziálnia kell. Legjobb volna, ha a hatalmak összeállítanák a szerintök gyanus emberek jegyzékét s ha formulálnák kárptólási követelésüket.

Berlin, szeptember 15.

A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapról: *Li-Hung-Csáng* a német követnél tett látogatás után Cseng táviróigazgató kíséretében az Auping angol személyhajón Takuba utazott. Hir szerint *Csing* herceg és *Li-Hung-Csáng* kaptak meghatalmazást a császárnétól, nem pedig mint más oldalról jelentették, egyttal Hart is. A császárné, a cár és Tuan herceg, hir szerint, csakugyan megérkeztek *Taijuanfuba*.

(Kína lefegyverzése.)

London, szeptember 17.

A *Morning Post* arról értesül, hogy *Oroszország* és *Franciaország* abban egyeztek meg, hogy *Kínát végképpen lefegyverzik* s hogy a tákú és más erődöket le fogják rombolni. Ezenkívül meg fogják tiltani a kínaiaknak, hogy fegyverrel kereskedjenek.

(Pekingből.)

London, szeptember 15.

A *Timesnak* jelentik Pekingből: *Folytonosan érkeznek orosz csapatok* Pekingbe. Így csak a legutóbbi három nap alatt három ezer ember érkezett ide. A brit tengerészdandár visszamegy Tiencinbe s ezzel még jobban megapaszítja az amugy is csekély pekingi őrséget. A *Daily Telegraphnak* jelentik Sanghaiból: Négy hatalom csapataiból álló sereg szeptember 7-én Pekingből *Paoingfuba* ment, ahol állítólag 30 000 kínai rendes katona és boxer van együtt. Kínai hivatalnokok azt beszélik, hogy az oroszok megszállották *Linkvántatót*, ahonnan a Sanghajváltól Pekingig vivő egész vasutat ellenőrzik, ámbar a kínai kormány Angliának biztosította ezt az ellenőrzést. Az *özvegy császárné* szeptember 8-án *Hinghauba* érkezett.

(A bonyodalom kezdete.)

Berlin, szeptember 15.

Baró Rosthorn, a pekingi osztrák-magyar követtség vezetője egy interviewben a következőket mondta:

A kínai kormány június 24-ikén forraszerűen háborút üzent a követeknek, azt jegyezve meg, hogy

az európaiak *Taku* bevételével megkezdték a háborút s hogy a kínaiak ezt az állapotot elfogadták; a kínai kormány fölszólította ennelfogva a követeket, hogy huszonnégy óra alatt okvetlenül hagyják el Pekinget. A követek két jegyzéket küldtek a cungli-jámennek, amely azonban egyikre sem válaszolt. *Baró Ketteler* június 20-dikán azt mondta, hogy el kell mennie a cungli-jámenbe, mert a német kormány gyors választ követel. Ketteler el is ment, míg a többi diplomata a német követségben maradt. Alig egy negyedóra múlva berohant hozzánk egy szolga, aki Ketteler meggyilkolását jelentette nekünk. Ettől fogva a követek teljesen látták a háborus állapotot. Ugyanazon a napon följutották az osztrák-magyar követségi épületet. Néha egy pár napra fegyverszünet volt s ilyenkor a kínaiak eleséget hoztak nekünk jó pénzért. Egyébiránt az ostromról közölt hírek erősen tulozva voltak. *Ketteler halála megmentette a többi diplomatát.*

(Ketteler gyilkosa.)

Berlin, szeptember 15.

Hoepfner vezérőrnagy, a német tengerészdandár parancsnoka Takuból, e hó 11-ikéről jelenti:

Baró Ketteler gyilkosát a japánok elfogták s nekem átadták. Az eddigi kihallgatásokból kiderült, hogy a tett *felsőbb parancsra* követtett el.

Peking, szeptember 15.

A Reuter-ügynökség jelenti e hó 8-ikáról: Ma ismét kihallgatták *Ketteler* gyilkosát és szembesítették *Corset* német tolmáccsal, aki Ketteler követet kísérte. A fogoly elismerte, hogy *altízsi* és hogy egy magas tisztviselő parancsára cselekedett, aki meghagyta, hogy az *összes idegeneket meg kell ölni*. Azt mondja, hogy ő nem tudta, kit ölt meg.

(Harc a boxerekkel.)

Brüsszel, szeptember 15.

Sansri vidékén a zavargás nem szűnt meg. Sok ezer boxer megszállotta a francia és a belga hittérítői telepét. *Vincsangban* is üldözik a keresztényeket.

(Német kölcsön Amerikában.)

Berlin, szeptember 15.

A kínai expedíció költségeit szállított hadiszerekért újabban járó költség 40 millió márkát tesz ki. A *New Yorkban felvett 80 millió* valószínűleg elegendő lesz addig, amíg a birodalmi gyűlés összeül s a kormány előterjeszti az újabb hitellekről szóló törvényjavaslatot.

amlyet még sohse látott a világ. A női alhajak a legszerelmesebb szőke és vörös színekben tartvák, a férfi parókák pedig foglalkozás szerint vannak osztályozva. Külön formája van az államférfi, külön a bibornok, külön a költő parókájának. — s olyan művészek mind, hogy a boulevardier szerint, a hajjal bitó emberek megirigylik a kopaszokat, akik ilyen viselhetnek . . . De siessünk. Itt a női tíkok egyik legfontosabbjainál vagyunk: a fűzőnél. Oriási kiállítás ez s egy történeti tárlat is van hozzácsatolva. Itt láthatjuk, hogy az elmúlt századok óta mennyit haladt a polgárisultság, s mindenkifelelt mennyivel érzékenyebb, puhábbá vált a női test. Hogy bírták el a Renaissance hölgyei ezt a vasbroncsból készült páncélt a keblükön? Hja akkor a férfi is vasban járt s a nő szíve még erőteljesebben dobogott. De képzéljék, vaslemezes fűzőben járnak még a gyöngéd rokokó pásztorók is . . . Ha e kinzőszerekek tetsző páncélok után a jelen fűzőre pillantunk, akkor értjük csak meg, hogy a régi világ nőihez képest mennyire el lehet kényeztetve a mai divathölgy. E fűzők nemcsak az izlés műremekei, hanem az orvosi tanács győzelmét is jelentik. A parisienne világrt se jár többé egész nap egy fűzőben. Reggel a „*petite ceinture matinale*”-t teszi fel, mikor délelőtt kilovagol a Bois-ba, külön „Amazon” fűzőt vesz s a délutáni tennissel speciális „tennis-corset”-ben játszik. A „*Le sans aucun gêne*”-ben kipihenhet vízitjei előtt, de még vízitjeihez se veszi fel a teljes páncélfűzőt: erre a sor csak este kerül, mikor bába vagy színházba öltözik. Ez már komoly dolog, mert az est a parisienne napjának a legfontosabb része: ekkor nem törődik többet az orvosi tanáccsal, hanem alaposan befűzi magát. Az orvosi tanácsot

illetőleg, — vannak itt külön fűzők öregeknek, kinőtteknek, kövéreknek (aux dames douées d'emboupoint), sőt még csepsemögerneknek is: „*corsets de bébé!*” . . . És mind e fűzők a legernyedtebb, legandalítóbb szerelmes színekben vannak tartva: csupa bégyadt ibolya, epedő rózsza, sápadt napraforgó és meleg eréme-színek . . . De ime most már fűzőben áll előttünk a parisienne. Ne tartóztassuk tovább, már ugys elég illetlenek voltunk, hogy így bepillantottunk pipere-laboratoriuma titkaiba. Fel akar öltözni . . . Mire átme gyünk a szentélybe, a nagyterembe, már divatja teljes pompájában, diadalra készen fog állani előttünk.

*

Itt már nem lehet mozogni. Valami ünnepléses áhítat van a poros, nehéz levegőben; az emberek suttogva beszélnek s csak a csodálat „ah” szava hallatszik ki olykor az általános megilletődésből. Csupa asszony, csupa tolongó asszony: az ő birodalmuk ez, ahol a férfinak nincs mit keresnie. Felőklik, elgázolják kíméletlenül, ha utjukba kerül, — minek jönnek ide? És van valami demokratikus egyformaság az asszonyok e mohó kíváncsiságában, — a legeleánsabb hölgyek épp úgy toladnak, mint a varróleányok s a vastag bourgeoiseok. És épp oly szájtátva s naíval is bámulnak, — vége itt minden előkelőségnek. En istenen, nem esuda: szabórol, ruhárol van szó! Az egyedüli pillanat ez a nőnél, mikor igazán elfeled kacerködni s a szerelemre gondolni, mikor arca valami sajtáságos kemény kifejezést, — valami türelmetlen, szinte ellentétes komolyságot ölt fel. Miért? Mert ekkor nem a férfinak, hanem ellenségeire, a többi asszonyokra gondol, akiknél

szebbnek kell lennie . . . Alig lehet tőlük valamit látni. De azért olykor mégis bepillantunk a tömegetől ostromolt üvegszekrényekbe. Hát olyan káprázat ez, amit épp oly kevéssé lehet elmondani, mint a legszebb álmokat s melyekről csak valami általános ragyogás, fényesség érzete marad meg az emberben.

Ott áll a parisienne estélyi ruháinak a legnagyobb paradéjában; viaszbábok ezek, de nem azok a régi módi merev figurák, melyek csak arra valók voltak, hogy a ruhát rájuk akaszszák. E viaszbábok előkelő művészekről mintázott képzelti areképek, melyek száz változatban adják vissza a párisi nő ezer érzést játszó és mégis szfinxszzerűen közönyös megfoghatatlan kifejezését; olyan élethűek, hogy zavarba jövünk előttük . . . De a pillanatnyi kilátás után ismét elnyel a tolongó asszonyok árja. Visz a tömeg bennünket s mint egy hirtelen viharban sodor be a Szentek Szentjébe: Worth elé.

Egy éjjeli sötétsgű kisebb terem ez, melyben egész nap ég a villany s melynek üvegszekrényei a legélesebb fényben kápráznak. Itt vannak a divatművészek fejedelmei, Cheyroux, Rouff s mindenkifelelt maga a király Worth, kinek különálló szekrénye a legelőkelőbb helyet foglalja el. A többiek megvetik a viaszbábok festői hatását s hogy toilletejeik önérejelv hassanak, fejnélküli egyszerű modellekre rakják őket. Worth azonban tünnetlenül másként gondolkodik. Ő még az eddig viaszbáboknál is sokkal tökéletesebb: igazán mesteri alakokkal egy szalon-jelenetet mutat be. A szőnyegen egy szobaleány tűzi fel az estélyre kész fiatal hölgy hosszú uszályát s körülötte hol ülve, hol állva beszélgetnek a dá-mák. *Going to the drawing room*: ez van ráruva,

MOLL SEIDLITZ POR
felülmúlhatatlan **hálszer** mindama **gyomor bajoknál**, melyekből a **rosz** e-nésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdatomellapító bedörzsolés, csusz, köszvény és egyéb megüdülési bajoknál. A raktárakban ólommal sárt (plembirt) üvegekben 90 krajcárjával kapható. **MOLL** készítmény kérendő.

Krüger lemondása.

Budapest, szeptember 15.

A brüsszeli transvaali követség s az Európában járó boer küldöttség kijelenti, hogy Krüger távozása még nem jelenti a háború végét s az igazi guerilla-harc csak most fog kezdődni. A boer küldöttség egyuttal még egy utolsó felhívást intéz a hatalmakhoz, hogy most, az utolsó órában lépjenek közbe s mentésük meg Transvaal függetlenségét. Ugyanezt a feladatot tűzte maga elé — állítólag Krüger is, ki, mint régente Thiers, be akarja járni az európai udvarokat, hogy szimpátiát és segédelmet szerezzen népének. Szimpátiával, miként Thiers, bőven fog találkozni a nagy boer hazafi, de segedelemben épp oly kevéssé fog részesülni Transvaal, mint annak idején a legyőzött Franciaország. A délafrikai köztársaságok tragikuma meg van pecsételve.

London, szeptember 15.

A Daily Telegraph jelenti Lourenço-Marquezból e hó 14-éről: Krügeret valószínűleg fogva tartják, még pedig Rott angol konzul sürgetésére, aki határozottan tiltakozott ellene, hogy Krüger a portugál területet menedékkül használja föl, hogy innen Transvaal végrehajtó bizottságával fenn tartassa az összeköttetést. Ezért Krüger Pott németalföldi konzul házából a kormány épületébe vitték, ahol szigorúan őrzik, katonai őrt is állítottak oda. A kormányzó titkárat felelőssé tették Krügerért s utasították, hogy ne engedje őt távozni a kormány épületéből. A kormányzó közölte Pott konzullal, hogy a lisszaboni hatóságtól utasítást kapott, hogy a jövőben ne ismerje el őt többé Transvaal és Oránje képviselőjének, mert most mind a kettő angol terület. A francia konzul és konzuli attasé megjelent Krüger látogatására, de nem engedték hozzá őket, sem pedig Krüger hivatalnokaihoz. Schalk-Burger, aki a múlt éjjel ideérkezett, szintén nem kapott engedelmet, hogy Krügerrel meglátogassa s azonnal visszautazik Transvaalba.

Tegnap este itt öt embert letartóztattak, mert állítólag összeesküdtek Pott konzul házának légberőpítésére. Hármat közülük szabadon bocsátották, a másik kettőt, akik angolok, fogva tartják.

Trieszt, szeptember 15.

A *Stiria* Lloyd-hajó, amely Trieszt és Madagaskár között szokott közlekedni, legközelebbi járatában ki fog kötni Lourenço-Marquezból, ahol föl fogja venni Krüger és kíséretét.

London, szeptember 15.

A Daily Mail jelenti Lourenço-Marquezból e hó 14-ről: Ben Viljoen családja a múlt éjjel ideérkezett Piet Grobler és családja hír szerint a Herzog gőzösön utaztak el.

a fiatal hölgy tehát udvari estélyre készül, — nyilván a Buckingham Palaceba, — hol a királynénak fogják bemutatni. Mért van ez csak angolul és spanyolul felírva s nem franciául? En istenem Franciaországban nincs udvar s Worth ilyen nagy stílű megrendelői nyilván mind idegenek. Aztán meg a szabók tudvalevőleg mind arisztokraták, akik ruháikkal cserében olyan előkelő modort és érzelmeket rendelnek meg hercegi klienseiknél, hogy nem tehetnek róla, ha utóbb egészen arisztokratikusnak érznek s megvetik a demokráciát. De Worthról levén szó, mért is ne lehetne ő arisztokrata? Ő aki koronás asszonyoknak „kreálta” a világ legszebb ruháit, több ő még ennél is: kollegája a fejedelmeknek, a szabók királya, — valóságos divatfőúr...

Nézem azokat a csodás lényeket ott az üvegábrán mögött s mentől tovább nézem őket, annál jobban misztifikálva érzem magamat. Mik ezek? Nők?... A Worth művészete alatt a nő mintha megszűnnék az ember lényévé, akit eddig ösmertünk, kevesbednek benne a közvetlen földi vonatkozások: még messzebb valónak, még kiismerhetetlenebbnek tűnik fel, mint az előtt. Egy új teremtmény ez, mely nem való többet az őserejű szenvedély hevére, csak arra, hogy misztikus kiváncsisággal imádjuk és soha ki ne ösmérjük. Jelenésében van valami természetfeletti és felesleges: tiszta fényűzési cikk már a Worth asszonya: élőkész, melynek mint az ékszereknek egyáltalán nincs egyéb haszna, mint hogy elkápráztasson... Hát a ruhája ruha ez a mi régi értelmünkben? Bizonyára nem, nem abból van az, amit mi régen szövetnek nevezünk. Szemfényvesztő hálók ragyogó halmaza, melynek szí-

London, szeptember 15.

A Daily Telegraphnak jelentik Lourenço-Marquezból: A transvaali hivatalnokok nagyobb része visszavert Komátipoortba. Valószínű, hogy Krüger menekülésével még nem ért véget a háború. Azok a boerok, akiknek nincs vesztési valójuk, elhatározták, hogy folytatják a háborút. Ez már azért is valószínű, mert Steyn még az országban van.

Brüsszel, szeptember 15.

Az itteni transvaali ügyvivőség kijelenti, hogy Krüger elutazása még nem jelenti a háború végét és hogy csak most kezdődik az igazi guerilla háború. Krüger első sorban Párist és Pétervárt fogja meglátogatni. Leyds ügyvivő a cárnál nyert kihallgatásából azt a benyomást merítette, hogy nem kell egészen lemondania arról a reményről, hogy Oroszország intervenciót fog: a földolgo, hogy a boerok még egy ideig győzzenek az ellentállást.

Lourenço-Marqueze, szeptember 15.

Tegnap este ideérkezett burgherek jelentik, hogy a boerok Nelspruitban egymással viszálykodni kezdtek és fosztogatnak és gyújtogatnak. A burgherek azt mondták, hogy Krüger előnk cserben hagyta őket, aranyukat majával vitte és nekik csak papírpénzt hagyott. Azok a hírek, hogy a burgherek meg akarják magukat adni, tartják magukat, Krüger egy a kormányzó házában tartózkodik. A transvaali hivatalnokoknak nem engedik meg, hogy őt meg látogassák. Pott konzul kijelenti, hogy Reitz államtitkár nincsen itt. (Reuter.)

(Proklamáció a hatalmakhoz.)

Bécs, szeptember 15.

A dél-afrikai köztársaságok küldöttsége, amely Fisher, Wesel és Wolmeran tagokból áll, Amsterdamból felhívást küldött a *Neues Wiener Tagblatt*hoz, amelyben felszólítja a nagyhatalmakat, hogy lépjenek közbe az utolsó pillanatban, most, mikor az angol kormány egy proklamáció ürügye alatt lábbal tiporja a népjogot s le akar igázni egy szabad köztársaságot. A felhívás hangoztatja, hogy a boerok még most sem teszik le a fegyvert s hanem kapnak is segítséget a hatalmaktól, utolsó csepp vérükig fognak harcolni.

(A harctérről.)

London, szeptember 15.

A Standard jelenti *Machadodorp*ból 13-iki kelettel: French tábornok Barbertonba érkezett s ott három ezer nőt és gyermeket talált, akik Pretóriából és Johannesburgból menekültek el. A boerok Helvéciában és Schömansdriftben elfogták az angol távirőosztálynak egy kocsiját Buller tábornok postájával.

nére még nincs is szavunk. Tudják-e, kikhez hasonlítanak a Worth női jelenésükben? Olyanok, mint a hogy gyermekkorunkban a tündéretet álmodtuk meg. Azokról a tündérekéről is tudtuk általában, hogy hogy néznek ki, de sohse tudtuk volna megmondani, hogy miből van a ruhájuk...

Miben áll a Worth s a többi párisi divatművészek hatásának a titka? Nem annyira a formában, mint inkább a színben. Forma dolgában ugy vannak a szabók, mint a festők s építésszek: nem tudnak több újat teremteni. Ez emberi test utóljára is csak két karból, egy derékből és két lábból áll s ezeknek a formai ornamentikáját teljesen kimerítették már az elmúlt festői századok. A mai szabók az előbbi évtizedekben még vissza-visszatértek a múlt divatjaira, hogy p. o. nemrégiben a *Directoire*-ra, de most belátták tehetetlenségüket s veszik a női testet egyszerű, szobrászi simaságában s arra mintázzák a ruhát. E legújabb tolették minden formabeli szélsőség nélkül simán tüntetik fel a nőt s csakis a szövetek csodaszervezetével és még csodásabb sohselátott színeivel hatnak. A vegyészlet a Worth ur legfőbb munkatársa, — a vegyészlet segített neki legtöbbet abban, hogy azzá a luxustárggyá, élő ékszerre tegye az asszonyt, amilyen még sohse volt azelőtt a földön.

De uraim, — mialatt a nő apoteozisát ünnepli a divatban, mi lesz velünk? Nem szégyenljük kissé magunkat, hogy gyászos és unalmas öltönyünkben olyan rutak vagyunk mellette? A nagy snobok, a walesi herceggel élünkön, hiába tesznek hol egy gombbal többet, hol egy gombbal kevesebbet a kabátunkra: nem tudunk mi a mi divatunkból szépet csinálni! Nem

Fokváros, szeptember 15.

French tábornok megszállta Barbertont és elfoglalt egy kocsitelepet, 43 mozdonyt, számos Mauser-fegyvert, töltenyt, marhát és élelmiszereket, amelyek három hétre elegendők. French 100 loert elfogott.

Fiume, szeptember 15.

A Kent angol gőzös ma 800 lóval elindult Dél-Afrikába.

HIREK.

Érzelmes románc

a mulandóságról és Rigó Jancsirról.

Tán meg se bírja ezt a méla hangot
Ez az egész, kicsit silány eset;
De mert az érzelem régóta pangott,
Daloljunk egyszer egy érzelmeset!

Zokogva szólnak lantomon a hurok,
Dalolva rólad, pórul járt Rigó,
Nem régen még a párisi ficsúrok
Mind úgy beszéltek rólad: — Quel nigaud! —
Ma kinevetnek; — szétfoszlott a mámor,
A szív kihült, a dallam megfagyott;
Másnak tíz-húsz szerelmezt juttat Amor,
Neked csak egyet, — s az is elhagyott!

Ne busulj! Hiszen megcsik naponta
Ilyen dolog úgy véled, mint velem;
A róza hervad! S száz póta mondta:
Hogy rózsálcán az igaz szerelem.

Igaz: ki szebb időket éle régen,
A mult kegyéért vissza-visszasír,
S te egykor új csillag voltál az égen
S gyorsröptű szárnyán felkapott a hírt.
A jöttöt riporter gléda leste!
Neved ma is mindenki ismeri;
De hol a kor, midőn még minden este
Ömlött a Heidsick, Mumm vagy Pommery!

Elfogy a pezsgő, hogyha nem kiméled,
Elfogy a pénz; (ezt csak beismered?)
A szerelem mulandó mint az élet,
S elfogy a csók, mint a sampányered!

Ne sírj Rigó! A fészkek bár ma pusztá,
Ne mondd, hogy élted lopta el e nő!
Ki a szerelmek tengerét beúsztá,
Nem árt meg annak egy kis pihenő.

tudta ezt a divatot megmenteni még a század legnagyobb dandyja, a nagy Georges Brummel se... Magunk vagyunk a hibásak — a modern „komolyság” nevében mi mondtunk le a művészi divatról, arról, hogy a nő mellett legálább, mi is mutassunk valamit, óh mennyivel boldogabbak voltak az elmúlt szép századok. Az olasz divat uralma alatt mily szép volt a férfi a XVI. században, a spanyol gavalárság alatt a XVII-ben s mikor a XVIII. században a francia izlés lett mérvadó a világon, mily pompás öltönyökben jártak a rokokó-világ marquisai! Hová lettek e szép öltönyök? Ma már csak postásaink és lakájaink viselik a Louis XV. kabátot... A mai ur, mikor legszebb akar lenni, azt a frakkot huzza fel, amit a pineór visel mindennap... Hol van a mi unalmas divatunk eredetének a titka? Ott, hogy az olasz, spanyol és francia világhatalom után, most a XIX. század folyamán, a sokkal kevesebb művészi izlésű Anglia ült a világnyakúra s erőltette rá mindenkire a maga komor divatját. A brit fesszesség és komorság van benne a mi divatunkban. Eljön-e valamikor egy derűsebb és művészebb kor, mely felold bennünket e gyászos visélet alól? Nem tudom, de férfítól bajosan fog kiindulni ilyes reformáció. Tuláságosan elkényelmesedtünk, pedig igazán szégyenkeznünk kellene, hogy olyan rutak vagyunk a nő mellett. Csodálom a nőket... Mi megkivánjuk tőlük, hogy nekünk tessenek, — mért nem kívánják meg őket tőlünk, hogy olyan divatban jelenjünk meg előttük, ami nem a gyász és unalom visellete, hanem méltó valami legyen az ő szépségükhöz? Urak, ha már mi magunk nem tudjuk a nőket kérjük meg, hogy ők reformálják a férfidivatot...

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
VI. kerület, Andrásy-út 38. szám.

Öt év!... Helyedben más is úgy dalolna,
Az is, ki rád most szörnyű mód irigy:
— Elég! Még több gyönyörnek sok lett volna,
Isten veled! Az ég akarta így!

Mért gyászolnád a fonyadt rózsaláncot?
Hidd el, nem jártam én se jobban itt!
Vigasztalásul vedd e kis románcot,
S ha visszajössz, még sügök valamit.

— kó.

Az utca gavallérjai.

Tegnap az Abbazia kávéházban egy ügy elintéztetett. Egy fiatal urat megpofoztak, mert szemtelen volt egy asszonnyal szemben, aki a kávéház előtt sétálva az urára várt. Levelet küldött ki neki a hatszázhetvenhetes számú hordárral s randevut kért tőle. A férj rögtön észrevette, hogy a felesége ki van pírulva és közel áll ahhoz a siráshoz, a miben a nagy bántalom fakasztja fel a könnyeket. A levél is az asszony kezében volt még, tehát bement a kávéházba és felpofozta a gavallért. Ez mind fontos részlet, azért jegyzem ide. Ezek nyomán tűnik ki tudniillik az esetből az, hogy itt éppen csak egy indokolt és helyesen alkalmazott pof csattant el, de semmivel se haladt előbbre a megoldás felé az a kérdés, hogy hogyan indulhatna meg Budapesten, fényes nappal egyedül egy úri asszony vagy leány.

Sohogyan.

Egy piaci betyárral van mindössze kevesebb, az állomány pedig temérdeké számlál. Van közöttük gróf is, nagy tisztességben részesedő ur s aztán le egész a diákgyerokig ezer meg ezer svihák lepi el az utcát s a tisztességes asszonynak vagy leánynak elshanni köztük alig lehet. Örök probléma, hogy micsoda a véleményük ezeknek az uraknak az anyjuk és a leány- vagy asszonytestvérük felől, ha abban bíznak, hogy egy jel, egy sor írás — és elérhetik, amit elérni akarnak. S mi hiába irkálunk róluk és hiába csattan el itt-ott egy pof, folyton többen lesznek. Ennek pedig az a magyarázata, hogy az esetleges ereményekhez képest csekély a kockázatuk. Ennek az Abbazia-kávéházbeli fickónak is — minden valószínűség szerint — csak az volt a pechje, hogy a férj nem pár perccel később érkezett. Az asszony kezében volt még a levél.

Az asszonyok tudniillik az ilyen levelet hirtelen összetépi vagy zsebre vágják, hogy otthon szaggassák össze. A komisz inzultus után hirtelen rendbeszedik az arcukat, még mosolyognak is, ha jön a férj s ha csak módját ejtheti valahogy, letagadják az esetet. A tisztességes asszonyok tudniillik. Sőt még a kevésbé tisztességesek se mennek az utcára szeretőt keresni.

Ha komoly eset akad arra, hogy a férfinak kockára kell tenni az épségét, esetleg az életét is, remeg odahaza az asszony. Magazudtolná tehát magamagát, az egész nemet, ha maga idézne elő a férje számára olyan helyzetet, amiben az gyilkol, de meg is gyilkolhatják, út, de kiteszi magát annak, hogy vissza is ütik. Es ami még azután következik, az is elrémíti. A botrány, aminek ő a központja, talán párbaj, a mi alatt ő utána a gyermekeivel összebujva remeg az ura életéért s már látja, hogy nem jön, hanem hozzák. Az asszony, ha rajta áll, végigvág az emyőjével a fiatal ur fején, vagy lehorítja a fiatal urat alaposan, vagy megriadtan menekül előle, de a férjét nem viszi bele súlyos esztégekbe. Az asszony félti az urát. — Ez az oka annak, hogy kevés akad horogra az utca gazemberei közül.

S ez így lesz a világ végéig, mert a normál-asszony nem arra van teremtve, hogy kardot köszörüljön, hanem hogy letörje a kard

hegyét, ha észreveszi, hogy valami olyasban tőri a fejét az ura, amiből özvegyesség, árvaság, szerencsétlenség lehet. Annyi józan logikája van az aszfaltbetyárnak is, hogy rá nézve a megbántott asszony a legtöbb esetben nem veszedelem. Tehát int, kacint, izenetet, levélkét küld, vigan járja a maga piszkos utját. Es az es szentírás, hogy minden férj hajlandó az ügy hirtelen lebonyolítására. Azt hiszem, hogy bőven akad olyan is, aki futni hagyja, vagy maga fut meg, mivel hogy népsődület közepette a pofozás terén még a cselekvő szerep so kellemes. Ezzel is számolnak bizonyára a tulsó oldalon és mert — amint ebből a kevés érvből is látható — kicsit riszkíroz az aszfalt-gavallér, hát nő a táboruk s Budapest ez idő szerint a Baziliká és az új országház mellett arról is nevezetes, hogy a szép asszonyok és leányok csak markos fedezet alatt merészkedhetnek ki az utcára.

Hogy itt-ott elesattan egy pof, az semmit se változtat a dolgon.

(Th.)

Budapest, szeptember 15.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 15-én új előfizetés nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. Ferenc Ferdinánd a német hadgyakorlatokról Bécsbe érkezett. — Báró Döröz Lajos külügyminiszteriumi osztályfőnök, aki tudógyuladásban megbetegedett, már annyira jól van, hogy holnap elhagyhatja ágyát.

— Margit királyné Velencében. Margit királyné, mint Toblachból jelentik, ma a Misurina-tó mellől kocsin odaérkezett és különvonaton Velencébe utazott. Az abruzzói herceg Nápolyból Velencébe fog utazni a királyné látogatására. Margit királyné kijelentette, hogy nagyon jól érzi magát a Misurina-tó mellett és ezután a nyarat felváltva ott és Gressoneyben fogja töltetni.

— Károly Lajos főherceg Brestben. A Vanturus yacht Károly István főherceggel ma reggel Brestbe érkezett. A főherceg a yacht parancsnoka és hadsegéde kísérelében félórát látogatást tett Barrera tenger-nagy tengerészeti pretekstusnál.

— A nagyelőkü olasz király. Rómából sürgönyzik, hogy Viktor Emánuel, az új olasz király — aki most sokat beszéltet magáról — be fogja jelenteni a kamaránál a só árának leszállítását. Így négy milliónyi hiány mutatkoznék az államkasszában, amelyet a nemes gondolkodású és nagyelőkü fiatal király civilistájából hajlandó fedezni.

— Az új bécsi angol nagykövet. Az újonnan kinevezett bécsi angol nagykövet Sir Plunkett Francis Richard, ma Bécsbe érkezett s elfoglalta állását. Plunkett Francis ősrégi ír család gyermeke, 1835-ben született és már husz éves korában a diplomáciai pályára lépett. Első ízben a hatvanas években volt Bécsben, mint követéségi másodtitkár. Legutóbb Brüsszelben képviselte az angol királynét.

— Nemesi előnév. A király, mint a hivatalos lap ma közli. Rosenfeld Henrik bicskei földbirtokosnak és törvényes utódainak a bicskei nemesi előnevet díjmentesen adományozta.

— A hadsereg köréből. A hadsereg Rendeleti Közlönyének mai száma közli, hogy Péter Ferdinánd főherceg, első osztályú százados, a 93. számú gyalogezredből a 4. számú tiroli császárvadászrezdhez helyeztelet az és hogy Semrecsényi István vezérőrnagyot saját kérelmére nyugdíjazták.

— Hivatalos látogatás. Beniczky Ferenc Pestvármegye főispánja gróf Csáky váci püspök installációján nem volt jelen. Fűrdön tartózkodott s orvosai nem engedték, hogy a kurát megszakítsa. A főispán a napokban hazajött s ma délután Vácun meglátogatta az új püspököt.

— Alapítvány a F. M. K. E.-nek. Néhai dicskei Dillez Kálmán volt veréblyi kir. aljárásbíró, aki haláláig évdíjas rendes tagja a F. M. K. E.-nek, végrendeletében 1000 koronát hagyott az egyesületnek, hogy annak kamatai éventéknél ovodai célokra fordíttassanak. A végrendelet értelmében ezt az összeget az örökösök 1901. szeptember 29-ikén fizetik ki.

— A bolgár fejedelem Budapesten. A magyar fővárosnak tegnap óta fejedelmi vendége van: Ferdinánd bolgár fejedelem, aki legutóbb néhány napot bátyja gömöri birtokán töltött és tegnapelőtt Alesuthon betéri sógorát, József főherceget látogatta meg. Kiséretében vannak: gróf Bourbonoulon, Sirmadjev, a bécsi bolgár követ, dr. Fleischmann titkos tanácsos és dr. Leverkus. Régi vágya már a fejedelemlenk, hogy megnézze a magyar fővárost, amelynek legújabb építkezéseit még nem látta. Klottil főhercegnővel együtt kocsikázta be a város szebb részeit, miközben maga a főhercegnő szolgált magyarázatokkal. A fejedelmet egészen elragadta a főváros, de különösen a belváros új részeinek szépsége. Itt gyalogosan járt körül. Megnézte a nővér két új palotáját, az eskütert új hid munkálatait s az új parlamenti palotát. Innen a Margitszigetre kocsizott, ahol a főhercegnő az új épületeket mutogatta meg neki. Dr. Sirmadjev e közben látogatást tett Széll Kálmán miniszterelnökkel; gróf Bourbonoulon és dr. Leverkus pedig nagyobb vásárlásokat tettek. A fejedelem e sétakocsizás után elvált Klottil főhercegnőtől, akivel az egész idő alatt jobbra magyarul beszélgetett. Ot óra után visszatért az Angol királynő fogadóba, melynek egész első emeletét, mint „Murányi gróf” foglalta el kíséretével. Az esti vonattal visszautazott Alesuthra, ahol az éjszakát töltötte. Ma reggel ismét bejött a fővárosba meglátogatta Széll Kálmán miniszterelnököt a miniszterelnöki palotában, miro Széll Kálmán még a délután folyamán viszonzotta a látogatást az Angol királynő fogadóban. Meglátogatta a fejedelem Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert is, és melegen gratulált neki a párisi világiállításon személyesen észlelt nagy sikeréhez.

— Hegedűs Sándor Párisban. Párisból táviratozzák: Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter pénteken délelőtt a mezőgazdasági kiállítást, majd a higiéniai, vegyészeti és a felsőbb közoktatásügyi csoportokat tekintette meg. Délben Yves Guyot volt miniszterelnök, jelenleg szenátor és a Sieclo főszervezője dejeuner adott Hegedűs tiszleletére, amelyre Guyot a francia közelet kiválóbb nemzetgazdászait is meghívta, nevezetesen Frederio Passyt, Molinart, Jules Fleuryt, Delasuchet és még másokat. A dejeuneren még résztvettek Lukács kormánybiztos, Miklós Ödön és Vértessy tanácsos. Délután Hegedűs a szoborkiállítást, majd a kerétszeti kiállítást tekintette meg, ahol felhívták a miniszter figyelmét az amerikai konzervekre; azután megnézte Páris város kiállítását, a magyar, német, orosz és a francia nemzetgazdasági kiállítást. Este Lukács kormánybiztos fényes ebédet adott, amelyre előttek Dupuy földmívelésügyi miniszter, Picard, Delaunay és Bolleville, a francia kiállítás kormánybiztosai, Selves zajnai prefektus, Yves Guyot szenátor, Christophersen norvég, Robert belga kormánybiztos nejeikkel. Hegedűs Sándornak Dupuy miniszter és Picard francia kormánybiztos között ült. A jelenleg Párisban tartózkodó magyar urak közül még jelen voltak: gróf Khuen-Héderváry horvat bán, Wodjancs Albert, báró Harkányi Frigyes, Halmos polgármester, Szabó tanácsnok és kormánybiztoságunk tagjai. Ott voltak még Dumba nagykövetség tanácsos és Exner osztrák kormánybiztos.

— Vilmos császár ötlete. A németek zseniális uralkodójának napról-napra van valami újabb ötlete. A legújabb ötletét a vadászat terén fogja érvényesíteni. Most őszszel nagy vadászatot rendez, amelyek bizonyos tekintetekben el fognak útni a rendes vadászatoktól, amennyiben a felségek ur hajtóknak nem parasztokat, hanem — detektíveket alkalmaz. A detektívek egyesesen Berlinből mennek a vadászterületre, s egyszerű vadászruhában fogják teljesíteni kettős kötelességüket. Mikor a császárt megkérdezték, hogy miért hozta be ezt az újítást, így felelt:

— Ezek éppoly jó hajtók, mint a paraszto; azontelül pedig szemmel tartanak minden gyanus egyént, s biztonságban fogom érezni magamat.

A detektívek közt pedig nagy az öröm, mert utóvégre is nem mindennapi dolog együtt vadászni a császárral...

— Felfüggesztés. Sátoralja-Ujhelyről táviratozzák, hogy Barths József főszoigabíró Trencsényi Pál sárospataki rendőrbiztost felfüggesztette állásától és elrendelte ellene a fegyelmi eljárást. Sokféle visszaélés és szabálytalanság terheli Trencsényi hivatalos működését.

— Halálözás. Jellinek Lajost, helyiérdekű vasuti igazgatót és feleségét, született Bródy Lillát súlyos csapás érte. Hat esztendő kis leánykájuk Micie rövid szenvedés után ma délután meghalt. A kis halottat e hónap 17-én délután 3 órakor temetik.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percnire Payerbachtól. Reichenau. Tulajdonos: Dr. Konrad. Gyönyörű napos, széles övű lekvásban, 600 m. mag. a tenger színe föött Tejles vizgyógyvíz. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Rendkívül enyhe ési klíma. — Vil. viágítás. — Egész éven át nyitva. — Ediaeni városközi telefon 2. sz. Prospektussal és értesítéssel szolgál a sz igazgatóság.

— **Az abruzzói herceg második utja.** Az abruzzói herceg második északsarki utra készült. Mint Rómából jelentik, megsürgönyözte a herceget az olasz királynak, hogy azért kellett hamarosan visszatérnie, mert hajója, a Stella Polare nem tudta volna egy második tél viszontagságait kiállani. Most második expedícióra készül, hogy Querini hadnagyot és többi eltűnt társát fölkutassa. Az amputáció, amelyet az abruzzói herceg kezén végeztek, sokkal veszedelmesebb, mint azt kezdetben jelentették; balkezére most már egészen nyomorék. Christiániában Nansen Fritjof ekként nyilatkozott a herceg expedíciójáról:

— Csakhamar, hogy értesésem esett, hogy a herceg Tromsöbe érkezett, hódolatomat és üdvözléseimet sürgönyileg küldtem meg neki. Válaszában a herceg expedíciójának szerencsés kimenetelét közölte velem, kijelentvén, hogy sikerrel első sorban a Cagli százados vezetése alatt álló kisdéd csapatnak köszönheti. Az eredmény csakugyan váratlan. Cagli tovább jutott az északi sark felé, mint bármelyik halandó előtte. Bizonyára a Petermann-földre jutott; onnét még tovább merészkedett az északi pólus felé és azzal a vaserélylivel, amelyet igazán csak olyan ember tud megérteni, aki valaha a jégmezők és hegyek végtelenségében „menetelt”, — 32 kilométerrel tovább jutott, mint én. Az expedíció földrajzi szempontból is rendkívül érdekes. Alighanem ugyanazon az uton haladt észak felé, amelyen én és Johansen kísérem szánkirándulásunkról délre visszatértünk. Csak hogy az olaszok alighanem egy kissé inkább nyugat felé tartottak és bizonyára olyan vidékeken jártak, ahová előlük halandó nem tette a lábát. Most tudjuk, hogy az északsarki vidékeken nagy terület szárazföld van, mögötte pedig messzi a tenger.

Az abruzzói herceg, mint Turinből jelentik, 14-én érkezett oda az aostai herceg társaságában és a lakosság mindenütt lelkesedéssel ünnepelte.

— **Viktor Emánuel ajándéka.** Torino városában lélekemelő ünnepélyt rendeztek tegnap abból az alkalomból, hogy Viktor Emánuel király a városnak ajándékozta Umberto király fegyvereit, vértjét és rendjeit. A nagybecsű ereklyéket ünnepi díszmenetben vitték át a királyi palotából a város házára. A diszkoosit, amelyen az ereklyéket szállították, az aostai herceg kocsija követte. Az utcákat gyászlobogók díszítették s a katonaság sorfala közt vonult végig a menet, melyet a város háza előtt a torinói polgármester élén az összes piemonti polgármesterek fogadtak. Az aostai herceg lelkes beszéddel adta át a polgármesternek az ereklyéket és azt a levelet, amelyet Viktor Emánuel király írt. A polgármester felolvasta a király levelét, amely így hangzik:

Polgármester ur!

Az volt az óhajom, hogy az antik hűségű Torino városának őszinte érzelmeim zálogát adjam át. Mint hogy atyámnak, az ország által siratott dicsőséges uralkodónak holtteste Rómában nyugszik, abban a templomban, melyben Olaszország első királyának hamvai is vannak, sisakját, kardját és kitüntetését küldöm Torino városának. Biztos vagyok benne, hogy atyám szülővárosa, mely anyai odaadással vett részt a függetlenségi küzdelmekben, híven fogja ezeket megőrizni házam többi ereklyéivel együtt. Unokámom át fogja önnek adni, polgármester ur, a drága ereklyéket és ki fogja nevemben fejezni üdvözlőmet Torino városának, őseim földjének, melyhez anyai ragyogó és dicsőséges hazafias emlék fűződik.

III. Viktor Emánuel.

— **A miskolciak vendégei.** Miskolc városa, mint levelezőnk táviratozza, ünnepi díszit öltött a kereskedelmi kongresszus örömeire. Az egész város érdeklődéssel várta a kongresszusi vendégeket, akiket a gyorsvonat este hat órakor robogott be. A miskolci kereskedelmi és iparkamara elnökségének vezetése alatt az egész tisztikar és majdnem az összes kamarai tagok megjelentek a pályaudvaron. Az érkező vendégeket magánfogatok és bérkocsik szállították a város lakosságának sorfala között szállásukra, miközben a közönség élénk ovációkban részesítette őket. 7 órakor az iparkamarai helyiségben Radóczy István királyi tanácsos elnöklete alatt előérteket tartottak, amelyen megválasztották a kongresszus tisztikarát. Elnökök lettek: Lányi Leó országgyűlési képviselő és Radóczy István miskolci kamarai elnök. Alelnökök Budapestről: Auer Robert, Pivarszky János, Hüttl Tivadar, Kunz Ferenc, Maunier Adolf, Ott Lajos és Sándor Pál. Vidékiek: Alexy György, Fabricius Károly, Koós Samu, Schlauch Károly és Weiner Miksa. Ezután megállapították a holnapi ügyrendet. Este a Seper-szállóban ismerkedési estély volt.

— **Ékszerlovaj báró.** Triestből táviratozza tudósítónk, hogy az ottani rendőrség ma letartóztatta

báró Neugebauer Miksa kereskedelmi ügynököt, amint éppen a postán egy levelet akart átvenni. A bárót a bécsi rendőrség már régóta körözötte, mert ékszerlopást követelt el az osztrák fővárosban.

— **Monsieur Automobile.** Mindaddig kétségek gyötörték a francia tudós akadémiát, hogy vajjon melyik nemhez tartozik az automobile szó. Himnemű-e vagy nőnemű? A szó elé biggyesztett l' betű sokáig két tábora osztotta a nyelvtudósokat, míg végre az akadémia beleszólt a dologba. Három ülés hosszas vitája után szuverén hatalmával kimondta a tudós testület, hogy az automobile himnemű szó, mire a francia szellemesség legott így üdvözölte a l' hijján is gyorsan járó szekeret: Monsieur Automobile.

— **Biró Lajos hazatérése.** Biró Lajos hazánkba, aki Uj-Guineában tanulmányozza a zoológiát, két levelet írt haza. Az egyiket Chyzer Kornél miniszteri tanácsosnak, a másikat pedig Szalay Imrénének a Nemzeti Múzeum igazgatójának. Első levelében azt írja a jeles tudós, hogy az eddig gyűjtött adatokat most már rendezni akarja s e munkát itthon fogja végeztetni Magyarországon. Valószínű tehát, hogy jövő év szeptemberében Budapestre jön vissza. Első levele május elsején kelt s a bélyeg az uj-guineai Fridrich-Wilhelmshafen bélyegzőjével van ellátva. Az érdekes két levélből a következőket közöljük:

Nem is megyek hát már Ausztráliába, bár a mostani postával elég pénz jött az utazás céljaira. Honvágyat kaptam Miltóságodnak attól a tanácsától, hogy menjek haza egy-két évre s dolgozzam fel eddig gyűjtött adataimat. Belátom, hogy e nélkül aigha fog sikerülni az eddig gyűjtött adatok kielégítő feldolgozása is, hozzá pedig most, mikor gyakorlatot szerettem benne, olyan rohamosan gyűl a feldolgozandó adat is, hogy az egyik megakadályozza a másikkal kellő kidolgozását. Mennyire végtelenül fontos és hasznos volt nekem csak Singaporem és Buitenzorgban tett tanulmányutam is, hát még amit ottan merítették! Azonkívül, tekintve az itteni élet drágaságát, bizony nem is nagyon sokkal haladna meg a hazais visszatérés költsége. Azonban ez az eszme most ennyire nagyon készületlenül talált. Eppen ezért elhalasztom még a jövő évre. Addig igyekszem pótolni azt, amit még hiányosnak tekintek. Ha az Isten éltet, úgy intézem dolgomat, hogy a jövő szeptember tájára otthon legyek, s azonnal munkába foghassak. Mindenestre életkérdés volna reám nézve, ha legelőbb egy-két évre, míg a legfontosabb dolgok feldolgozásával elkészülhetnék, a muzeumnál ad personam létesítem állásban dolgozhatnám, s a visszatérés utja nyitva állana.

Levele végén olvasható ez a passzus: Nekem ugyan nem vehet a szememre senki német antipatiát, de mégis azt tapasztalom, hogy ha az ember sokáig németek közt él, végre megszereti a franciákat.

A másik levél, melyet Biró Lajos Szalay Imrénéhez intézett, többek közt ezeket mondja:

Legelőbb is Potsdamhazába és a Ramu folyó torkolatához készültem, de a csomagolásokkal s a tárgyak jelzésével nem tudtam elkészülni. Ez tehát marad későbbre. Várjuk, hogy a legközelebbi hajóval megérkeznek az aranykereskedők csoportja, akik a Bismarck-hegységben fölfedezett aranytelep kizsákmánvolására teszik meg a legelső lépéseket. Ha utat törnek odáig s az első berendezés nehézségein túlesnek, csak akkor igyekszem oda. Nem is lesz olyan költséges, de eredményesebb, ha később megyek.

Addig, míg a viszonyok javulnak e tekintetben, másfelé fordulok. Eppen azért jöttem most ide Fridrich-Wilhelmshafenbe, hogy megtudjam, nem mehet-e egy munkáskereső ha óval, mely most utra készül, s mely helyenkint érti máj Uj-Britannia és Uj-Írland hegyes partvidékeit, habár nagyon futólagosan. Dr. Koch is vele megy s én nagyon szeretném ezt az utat az ő szeretettel és tanulságos társaságában megtenni. Sejttem, hogy alig lesz belőle valami, mert Herberthöheben a kormányzó is csatlakozni akar s nekem nem marad hely. Ebben az esetben a French és Merie szigetekre húzódnám meg, hol tudtommal még nem időzött gyűjtő és természetvizsgáló. A Karolinákra való tervemmel nem szakítottam végleg, de elhalasztottam a Bismarck-szigetek miatt. De ezt a tervet is azonnal abbahagyom, mielőtt ut nyílik előttem Uj-Guinea belsejébe. Mostani hajóval utnak indított három látást Brémán keresztül. Mind a két hordóban felül angolnák halak vannak, melyeknek itteni nevük: mulwao.

— **Egy Bethlen gróf — vizsgálati fogságban.** A bécsi országos törvényszék — mint tudósítónk táviratozza — vizsgálati fogságot rendelt el egy Bethlen gróf ellen. Hogy melyik Bethlen grófról van szó, az nem tűnik ki a bécsi táviratból, mert az csak annyit mond, hogy a berlini törvényszék nemrégiben gyámosság alá helyezte ugyanezt a Bethlen gróft. A vizsgálati fogságot Bécsben azért rendelték el, mert a gróf eliskasztott egy takarékpénztári könyvet, amelyet egy birtokeladaskor a jelentkerett vevő biztosíték gyanánt átadott a grófnak.

— **Husz affér.** Miután az egyetemi kör elnökválasztásának úgy a hogy vége lett, a politikai ellenfelek ma már arra is ráérték, hogy lovasias afférjeiket dülőre siettessék. Az afférek tegnapi keletiek ugyanis, s a körül forognak, hogy apai Mihályi Péter megválasztása körül ki hogyan fejezte ki politikai nézetét. Összesen vagy husz affért produkált a tegnapi alkotmányos küzdelem. Egy csomót ma békeségesen intéztek el, de maradt azért elég olyan is, a miben a kard van hivatra eldönteni azt a kérdést, hogy ki az igazi legény a csárdában. Magának Köpöcsy Dezsőnek, a tavalyi elnöknek hat afférje vár az elintézésre. Még sokra viheti, mire ember lesz belőle. A mai nap egyetemi eseménye különben az is, hogy az ifjúság liberális része monstre-küldetésben akart tisztelegni a rektornál. Föl akarták panaszolni a tegnapi választáson megessett injuriákat. A rektor azonban kijelentette, hogy csak három tagu deputációt fogad. Az érintkezésnek ez a közvetlensége kissé lehagolta a deputációt, de engedtek a parancsnak s három küldéket csak be a rektor színe elé. A hármas: ifjabb Mány Lajos joghallgató, Pál Leó megyetemi hallgató és Orbán Lajos bölcsész arra kérték a rektort, hogy azt az állítólagos választást, ami tegnap megessett, ne erősítse meg. A rektor megígérte, hogy igazságot tesz a pörös ügyben. A deputások erre meg is elégedtek s az ifjúság most az igazságot várja és párbajozik.

— **Gerlóczy Károly emlékezete.** Az Országos Magyar Iskola Egyesület méltóan akarja megadni a tiszteletet elhunyt nagydídemű elődjének, Gerlóczy Károlynak emléke iránt. Ebből a célból hirta össze mai rendkívüli közgyűlést. Tóth József pestmezei tanfelügyelő formás beszédben méltatta Gerlóczy érdemeit s elmondott egy megindító jelenetet abból az időből, amikor Gerlóczyval a környékbeli kisdédvököt látogattak meg.

Visegrádon voltak. Az előtűnő visegrádi várromok láttára elborult az ő magyar lelke s elmerengve a multak dicső emlékein, fölshajta monda:

— Bárcsak a multak kárpótlásául legalább az édes magyar szó visszhangját zenghetnék melőbb e romok falai s ez árnyékos erdők!

Borongó hangulatban ment a községbe. A kisdédvőhöz érve, ott a kicsinyek játszóháza, magyar csevegése egyszerre földérite az ő jószágos arcát s kizse fölragyogott az örömtől, amikor a játszóház kis sereg ajakán megzúdul a józú magyar dal. Egy kis gyermeket a térdére emelt s megtudván, hogy annak sem apja, sem anyja nem tud magyarul, a gyermek pedig minden hozzá intézett magyar kérdésre édes anyanyelvünkön felelt, két könnyecpp hullott alá a szeméből s boldogan szólt:

— Teljesülni fog mégis az én szép álom!

A tetszéssel fogadott beszéd után az alelnök indítványára a rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy november 4-én Károly napján Gerlóczy emlékére ünnepet rendez, hogy az elhunyt elnök érdemeit jelező könyvében örökíti meg és átír a jóváros tanácsához, hogy a belváros egyik jelentékenyebb utcáját Gerlóczy nevére elvezeze el.

— **Ahol nincs ideges ember.** Az ideges-ség századában bizonyára csodálatos ország az, ahol nincs ideges ember. A Daily Chronicle egy cikke szerint a mostanában sokat emlegetett Khina az az ország, ahonnan számúzve van az ideges-ség. Mint a cikkirő mondja, ez a khinai fajnak speciális tulajdonsága, s talán éppen ezzel az irigylendő tulajdonsággal fog győzelmet aratni az idegbeteg fehér faj fölött. A khinai ember képes reggeltől estig egyfolytában irni, tiz-tizenkét óra hosszat ugyanabban a helyzetben ülni vagy állni, varrni, szőni, ékkövet berakni, elefántcsontot faragni. Képes a nélkül, hogy csak meg is moccanna, egész napon át a legnagyobb türelmet és leg többé bibelődést igénylő munkákat végezni. Európai ember már többször dühösen a földhöz vágna az ilyen munkát, de a khinai kitar mellett mozdulatlanul estig. A khinai gyermek már legkorábban ifjúságában is nyugodt, szelíd, sohasem izgatott. Nem érez vágyat a játék és a sport iránt. A khinai úgy tekint a sportot, mint valami eredménytelen munkát. A kártyát és a sárkányt még kedvelik itt-ott, de egyéb játékok nem. Kevesebb szükségletük van, mint nekünk, többet produkálnak és kevésbé fáradsnak el, mint mi.

Boldog ország...

— **Takács Zoltán bankógyára.** Takács Zoltán bankógyára ügyében még egyre tart a nyomozás. Most Szatmármegyében folytatják a vizsgálatot, ahol szintén két embert tartanak megfigyelés alatt alapos gyanu folytán. Megemlítjük itt, hogy özv. Korda Gergelyné, született Pinter Brigitta, aki Takácsnak több ezer forintot adott, védelmével dr. Ádám Sándor mezőtúri jeles kriminálístát bízta meg.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finandiroz találmányokat és beajjstro-moz védjegyeket és mustrákat.

Felvilágosítás díjtalan.

— Mit nem szeretnek a királyok?

Ugyanaz az angol folyóirat, amely a minap intervjuját közölte arról a kérdéssel, hogy kit iryvelnek a királyok, most a koronás fők antipátiáiról körül-érdekes pletykákat. Sorra elmondja, melyik uralkodó mit nem szeret. Ime: *Lipót* belga király nagyon dühös, ha új cipőt kell vennie. Az a véleménye, hogy önkínzás akkor eldobja a cipőt, amikor éppen beleszokott az ember lába. A *görög király* utálja azokat az asszonyokat, akik férfias modorban beszélnek, biciklinadrágban járnak. Egy gyönyörű szép udvarhölgy nemrégiben bő nadrágban biciklizett. A király beszédbe ereszkedett vele, s a szép hölgy a beszélgetés folyamán ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

— Felség, hogy tetszik önnek a bicikli ruhám?

— Őszinte véleményemet akarja hallani? — kérdezte a király.

— Azt.

— Hát olyan ebben a ruhában, mint valami madárijesztő! ...

A *hollandiak* ifjú királynőjének is van egy nevezetes antipátiája. Egy ismert írónőnek, akivel hosszasan csevegett, elmondta, hogy semmit sem utál úgy, mint a felsütött hajú és magát parfümözött férfit. Aztán őszinte hangon ezt a kijelentést tette:

— Inkább tűröm meg magam mellett az olyan férfit, aki a haját — feltéve, hogy rövidre van vágva s napjában meg van mosva — sohasem érinti kefével s akinek a ruhája dohányszagú, mint az olyat, aki süti, gondorítja a haját és parfümöt használ.

— **Beiratások az egyetemen.** Ma járt le a beiratások határideje az egyetemen. Bár az eredmény nem tekinthető még véglegesnek, két momentum máris szembetűnő. Az orvosi szak hallgatói szaporodtak, valamint emelkedett a női hallgatók száma is. Ma délig 4270 egyetemi hallgató irtak be, amivel még nem érték el a tavalyi, sem a 2 év előtti számot (5048.) Ebből a számból a *bölcsészeti* szakra jelentkezett 530. Ezen a szakon a *nóhallgatók* száma már a hetvenet megközelíti. Az *orvoskari* fakultáson beiratkozott 185 orvostanhallgató, akik közül 10 idegen egyetemről jött és 175 első éves orvostanhallgató. Beiratkozott még ugyanide 12 rendkívüli és 60 másodéves gyógyszerészhallgató. Tavaly 139, két éve 148, hároméve 155 és négyéve csak 124 első éves orvostanhallgató volt a mai 175-ös létszámmal szemben. Az orvostanhallgatók szaporodásában részük van a *nóhallgatóknak*, akik az idén először iratkoztak be nagyobb számmal az orvosi fakultásra. A *hittudományi* kar az idén is megmaradt 80 és 90 közt változó létszámmal. A joghallgatók létszáma csak néhány nap múlva lesz konstans, mert a jogászok nagy száma miatt eddig a jogtudományi dékáni hivatal csak 1400 tanulót jegyeztetett fel, holott összes számuk a 3000-et meghaladja.

— **Nemesek a párbaj ellen.** Báró *Tinti* Hermann báró a Reichspostban, egy olyan egyesület alakítására hívja fel hazája nemeseit, amely a párbaj ellen küzdené. Báró *Tinti* e főlhívásában a következőket írja:

Mint hogy a párbaj leginkább a nemesek közt divik s mivel a katonatiszt rangját veszélyezteti, ha a párbaj ellen nyilatkozik, legalább minden polgári állású nemes ember tegye meg a kötelességét és lépjen azon napról-napra nagyobb számu fölvilágosodott emberek sorába, aki állást foglalnak a párviald ellen. Eredményre csakis az vezethet, ha a katolikus vallású nemesség lép sorompóba s a maga körében olyan becsületbíró-ságot szervez, mely a felmerülő viszályoknál eldönti, hogy ki a hibás s egyszersmind kiszabja a hibáért járó büntetést is.

Ugyanezt a remediumot ajánlottam annak idején a salzburgi katolikus nagygyűlésen is, ahol el is fogadták indítványomat. Sajnos azonban, minden úgy maradt, ahogy volt s az emberek vigan verednek tovább.

Igy végi báró *Tinti* a főlhívását s valószínű, hogy még néhány év múlva is alkalma lesz e főlhívás megismétlésére.

— **Tűz a Rotschild-kertben.** Este tíz óra tájban tűz támadt a Rotschild bécsi kertjében, a Hohenwarlon. A tűz a szemétdombon keletkezett s valószínűleg átharapozott az istállókra. Valamennyi tüztőlóság megjelent a veszedelem színhelyén. Ejjelkor jelent tudósítónk telefonon, hogy a tüzet sikerült lokalizálni.

— **Ingyenutasok veszedelme.** A pétervári Roszszija jelentése szerint tegnap Szlaviansk mellett a kark-kharkov-szebasztopoli vasútvonalon egy *tehervas* kisiklott. *Tizenöt ingyenutas*, aki a vonatra belépett, részint életét veszítette, részint megsebesült. Husz *teherkocsi* összezúzódott.

— **Az ellopott Széchenyi szobor.** A Sváb-hegyről ellopott Széchenyi-szobrot eddig még nem találták meg. Ezzel a lopással összefüggésbe hozható, hogy ugyancsak tegnap éjjel a svábhegyi *Zirner-féle* villában is jártak tolvajok. A villából egy nagy vörösréz-üstöt loptak el; a kertben lévő hintáknak a köteleit pedig lemetsztették és szintén magukkal vitték. Nem lehetetlen, hogy ebbe a rézűstbe rejtették el a szobrot, hogy a szállításnál gyanut ne keltsen. A Zirner villától lefelé vezet uton tegnap reggel több kötéldarabot találtak. Más nyom nincsen. Az ellopott szobor, amely életnagyságúval valamivel nagyobb, melében egy méter széles és 130 kilo súlyú.

— **Harc a nadrág ellen.** Ebből a címből arra is lehet következtetni, hogy a hölgyek indítottak harcot ez ellen a kétségkívül *masculini generis* ruhadarab ellen. Pedig éppen az ellenkezője áll. Amerikában, mint *New Yorkból* írják, a férfiak a legelkeseredettebb harcot indították a nadrágban bicikliző hölgyek ellen. Kimondták, hogy illetlen dolog tisztességes asszonynak nadrágban járni az utcán és ezt a határozatukat a legerélyesebb fellépéssel fűszerezik. Így például a minap nagy feltűnést keltett az egyik legelőkelőbb newyorki utcán az a jelenet, amikor egy férj meglátta nejét nadrágban biciklizni. Odaugrott hozzá, leemelte a kerékpárról, s néhány ütleggel gyakorolta fölötte a hitvestársi fegyelmet. A nép összeesdült, s harsányan megjelentette az erélyes férjet. Az ádáz harenak azonban megvan a maga természetes eredménye is. Minél jobban üldözik a férfiak a nadrágot, annál nagyobb hévvel hordják a nők. Most már *nadrág-egyletek* is alakulnak *New Yorkban*. Ezeknek az egyleteknek tagjai — persze csupa hölgy — nadrágban vonulnak ki az utcára, s felbérlet emberekkel veretnek meg mindenkit, aki gunyos megjegyzéseket tesz rájuk. Sokszor ők maguk beleártják magukat a veredésekbe, s mint az amerikai lapok írják, legtöbbször ők verik meg a férfiakat ...

— **Amerikába szökött ügyvéd.** Dr. *Elsner* Simon ügyvéd, az Ujpesti Ipar-és Kereskedelmi Bank ügyésze, megszökött s állítólag már Amerikában jár. Dr. *Elsner* megalapítása óta ügyésze volt az Ujpesti Ipar-és Kereskedelmi Banknak. Családos ember, közel huszonöt esztendeje, hogy nőül vette *Weinfeld* jómódú kassai földbirtokos leányát. Tekintélyes hozományt kapott a feleségével s eleinte Kassán, utóbb Eperjesen ügyvédeskedett; irodája azonban nem sokat jövedelmezett, amiért is Ujpestre tette át lakását. *Elsner* itt is nagy lábon élt, nagy lakást tartott s éjeleit rendszeren kávéházakban, vagy a kaszinóban töltötte a kártyaasztalnál. Három héttel ezelőtt elutazott Ujpestről. Azt mondta, hogy Kassára megy apósához. Járt is ott, kapott is vagy kétezer forintot és ezzel a pénzzel Berlinen keresztül Amerikába vitorlázott. Berlinből a mult hó 26-án levelet írt feleségének:

— **Amerikába megyek, hogy új egzisztenciát teremtek magamnak.**

Amikor *Elsner* eltűnt, azt beszélték, hogy a banknál nagyobb sikkasztást követett el. Ezzel szemben az *Ujpesti ipar és kereskedelmi bank* részéről kijelentik, hogy *Elsner* pénzek beszédével *soha megbizva nem volt* és kizárólag peres ügyeket intézett el. *Ennél fogva az intézetet nagyobb összeggel nem, hanem legfőkébb néhány száz forinttal károsíthatta meg*, amely összeget a feleltől kisebb részletekben szedhetett be. Ez semmi esetre sem rughat többre, mint pár száz forintra. Az esetleges hiányra nézve pedig, amely a vizsgálat folyamán mutatkozni fog — a család már is kötelező ígéretet tett.

— **Egy rendőrorvos találmánya.** Dr. *Nagy* Dezső rendőrorvosnak érdekes és nagyfontosságú találmánya van. Olyan villamos kapcsoló készüléket szerkesztett, amelyvel egyszerre akárhány telefon-állomás összeköthető s az állomáson levők is úgy beszélgethetnek egymással, mintha csak egy szobában volnának. Ennek a találmánynak az előnyét különösen a főkapitányság fogja érezni, amelynek például sokszor égető szüksége van arra, hogy egy időben küldjön parancsot valamennyi pályaudvarra. A föltaláló ma mutatta be készülékét a rendőrség központi telefon-állomásán, ahol megjelent *Rudnay* Béla főkapitány és a tisztikar számos előkelő tagja. A kísérlet pompásan sikerült.

— **Az üldözöttek.** Egy gyöngédeleki és nemes érzésű *poéta*, fölele *Szántó* Lajos *Üldözöttek* cím alatt egy érdekes kis füzetet adott ki, amelyben az állatvédelem apostolául szegődött. Különösen az énekesmadarak irtása ellen szól érdekes füzetében fölele *Szántó* Lajos s példákkal bizonyítja, hogy milyen önzetlen segítőtársai az embernek nagy munkájában az állatok. A füzet második része a gyermekeknek szól s kedves versikékben tanítja őket az állatok becsülésére. A tanulságos füzetet melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **Egy epizód.** Mielőtt *Florescu* bíró a bukaresti gyilkosság ügyében befejezte a vizsgálatot, szembesítette a két politikai gyilkosságban résztvevő bolgárokat. E szembesítésnél a meggyilkolt Mihaileanu tanár özvegye is jelen volt s ámbátor zokogva kérte a vizsgálatot vezető *Florescu*-t, hogy kímélje meg attól, hogy férje gyilkosával szemtől szembe kelljen állania. *Florescu* mégis szembesítette vele *Dumitrovot*. Mikor *Dumitrov* belépett és a gázsrúház özvegyet megpillantotta, szinte megdermedve állott meg a terem közepén. Halálsápadtan nézett maga elé s elakadt a szava.

— Mi lelte őnt? — kérdezte a bíró. — Mi lelte? Beszéljen! Eddig mosolygott, valahányszor kihallgatam s most, hirtelen megváltozott. *Dumitrov* szótlánul hallgatta a bírót, halovány arca hirtelen vörösrésre vált s egy percig mindenki azt hitte, hogy szélütés érte. Végre Mihaileanu asszonyra nézett, aki zokogva húzódtott meg a terem egyik zugában lévő pamlagon.

— Oh! — kiáltott föl a gyilkos, ismerem ezt a gázsoló hölgyet. Hisz ez Mihaileanu özvegye!

A teremben most halotti csend támadt s *Dumitrov* elbeszélte, hogy Mihaileanu asszonyt a gyilkosság pillanatában látta, amint egy lámpa mögött állott. Aztán hangosan zokogni kezdett a gyilkos s így szólt!

— Bocsásson meg nekem, bíró ur!

— Nem én nálam van a bocsánat — kiáltott a bíró s az özvegyre mutatott.

Dumitrov ekkor Mihaileanu asszonyhoz lépett, tédre roskadt s zokogva mondta:

— Csókolom a kezét, asszonyom; bocsásson meg, bocsásson meg!

A vádiratnyomó mindkét gyilkosság ügyében holnapra készül el s a következő pontokat fogja tartalmazni:

1. Fitowski meggyilkoltatása.
2. Minden vád, amely a szóflai és bukaresti forradalmi bizottságra vonatkozik.
3. *Tritanow* meggyilkoltatásának terve.
4. Mihaileanu tanár meggyilkoltatása.

Egy titkos dossier meg fogja mutatni, hogy a forradalmi bizottság miképpen tervezte Szófiában a macedonai fölkelést.

— **A népfölkelők jelentkezése.** A katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek, valamint az oly katonailag ki nem képzettek, akik *roszaszin* ajánlati lappal vannak ellátva, a jövő hónapban kötelesek vagy írásban, vagy személyesen reggeli 8 órakor jelentkezni. A jelentkezés két bizottságnál történik. Az első bizottságnál a fővárosi illetőségűek jelentkeznek a Rostély-utca 2. sz. alatt, a II. bizottságnál pedig a nem budapesti illetőségűek jelentkeznek és pedig a következők sorrendben.

Az első bizottságnál: Október elején az 1867-iki születésűek és fiatalabb népfölkelők közül azok, akiknek a vezetékneve A—J-ig kezdődik, október 2-ikán azok, akiknek neve K—Z betűkkel kezdődik, október 3-ikán az 1866-ban születtek A—L betűig, 4-ikén M—Z betűig, 5-ikén az 1865-ben születtek A—J betűig, 6-ikán a J—R betűig, 8-ikán az S—Z betűig, 9-ikén az 1864-ben születtek A—J betűig, 10-ikén J—R, 11-ikén S—Z betűig, 12-ikén az 1863-ban születtek A—I, 13-ikén J—R, 15-ikén S—Z betűig, 16-ikén az 1862-ben születtek A—H, 17-ikén I—P, 18-ikén az R—Z betűig, 19-ikén az 1861-ben születtek A—L, 20-ikán az M—Z betűig, 21-én az 1860-ban születtek A—L betűig, 22-én az M—Z betűig, 24-ikén az 1859-ben születtek A—L, 25-ikén az M—Z betűig, 26-ikán az 1858-ban születtek A—M, 27-ikén az N—Z betűig.

II. bizottságnál: Október 1-jén az 1867-ben születtek és fiatalabb népfölkelők közül azok, akiknek a vezetékneve A—K betűvel kezdődik; október 2-ikán azok, akiknek a neve L—Z betűvel kezdődik; október 3-ikán az 1866. évben születtek A—L, október 4-ikén az M—Z betűig; október 5-ikén az 1865-ben születtek A—L, 6-ikán a J—R, 8-ikán S—Z betűig; 9-ikén az 1864-ben születtek A—G, 10-ikén H—O, 11-ikén P—Z betűig; 12-ikén az 1863-ban születtek A—G, 13-ikán a H—O, 15-ikén a P—Z betűig; október 16-ikán az 1862-ben születtek A—G, 17-ikén a H—O, 18-ikán a P—Z betűig; 19-ikén az 1861-ben születtek A—L, 20-ikán a J—R, 22-ikén az S—Z betűig; 23-ikán az 1860-ban születtek A—G, 24-ikén a J—R, 25-ikén az S—Z betűig; 26-ikán az 1859-ben születtek A—G, 27-ikén a H—O, 29-ikén a P—Z betűig; 30-ikán az 1858-ban születtek A—M, 31-ikén az N—Z betűig.

A személyes jelentkezéshez a népfölkelő igazolványi könyvet, ennek hiányában pedig egyéb katonai okmányt (végelbocsátó levél, kilépési bizonyítvány) kell bemutatni, az írásbeli jelentkezésnél pedig csatolandó. Azok a népfölkelők, akik atánlati lappal bírnak, azt kötelesek magukkal vinni.

— **A fumei tűzvész.** *Fiuméből* azt táviratozzák nekünk, hogy a petroleum-gyárban pusztított tüzet éjjel után 2 órakor oltották. Az éjjel érkezett táviratok tulzottnak jeleztek a veszedelmet, mert csak az a

lartó pusztult el, ahol a benzín meggyuladt. A kár 50.000 forint. A tűz a gyár üzemét nem akasztotta meg.

— **Az abádszalóki vérvád.** Az Abádszalókra rendelt csendőrség ma sem tud többet, mint tegnap és csupa mendőmonda után indul. Ezen az uton ért el Brill Mária abádszalóki haláleskedő letartóztatásához is. Nem csuda azután, hogy most már a sárgacipős, urias formájú férfi mellé négy kaftános lengyel zsidót ad társul a falu felbujtott népe, akik megfordultak a „Mósi” házában. Természetesen a vizsgálati hatóság előtt mindenik letagadja, hogy látta a négy zsidót, pedig ezekre nagy szükségük volna a lelketlen felbujtóknak. Egyébként tegnap ugyanott, ahol Péntek Rózi holttestére ráakadtak, találtak egy piros keszkenőt és egy cédulát. A keszkenőről a leány apja és pajtásai azt vallották, hogy nem volt a Rózié. Bizonyos tehát, hogy az egyik bűnség, valami asszony otthagya sietségében. A cédulán, amelyet a keszkenő mellett találtak, ez volt olvasható: *Mag kellett halnod nyomorult, mert a néned hüllenél elhagyott.* A csendőrség ebből azt következteti, hogy a leányt Rózi mostoha nénjének, Kis Rebekának régi szeretője ölte meg. Beszélnek a faluban arról is, hogy a leányt a tulajdon apja Kis Samu ölte meg, hogy 350 forint örökségéhez jusson. Ezt állítja *Eszti* leánya is, aki itt szolgál Budapesten.

— Bizonyosra veszem, mondta ez a leány egy újságírónak, hogy az én részeges apám ölette meg vagy ölte meg. Nála van értelme az örökség vágyának, mert ő megkaphatja a pénzt, én nem. Aztán meg olyan gonosz ember, hogy kitelik tőle. Ő volt az, aki Rebeka testvéremet a szomszéd faluba egy urnak eladta, pedig akkor még nem is volt tizenöt éves. És megverte, valahányszor nem akart elmenni azokhoz, akik pénzt ígértek érte. Engem is el akart adni még gyermekkoromban, de én megszöktem előle és már több mint két esztendeje se neki, se Abádnak híret nem hallottam. A csendőrség, ha jó nyomon akar járni, fogja el őt és vallassa. Biztosan kiderül, hogy ő a gyilkos.

— **Üngylikos uriaszony.** A sors új csapat mért a pécsi Reif Károly és fia cég tulajdonosaira. A minap a törvényszék kimondta ellene a csődöt és a cég tulajdonosait letartóztatta. Tegnap Reif Károly felesége ellen is elrendelték a csődöt s ez a csapás végképp megörzölte a boldogtalan asszonyt, aki amugy sem tudott még megszabadulni veje üngylikosságának szomorú emlékeitől. A jó módhoz szokott asszony lelki egyensúlyát megzavarta a gondolat, hogy ezentul szegénységben kell élnie és ma hajnalban strichninnel megmérgezte magát. *A mérég kioltotta életét.* — Reifek letartóztatása ügyében a vádtanács még nem határozott arra nézve, vajjon az fenntartandó-e. A Reif Károly és fia pécsi cég csődjével kapcsolatban Weisz Jakab előkelő barcselepi gabonakereskedő cég, gróf Szécheny Ferenc bérlelője is fizetésképtelen lett. A passzívák meghaladják a 600.000 koronát. Az aktívákat most állítják egybe a hitelezők, akik egyezséget kísérlelnek meg.

— **A külföldi levelek díja.** A főposta igazgatósága már több ízben figyelmeztette a közönséget, hogy január elseje óta megváltozott a külföldi levelek díja. Ezeknek a figyelmeztetéseknek azonban mindez ideig nem volt meg a kellő fogantatja és most újra kéri az igazgatóság a közönséget, hogy a saját érdekében megtegyék a szükséges lépéseket a külföldre szóló leveleket. Egy hónap alatt egymagába Bécsbe 30.000 darab olyan levelezőlap ment, amelyen csak négy filléres bélyeg volt. Holott az új rend értelmében öt fillér a külföldre szóló levelezőlap díja. Ezeknek a hiányos bérmentesítéseknek aztán az a következménye, hogy a magyar állam minden olyan levélnél, amelynél a szükséges 25 fillér helyett csak 20 fillér értékű bélyeggel látják el, öt fillért és minden levelező lapnál egy fillért veszít, ami évenként 100.000 korona veszteséget jelent. A külföld pedig ennek az összegnek a kétszeresét nyeri, mert büntetésből a hiányzó postabélyeg kétszeresét szedi be a címzettjeitől. Sokan azonban nem fogadják el a hiányosan bérvezett leveleket, tehát a posta, ha lehetséges, a feladótól szedi be a büntetést. Kívánatos tehát, hogy a közönség a posta többszörös kérését figyelembe vegye. A külföldre szóló egyszerű (15 grammos) levelekért 25 fillér postadíj jár. Az Ausztriába, Németországba, Szerbiába, Montenegróba és Boszniába szóló levelekért azonban csak tíz fillér. Ugyanezekre a helyekre szóló levelezőlapokért pedig öt fillér a postadíj.

— **Házasság.** Kettős esküvő lesz szeptember 19-én, szerdán délelőtt 10 órakor a budavári koronázó Mátyás templomban. Tutzingeni és szent-mihályi Tichl János kereskedelmi miniszteri osztályancsoknak két leánya megy férjhez. Az egyiket, Tichl Adriennét dr. Bolla Arpád királyi albiró, Bolla Kálmán altábornagy, honvédségi adíatus fia, a másikat Bellát újabb bereznai Hanskari Sándor törvényszéki aljegyző, Hanskari Sándor tábornok-hadbíró fia vezeti oltárhoz.

Láng Ernő földbírók és éhen vezette oltárhoz Baruch Klárát, Baruch Arnold hírközlési elnök leányát Nyiregyházán.

Martos Adolf könyvkereskedő eljegyezte Breuer Henrik ur, a Gizella-malom főtisztviselőjének leányát, Olgát, Budapesten.

— **Végrehajtás Ós-Budavárán.** Ós-Budavárának nagy néptömegű szokott kapuin kicsiny, de válogatott csapat kopogtatott ma délben fél egy óra előtt. Pénztárt sem keresett, jegyet sem váltott, mégis készségesen feltáruktak előtte a földi gyönyörök e rövid életű paradisiomának bereteszelt, hatalmas kapui. A csapat élén *Hazucha* Lajos ügyvéd, a Budapesti Állatkert egyik jogtanácsosa haladt *Pejakkovits* Lázár építésszel, aki Ós-Budavárát építette és aki most szakértő becsüsként szerepelt. Nyomukban *Gömbös* A. bírósági végrehajtó lépdelt egy másik bírósági kiküldöttel. A csapat már belül volt a kapun, amikor megérkezett *Serák* Károly állatkerti igazgató is az állatkert másik jogtanácsosával, *Schwachulay* ügyvéddel. — Ós-Budavára falai között ós-budavári részvényesek szomorú csoportjai jártak-keltek lehangoltan. Különösen feltűnt közöttük egy hatalmas termetű fekete ruhás ur, aki elegáns hallócsövet tartott a fülénél s mindenkitől kérdezett és mindenkivel mondatott a csöbe valamit.

A kérdés épp úgy, mint a válasz, csaknem mindig ugyanaz volt s valahányszor az öreg ur a füléhez emelte a hallócsövet, az elárvult, kormos falak pompán visszhangoztak a csöbe mondott válasz:

— Az Állatkert most foglalja Ós-Budavárát . . .

A főkapun belül, a bejáratnál balra eső ugynevezett gépházba vonult a kommisszió.

Mialatt odabenn sorra vették az összes épületeket s azok tartozékait, a gépház előtt különféle elemekből egy másik csoport verődött össze, várva a becslés eredményét. Ez a csoport hangosan gondolkodott.

— Rossz volt az igazgatás. Jegyezte meg valaki.

— Az egész Ós-Budavárát két vendégül bukása hozta a válságba, — jegyezte meg a másik.

Mialatt künn így pertraktálták Ós-Budavára elmulásának okait, odabenn aktaszertűen hiteles számok röpködtek az asztal körül. Ez adatok szerint Ós-Budavára építése az Állatkert által bérbeadott területen nyolcszáz ezer forintba került.

A mult évben a részvénytársaságnak 230 ezer forintot, az idén pedig 160 ezer forintot jövedelmezett, ami elég szép kamatnak mondható.

Az Állatkert követelése 27.000 forint s az összes hitelezők telet elsőbbsége van, mivel ő a terület ura és a területen levő épületek értékesítése után befolyó jövedelmek első sorban őt illetik.

Majdnem két óráig tartott a kommisszió működése.

Ós-Budavára összes épületeit és ingóságait, a vendégül berendezéseket, szinpadit kellekettek, diszleteket, kosztümöket stb. 78.770 korona 28 fillérre becsülték. Az árverés iránt már be van adva a kérvény s a hivatalos lapban valószínűleg még e napokban megjelenik az árverési hirdetés.

— **Szélahamos utazó.** Egy idő óta Felsőmagyarország és Erdélyben egy szélahamos vezető lére a hiszékeny embereket, aki *Varga* Sámuel, *Dau* Sámuel, legutóbb *Weisz* Sámuel néven *Lessner* D. bécsi cég (Mariahilferstrasse 81—83) utazójának adja ki magát és a cég egy árjegyzéke alapján megbízásokat vesz át. A vevők megfizetésére jelentékeny árengedéseket tesz készíteseknél. A csalónak szöke bájusa van, feje kezd kopaszodni, a bécsi *Lessner* cégnek különben sem utazói, sem megbízottjai nincsenek.

— **Megkésélt szerető.** A Wesselényi-utca 34-ik szám alatt lévő házban ma este egy elkeseredett munkásember halálosan megszurta a szeretőjét, aki egy idő óta semmit sem akart róla tudni. Az említett házban lakott *Derzi* Jusztí 27 éves takarítónő s ugyanott, de másik lakásban éldegélt *Bozsini* György 41 éves gabonamunkás is. Bozsini ezelőtt pár hónappal még együtt élt a takarítónővel, aki azonban meguntta és elkergette. A szerelmes munkásember egyre kérlelte a leányt, hogy fogadja vissza s ezzel a kéréssel állított be hozzá ma este is. A leány azonban — úgy látszik — hajthatatlan volt, mert Bozsini egyszerre csak felkapott az asztalról egy kenyérvágó kést s azt *Derzi* Jusztí hasába dőtte. A szurás olyan hatalmas volt, hogy a kés a szerencsétlen leány nyakán jött ki. Bozsini György — amikor látta — hogy a volt kedvese szó nélkül összerogyott, megszökött és azóta nem találja a rendőrség. *Derzi* Jusztit halálukolva vették a mentők a Rókus-kórházba. A szerencsétlen aligha éri meg a reggelt.

— **Üngylikos posta-főtiszt.** *Kassán* nagy feltűnést kelt *Alberthy* Béla posta-főtiszt üngylikossága. Tegnap még együtt szórákzott tisztársaival s ma reggel azt jelentették hivatalában, hogy agyonlőtte magát. Amikor észrevették tettét, már halott volt. Se családja, se barátai még csak nem is sejtik, hogy miért lett a köztisztviselőben álló tisztviselő üngylikossá.

— **Az erdei dráma.** A tátrafűrdő titokzatos gyilkosság ügyében az a legújabb hír, hogy *Mattavasszky* vizsgálóbíró *Balsai* ügyésszel tegnap Tátrafűrdőn volt és magával vitte *Füzesséry* Gézát is, hogy megtartsa a helyszíni szemlet. Délelőtt tíz órakor a rejtélyes szerencsétlenség színhelyére érkeztek, amely Tátrafűrdőtől is, Széplaktól is egy negyedrőnyára van. A katasztrófa helyén a *Flesch* család emléket állított s mikor a vizsgálóbíró kocsija odaérkezett, *Flesch* Zsigmond testvére *Alfréd* már várta őket. *Füzesséry* németül köszöntötte, mire *Flesch* *Alfréd* szólanul megemelte kalapját. Kivüle ott várták még a vizsgáló bizottságot: dr. *Guz* orvos, *Gál* Jakab erdőőr, *Rehák* József kerületi és *Payerlin* erdőőr. A bíró és az ügyész azonnal hozzálátottak a szemle megtartásához, melyben *Füzesséry* teljes nyugalommal segédkezett. *Füzesséry* az erdőnyulványtól jobbra 5 lépésnyi távolságra jelölte meg azt a helyet, ahol *Flesch* elesett. Az erdőnyulvány vége huszonnyolc lépés széles, körös-körül köves a talaja és egyik oldalát alacsony bokrok és cserjék szegélyezik. A vizsgálóbíró felhívására *Füzesséry* pontosan megjelölte azt a helyet, ahol ő elesett és azt a helyet, ahol *Flesch* összerogyott. Erről a vizsgálóbíró a méretek pontos felvétele után vázlatot készített. Méregetés közben dr. *Guz* orvos a földön két ki nem lőtt patronot talált, melyek *Flesch* puskájába teljesen beleillettek. A patronokat, melyek kétségtelenül *Flesch* zsebéből estek ki, mikor a földre rogyott, a vizsgálóbíró magához vette. Azután újból kihallgatták *Gál* Jakab erdőőrt és *Rehák* József kerületi, akik délelőtt tízenegy órakor a holttest feltalálásán jelen voltak. *Payerlin* erdőőrt is kihallgatták, aki azt vallotta, hogy a szerencsétlen napon öt nem kérték föl, hogy velük menjen vadászatra. Miután még *Flesch* *Alfréd* is kihallgatták, a vizsgálóbizottság *Füzesséry*vel együtt délután három órakor visszatért *Lócsére*, ahová éjjeltől érkeztek meg. A vizsgálóbíró az országos vegyeszeti hivatalnak megküldte azoknak a patronoknak mását, amelyeket *Füzesséry* használt, hogy így megállapíthassa a *Flesch* Zsigmond testében talált lövegek anyagát. *Flesch* *Alfréd*, hir szerint, nagyfontossággal vallomást tett, amelyet ma délelőtt közölték *Füzesséry*vel, délben pedig az ügyész és a vizsgálóbíró beterveztették indítványukat, amely odairányul, hogy *Füzesséry* tovább is vizsgálati fogságban maradjon. A vádtanács alkalmasint csak hétfőn határoz az indítvány felett.

— **Szerelmi dráma.** *Brassóbtól* táviratozzák nekünk, hogy egy ottani fogadóban strichninnel megmérgezte magát egy szerelmes pár, amely tegnap este jött oda. A szálló vendégkönyvébe a fiatal ember dr. *Ullmann* Jenő lóvárosi ügyvédnek írta be nevét, a leány pedig *Dops* Augustia, egy brassói család gyermeke, akivel a fiatal ember már régebben Brassóban ismerkedett meg. Az üngylikosságról értesítették a budapesti rendőrséget, főképp azért, hogy az üngylikos fiatal ember személyazonossága megállapítható legyen, a fiatal ember irásából az is tudtává, hogy az a *Visegrádu* utca 6. számú házban lakott. E távirat vétele után a budapesti rendőrség kiküldötte fölkereste a jelzett házat és ez utjának eredménye kiderítette, hogy az üngylikos fiatal ember jogtalanul használta a doktor nevet és igazi neve *Bauer* Henrik volt, aki mint kereskedelmi ügynök a vidéken is utazgatott. A személyazonosság így megállapítása annál könnyebb volt, mert mint az üngylikos szállásadója beszéli, *Bauer* sokszor eldicsékedett vele, hogy milyen szép kedvese van Brassóban és tegnapelőtt előre bejelentette neki, hogy hoinap Brassóba utazik meglátogatására.

— **Osztályorsójáték.** Az osztályorsójáték mai húzásán *úteszer* koronát nyert 64295 69428 74990, *hétsezer* koronát 24157 74181 10348 91605 89862 2571 82318 90715 21634 14222 66432 77589 47113 59090 55399 90009 45383 36568 68831 34119 66670 27525 28799 ezer koronát 35768 1997 27115 86126 77789 14875 82182 71155 47296 68589 29391 19722 32559 75342 45225 4578 6377 63558 10431 28672 85411 13452 66544 13447 64217 59375 21052 47366 73101 71627 32059 11749 23053 88935 16662 9223 81664 9698 23169 8593 10975 36212 46502 2458 *úteszer* koronát 23211 74816 96394 80062 80508 16486 16616 21318 57900 38717 44790 38497 45280 59679 17678 32739 70371 44568 31726 96764 59753 30712 85621 96723 28732 89078 52723 85426 24523 28287 5265 96597 25796 71901 88390 36196 87161 85455 27382 26990 56550 33480 61917 49496 1037 72937 2123 24010 22160 22257 40308 41152 95491 37847 25386 10780 96845 56683 19310 73498 17039 52033 79518.

Ajánljuk az osztályorsójegy vásárlóknak *Lukács* Vilmos bankházát, (Budapest, V., Fürdő-utca 10. szám.)

— **A Ravissante-puder** a bőrt vakító fehérre varázsolja, a ráncokat és redőket kisimítja, arának rózsás üde színt ad. A használat után mosakodni is lehet, a nélkül, hogy a puder hatása csökkenne. Egy tégló ár 1 forint 50 krajcár. *Ravissante-crém* étkezéssel fiatalit, a bőrt ruganyosan és simán tartja. Egy tégló ár 1 forint 50 krajcár. *Ravissante-ó* megőrzi a bőr üdeségét, erősíti és a legkifülből biztos hatása toailette viz. Egy üveg ára 2 forint

Egyéves önkéntesi felszerelések minden fegyvernemhez legolcsóbban és legjobban készítenek

Kolarits Nándor első dél-magyarországi egyenruházati intézetében **Temesváron.**

50 krajcár. Központi raktár Rosa Schaeffer, Bécs, I. Kohlmarkt 6. szám.

(x) Ha öszül a haja, használja Zoltán Hair-regenerátort, mely a haj eredeti színét adja vissza. Ara 2 korona Zoltán gyógyszerárban, Budapest, Sétátér-utca és Szabadság-tér sarok.

(x) A párisi kiállítás szövetosztályának megtekintése Weiner Máttyás, a Budapest, Andrassy-ut 3. szám alatti női ruhakelme-áruház tulajdonosát nagy bevásárlásokra ösztönözte. Raktárában a legjobb divat-kelmék mint Homespun, Hymalaya, "Taylor Mode", Matlassé, mosható nyomott bársonyok stb. nagy választékban vannak felhalmozva s kirakatai képet adnak raktárának gazdagságáról. A cég kívánatra vidékre ingyen s bérmentve küldi meg mintáit.

(x) A női divat terén legújabban felmerült gazdag és igen változatos jelenségek, melyek Párisban az előkelő divatházakban kihágása láthatók, a Monasztéri és Kuzmik utóai ösasz. és kir. udvari divat-ruha szállító cégek jó izléséről ismert tagja, Pertik Béla, ez idő szerint Párisban gyűjti össze és azok a jövő hét folyamán a fenti cég váci-utcai üzletében láthatók lesznek.

(x) Haskutatás. A Magyar Gázizzófény-Részvénytársaság, mint az Auer-féle szabadalmak tulajdonosa szabadalmibitorlás kihágása miatt megindította a bünvádi eljárást Kohl György bécsi lakos ellen. Utóbbi ugyanis Erzsébet-körnt 32. szám alatt levő nem rég nyitott üzletében Durable név alatt az Auer-féle imprágnált gázizzófényestek utántázeit hozta forgalomba. A Magyar Gázizzófény-Részvénytársaság ebben szabadalmi jogainak megsértését látta, minthogy a gázizzófényestek imprágnálás útján való előállítás, ezen izzóestek forgalomba hozatala, valamint ipari célokra és üzemi berendezéseknél való használata az ő kizárólagos jogát képezi. A budapesti kir. büntető-járásbírósnak ennek folytán a szabadalmi törvény s állandó joggyakorlatunk alapján tegnap megejtett házkutatás alkalmával a Kohl üzletében talált összes imprágnált izzóesteket s az utánzás céljaira szolgáló eszközöket, mint pl. égőket, koronákat, legegő készü-
lékeket s formáló lákat, a tiltott cselekmény ismétlése-
nek megakadályozása céljából lefogalta, ládáiba csomagolva lepecsételte s hivatalos helyiségeibe szállította. Az eljáró kir. aljárásbíró végül Kohlt az utánzás folytatásától és az utánzott égőestek eladásától eltiltotta.

(x) Lóárverési hirdmény című, lapunk mai számában megjelenő hirdetésre fölhívjuk a t. érdeklődő közönség szives figyelmét.

(x) A prágai házikenőös orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladások sebeknél és daganatoknál mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladást ellenes, hűsítőleg, gyógvitóló a legjobb eredményvel alkalmazható, miért is már mindenütt mint kitűnő házi szert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszer-tára Prágában készíti és az itteni gyógyszer-tárakban is kapható. (Lásd a hirdetést.)

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Nemzeti Színház. Az Ahol unatkoznak, Párlon legértékesebb vigjátéka került színre és újra megcsendült a színpadon a Prielle Kornélia finom ezüst hangja, a csodálatos ezüst hang, mely ötven év óta mindig egyformán tisztasággal cseng és meghat, elbájos mindenkit, aki hallja. A hang szava annál szebb, mennél tisztább ércből van öntve. Prielle Kornélia hangja azért hat úgy ránk, mert egy igazán gyöngéd, nemes asszonyi szív érzéseiből fakad. Az ilyen málérián nem vesz erőt az idő. Ha ezt a hangot cse-
nget hallod, most sem az alkonyra, hanem a hajnalra gondolsz; mert ez a hang a legszebb hajnal: a lélek örök fiatalágát jelenti. Prielle Kornélia nemesak a közönség kedvence, hanem az isteneké is, akik megajándékozták gráciával, gazdag szívvel, rendkívüli talentummal és a művészi pálya iránt való kifogyhatatlan lelkesedéssel. Ez a lelkesedés fenomenális. Bátran kimondhatjuk, hogy hivatását senki sem becsülte meg jobban, a színpadot senki sem szerette odaadóbb hűséggel, mint Prielle Kornélia. Csüggedés, ísultság sohasem vett rajta erőt; sohasem játszott a meghasonlottak és a színi pályától menekülni kívánók; még akkor sem, amikor keserűségek érték s amikor jogosan hihette, hogy a szerepek kiosztásánál nem részesül abban a figyelemben, mely nagy tehetséget megillet. Az életben ritkán panaszkodott, a színpadon mindig megtette kötelességét: azaz kedvvel, lelkiismeretes gondal, járhatóan osztozott talentumának, művészetének kincseit az esztendő minden szakában. Most is ezt cselekszi, most, amikor félszázados mult van mögötte. Prielle Kornélia most is úgy jár a színpadon, mintha ennek a félszázados pályának csak emelkedése volna és ő mindig feljebb menne a hervadást nem ismerő ifjúság ruganyos lépteivel. Amikor ma este, mint Reville hercegné, megjelent a színpadon, olyan volt, mint egy fehér tavasz.

S amikor elkezdett beszélni fiatal kollegái közt, úgy tetszett nekem, hogy a többiek csak játszzák a fiatal-
ságot és igazán fiatal csak ő, aki megőrizte az ifjúság lényegét: az illúziót. (á. e.)

** A keringő-krály. A gyapju-utcai német színházban Schweighoffer eljátszotta vagy kétszázszor a Walzerkönigin. Ma ez az alak mint A keringő király támadt fel a Városligetben. Kitiűnt a ma esti reprizen, hogy a keringő király nem halt meg, csak aludt. De nagyon aludt. Mert a publikum izlése nagyot haladt azóta, hogy ez a darab kasszadarab volt. Ma már a Városligeti Színházban sem lesz az. Pedig Feld Zeigmond szépen állította ki a darabot, a színészek kedvvel játszottak, a zenekar sem nagyon sok taktussal maradt el az énekesektől, és Komor Gyula fordítása sok szel-
lemes ötlettel és színnel javított a szöveg eredetijének az unalmasságán. A darabot nem is fogadta olyan nagy lelkesedéssel a közönség, amilyen nagyságról csak a Városligeti Színház falai tudnak regélni. De azért sokszor tapsolták meg a szereplőket, akik teljes ügykezzettel játszottak. Különösen Almási Iza tűnt ki. Ez a jeles tehetségű fiatal művész minden újabb szerepében fokozatos haladásról tesz tanuságot. I. Csáder Irén intelligensen játszott egy ideges menyecs-
két. A darabban sok kuplét énekelnek és végre már a magyar ipar is szerepel a kuplét-ipar terén. A darab zenéje kedves, fülbeemelő.

** Művészestély a Margitszigeten. A szegény-sorsu tüdőbetegek javára ma este a margitszigeti alsó-
vendéglő termében több stabilitás védnöksége alatt néhány fiatal ember művészestélyt rendezett, amelyre első rendű művészi erők közreműködését meg tudták nyerni. Az értékes és változatos program egyik leg-
érdekesebb száma Jókainé-Nagy Bella deklamációja volt, aki férjhezmenetele óta ma este először lépett a nyilvá-
nosság elé; erőteljes és poétikus előadásával elragadta a publikumot. Polónyi Elemér Paganini: koncerttude-
jét és rapszodiáját játszotta ismert finom művészet-
ével, nagy hatást mellett. Földessy Arnold, aki mióta utóljára hallottuk, Rómában aratta nagy sikereit, me-
leg tónusát és briliáns virtuozitását ragyogtatta a Sarasate-féle cigánydallamokban, valamint klasszikus főfogását a Haydn-féle adagióban. Alberti Werner, hatalmas hangú hőstenőria tehetségét ma új oldalról mutatta be: érzelmes dalokat énekel annak anyji gyö-
ngédséggel és lírai énekművészetével, mintha semmi egyéb, csak lírai tenorista volna; viharos tetszést aratott. A kis Geyer Steff, a muzsikális csuda-
gyermek álmélkodással ejtett briliáns teknéjkájával, érett temperamentumával és intuitív fölfogásával; vajjon mi lesz ebből a rendkívüli gyermekből? Hogy Gál Gyula minő remekül szavalja Arden Enochot, ismeretes; ma este is nagy hatást ért el Tennyson remekével. Valóságos tapsviharral jutalmazta a közönség Peté Lajos, ennek a tőgyökeres magyar talentumnak produkcióit, aki eredeti magyar népdalait énekelte saját maga zongora kísérete mellett. Nagy meglepetést keltett Márkus Lúly, a főpolgármester leánya Liszt Ferenc: XIII-dik rapszodiájának preciz és temperamentumos előadásával; a bájos szőke leányka igazi tehetséget örökölt édes anyjától, akit Liszt Ferenc annak idején legtehetségesebb női tanítványának nevezett. Az ifjú hölgy, aki már megjel-
léseivel is meghódította a közönséget, jól megérdemelt művészi sikert aratott az előkelő színű álló program keretében. Közönség, fájdalom, kevés számban jelent meg, és alig hiszszük, hogy a drága műsor, egy illusz-
trált kis könyvecske költségei megtérültek volna; mire való jótékony cél mellett az ilyen fölösleges igényzés?

** Hírek a Nemzeti Színházról. A Nemzeti Színházban szeptember 28-ikán lesz az első eredeti bemutatás, amikor is Gabányi Árpádnak Az ember című vigjátéka kerül előadásra. — A Nemzeti Színház igazgatósága Lear király szeptember 20-iki előadására kétszázötven diákjegyet küld szét a különböző iskolai intézeteknek. Az igazgatóság ezzel az elmaradt ifjúsági előadásokért akarja a tanuló ifjúságot kárpótolni.

** A takácsok premierje. Hauptmann Gerhart híres és nagy apparátust igénylő színművéből. A takácsokból az előkészületek már annyira haladtak, hogy a mű első előadását a Vígyszínház igazgatósága szombatra, szeptember 22-ikére kitűzte. A darab előadásai iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik és már eddig is a színház pénztáránál tömeges előjegyzések történtek, melyek közt nem csekély részt tesz ki a vidékről távirati uton megrendelt helyek száma. A rendelkezésre álló helyek előjegyezhetők, illetőleg előrevált-
hatók a Vígyszínház pénztáránál és a központi színház-
jegyirodáknak (Koronaherceg-utca 8. és Andrassy-ut 10. sz.)

** Blaha Lujza első föllépése. Blaha Lujza asszony, a Népszínház nagy művésznője, csütörtökön érkezett vissza balatonfüredi nyaralójából és hétfőn szeptember 17-ikén lép föl szabadsága után először a Népszínházban a Piros bugyellárás Török bíróné szere-
pében. A művész ma délelőtt már résztvett Géczy István Amit az erdő mesél című új népszínművének a próbáján.

** Ábrányiné-Wein Margit a Magyar Színházban. Közélt három havi szünetelés után Ábrányiné-Wein Margit asszony ezen a héten újra fellép a Magyar Színházban. A kitűnő művész szerdán, szeptember 19-én és szombaton, szeptember 22-én fog játszani. Az első fellépésén Ábrányiné asszony Verő György A Kleopátra című darabjának főszerepét fogja eljátszani, melyet annak idején ő kreált, szombaton pedig új alakításban Szulamit címszerepében fog fellépni.

** Új eredeti darab a Nemzeti Színházban. Bródy Sándor Hőféherke című színművét a Nemzeti Színházhoz nyújtotta be. A darab, mint értesülünk, ennek az évadnak egyik érdekes újdonsága lesz.

** Szerző és igazgató. Ifj. Bokor József, a Harc a millióért szerzőjének az a levele, amelyet mai színházi rovattunkban közreadtunk, amint előre várható volt, megtalálta a maga visszhangját. Szilágyi Vilmos, a Magyar Színház igazgatója, akit ifj. Bokor József felelőssé tesz a darabja bukásáért, szóban és írásban nyilatkozott előttünk a bukás szomorú esetének a dolgáról. A Magyar Színház igazgatója elmondta nekünk, hogy nemcsak ifj. Bokor Józsefet, de több író-t felszólított arra, hogy írjanak magyar boulevard-dramát a Magyar Színház számára. Olyat, amelyben a helyek, ahol a darab cselekménye lejátszik, éppoly ismeretesek legyenek a fővárosi közönség előtt, mint az alakok, akiket szerepeltetnek. A boulevard-drama a leghálásabb tér a színpadi hatások szempontjából, amit bizonyít Decourcelle Két tacsója s amikor az írók figyelmét erre a nálunk nem kultivált színpadi műfajra terelte s színpadot kínált számára, csak a hazai színpadi produkcióknak akart használni. De nyilatkozott a Magyar Színház igazgatója írásban is, egy ifj. Bokor Józsefhez intézett nyílt levélben, amelyet a paritás elvénel fogva ezennel közre is adunk.

Nyílt levél Bokor József urhoz!

Mottó: „Tanító báci, télem, nem én tettem, hanem a Páltó!”

Uram, uram, igen tisztelt Bokor József uram!

A Budapesti Napló mai számában közölt nyilatkozatában tehetségének egy újabb vonását fedeztem fel: a gyermekhumort! — Ha én azt előbb tudtam volna! — Azonkívül pedig egy vezsem észre, hogy ön haragszik — még pedig reám — és hogy bosszankodik a darabja bukásán! Édes, jó Bokor ur, én önnök — dacára annak, hogy be akart feketíteni a tanító bácsinál — őszinte, jó embere vagyok és szívem egész meglevőle óhajtom önt megvigasztalni, hogy hát ne vegye olyan nagyon tragikusan ezt a bukást! Végre is, buktak már más darabok is és azért a szerzők nem estek kétségbe. Ott van pl. „A három légyott” — ah, bocsánat, ez az ön darabja — no de ott van „Zürzavar” — azaz hogy: „A dupla feleség” — ejnye teringetgett, hisz ezek is az ön darabjai! — No, de mindegy, ha már eljárt a szám, hát maradjunk csak e mellett!

Ugy emlékezem, hogy ezek a darabjai sem arattak valami nagy sikert, de arra nem emlékezem, hogy ön akkor más valakit okozott volna a bukásáért!

Azonban, értsük meg egymást, kedves Bokor ur! Nehogy azt higgye ám, hogy én rossz néven veszem öntől, hogy most mindent rám hárit, sőt ellenkezőleg, igen büszke vagyok arra, hogy olyan erős és bátor legénynek hisz, aki mindent elbírom, mert reményem, hogy nem roskadok le e súlyos vád alatt!

Az igaz, hogy dezaulváhatnám néhány állítást — mert például rémdrámáról sohasem beszéltem, ezt az izlésteleniséget nem követtem el — hiszen a boulevard-dramának nem kell okvetlenül rémdrámának lenni — de mit mesélek én önnök, jobban tudja ön ezeket mint én, — mondom dezaulváhatnám néhány állítást, de nem teszem, mert vagyok az az ember, aki belátja hibáit és tévedéseit és ezennel beismerem ama hibámat, hogy felszólítottam önt egy darabnak — de egy jó darabnak — a megírására és beismerem ama tévedésem, hogy az ön darabját jobbnak hittem mint amilyen valóban!

Látja, édes, jó Bokor ur, én mindent magamra vállalok, csak ne haragudjék reám, mert óhajtom az ön barátságát és becsülését továbbra is megtartani és hogy ez valahogyan sikerüljön, elmegyek addig a pontig, ameddig egy önértetes férfi mehet: Nyilvánosan kérek bocsánatot előző öntől, azután a tisztelt sajtótól és végre a nagyérdemű közönségtől egyrészt azért a bűnömért, hogy az ön darabját előgadtam és színre hoztam, másrészt azért a botlásomért, hogy az ön darabját elfogadhatónak hittem!

Nos, édes Bokor ur, reményem, meg van velem elégedve!

Maradok továbbra is az ön tisztelő híve

Szilágyi Vilmos,

a Magyar Színház id. igazgatója.

** Vendégsszereplés. A Városligeti Színházban a napokban fellép Péchy Aranka, Péchy Paulának, a Vígyszínház tehetséges tagjának bájos nővére az Arany-

ember Noémi szerepében. Péchy Aranka sohase járt színi iskolában, de akik ismerik, azt mondják, hogy magántanulási útján szépen fejlesztette a színi pályára hajló tehetségét.

** Alleluja. Dr. Romy Béla miniszterelnökségi osztálytanácsos lefordította olaszból Marco Praga jeles olasz színműi híres drámáját, az Alleluját, amelyben Novelli oly nagy sikereket aratott. A fordítás híven visszaadja az eredeti mű minden szépségét és jellegzetességét. Az érdekes drámát az Athenaeum adta ki. Ara 1 korona.

** Színházak műsora. Nemzeti Színház. Vasárnap: A kaméliás hölgy. Hétfőn: Otthon. Kedden: Az arany ember. Szerdán: Nóra. Csütörtökön: Lear király. Pénteken: Aranyasszony (elsőszor). Szombaton: Aranyasszony (másodszer). Vasárnap: Aranyasszony (harmadszor).

Vigszínház. Hétfőn: Fernand házasság. Kedden: Fernand házasság. Szerdán: Fernand házasság. Csütörtökön: Fernand házasság. Pénteken: Fernand házasság. Szombaton: A takácsok. Vasárnap: A takácsok.

Népszínház. Vasárnap: A párisi élet. Hétfőn: (Blaha Lujza asszony első fölépésű szabadsága után). A piros bugyellár. Kedden: Párisi élet. Szerdán: Tolad. Csütörtökön: Párisi élet. Pénteken: A kis szökevény. Szombaton: Párisi élet. Vasárnap: Felhő Klári (Blaha Lujza asszonnyal).

Magyar Színház. Hétfőn: New York szépe. Kedden: Kikapós patikárius. Szerdán: A kleopátra, (Abrámyiné Wein Margittal). Csütörtökön: Az asszonyregiment. Pénteken: A bolond (L. Komáromi Mariskával). Szombaton: Szulamit (Abrámyiné Wein Margittal). Vasárnap: A Gésák (Komáromi Mariskával).

Fővárosi Nyári Színház. Vasárnap délután: Az asszony vereje jó. Este: Uff király. Hétfőn: Kaméliás hölgy. Kedden: Uff király. Szerdán: Tosca. Csütörtökön: (32-edszer) Cyrano de Bergerac. Pénteken: (12-edszer) Felfordult világ. Szombaton: Hamlet. Vasárnap délután: Hadjárat a békében. Este: A denevér.

Uránia Színház. Vasárnap délután: Páris. Este: Páris. Hétfőn: Páris. Kedden: Páris. Szerdán: Páris. Csütörtökön: Khina. Pénteken: Khina. Szombaton: Khina.

** Új zeneművek. Kaphatók Bárd Ferenc és testvére zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz.) Sidney Jones San Toy eredeti angol zong. kivonat 6 K. Potpourri 3 korona. Monikon Szökevény, ered. angol zong. kivonat 7 K. Potpourri 3 K. 60 fil. Verő György Kleopatra, operett magyar szöveggel 3 füzetben, a 3 K. Stiffer Bur ind. 1 K. 50 fil. Rosas Hullámok fölött, keringő 2 K. Kollár Monte Christo dal, keringő magyar szöveggel 2 K. Fütty-kuplé, a New York szépéből 2 K. Rose Mouse angol keringő 2 K. 40 fil. Steuart The Bride angol keringő 4 K. Ziehrer In lauschiger Nacht, keringő a Landstreicher operettből 2 K 40 fil. L'Anglais Gelé, francia kuplé, éneklő Róza Lili a Harc a milliökértben 2 K. Döcny három eredeti új magyar dal: 1. Pannaszokid a furulyám nőtája; 2. Magas a kaszárnya, éneklő Fedák Sári A három pár cipőben; 3. Barna kis lány levelet ír, ára 2 K. Pete Lajos négy eredeti magyar dala 2 K. — Ugyancsak itt Magyar Királyi Opera, Nemzeti Színház és Magyar Színházba jegyek kaphatók.

** Lohengrin a Telefon Hírmondóban. A magyar operaház ma kezdi meg előadását, s vele a Telefon Hírmondó is az operai előadások közvetítését. Ma este a Lohengrin kerül színpadra Andrással a címszerepben, s ez az előadás a maga egészében hallható lesz a Hírmondó összes kagylóin. Az operai előadás után érdekes híreket olvastat fel a szerkesztőség, majd még 11 óráig katonák és cigányzene lesz hallható a kagylókon.

Hiába, no!...

— A Népszínház karfelvételi próbájáról. —

Budapest, szeptember 15.

Hiába, no!...

Igy, négyezsem közt, bevallhatjuk egymásnak, hogy utóvégre is unalmassá válik a dolog. Annyszer és annyszer variáltuk már ennek a témának a tragikumát is, meg a humorát is, hogy a tollunk egyszerűen felmondja a szolgálatot. ... Délután három óra s a Népszínház színészbejárása előtt szakaszolt ugyanaz a kép, amely tavaly volt, meg azelőtt, meg még azelőtt, isten tudja hány estendő óta! Egy nagy csapat úde és hervadt leányzó, meg egy csomó legény ember az alsóbb sorból, aki mind azt hiszi, hogy a színpad csakugyan a mesék tündérvilága. És a Népszínház derék portása, pont háromkor, megnyitja előttük ezt a tündérvilágot.

Mikor a színpadra lépünk, ott találjuk ugyanazt a zongorát és előtte a karmestert, (az időt Barna Izsó a boldog!) valamivel odébb ugyanazt a zöld asztalt s mellette az igazgatót, a titkárt, az ellenőrt. Olybá tűnnek fel előttünk, mind mindmegannyi szegény Ripék, akiket a karfelvételi próbák kegyetlen Hudson kapitánya szögeztet oda a székhez. Szinte kedvünk lenne odamenni hozzájuk és ezt a kérdést intézni hozzájuk:

— Uraim, ébredjétek! Mit ültök itt vagy husz estendő óta?!

De hát kezdik a próbát, — isten tudja hányadszor. S jönnek sorra a szegény, nagyraavagyó lányok s megint kezd Repülni a daru s újra Nincs annyi tenger csillag az égen s megint csak Két gyöngye van a falnak. Az egyetlen új dolog, amit az idek kaprónban tapasztalunk, az volt, hogy senki sem jött Rózsabokor-

ban világra. Ellenben erős kelendőse volt Saffi dalának, hogy Vigyázz, ha cigány jár közel. Vagy tizenketten énekeltek volna, ha — hangjuk lett volna.

Hát éppen ez a bőkenő: ninos hang! Egy-egy csinos arcoska, egy-egy karosu, hajlékony leánytermet csak ing-leng a zongora mellett, de olyanok szegénykék, mint a pávácskák: csak a pompás tollazatuk van meg.

Az egyik egész őszintén odavágja: — Hát azt hallottam, kérem, hogy az operethez nem kell hang!

Végre jön egy, aki csinos is, meg a kinek szép hangoskája is van. Megtapsolják. A többi irigy szemmel néz rá:

— Milyen boldog! Jövőre gummikerekün fog járn!

Tisztlára ez olvasható ki a szemökből. Aztán jönnek a legények. Egy-két jó szál legény akad köztük, akinek hangja is van, a többit csakugy hamarosan elküldik a zongora mellől. Egyik-köjök keresztet vet magára, mikor kifelé megy:

— Uram ne vigy többet a kísértésbe!

És valószínűleg visszatér a — borotvához. Végül megint csak leányok jönnek. Egy pár félenk galamb, aki nem mert kilépni, mikor a hölgyek volt a sor. Azóta bátorságra kaptak. Különösen egy, aki a Balzac-korabeli hölgyek virágása idején is tul van. Kacagva fogadják s mikor kívánszorog, egyvalaki utána szól:

— Nagysáid, küldje ide az unokáját!...

Szóval még a vicek is régiek.

... Nem lehet a karfelvételi próbáról írni, kérem, egy szót sem!

B. v. W.

MŰVÉSZET.

A szegedi mütárlat.

Szeged, szeptember 15.

A kulturálatla homlokzatán hiába diszlik ez a két szó: A közelművelődésnek: Szeged méltóvá tette ezt a palotát a nevéhez. Irodalom, tudomány és művészet váltakozva ütik föl benne tanyájukat, most éppen művészeti kiállítás nyílik meg díszes termeiben, még pedig olyan változatos és értékes, hogy érdemes miatta Budapestről Szegedre utazni. Nyolcvan művész állított be régiójobb munkáival, van közte sok kedves régi ösmertő, kevés gyenge munka, de néhány lányemek is, teszem Zichy Mihály két nagy méretű képe. A Szegedi Képzőművészeti Egyesület ezáltal egészen a maga erejére támaszkodva végezte a gyűjtés és rendezés fáradságos munkáját, becsületére válik, hogy ily színvonalra emelheté kiállítását. Ez igazi kulturmunka, harc és fáradozás a magyar faj nemes őstüőneinek élesztgetésére s egyuttal diadala Szegednek, mert ilyesmit csak ott lehet megteremteni, ahol nemes szenvedélyek fészkelnek az emberek szívében.

A tárlat, amelyet az egyesület kitűnő igazgatójának, Erdélyi Béla urnak szives előzetesége folytán már ma megtekinthetem, Zichy Mihály két mesterművével büszkélkedik. Közöttük az egyik, a nagyobbik valóságos mütörténeti jelentőségű; a legnagyobb szabású magyar grafikai mű, általitva Zichy genialitásával. A Bor hatalma színes szénrajz, már első tekintetre meglep óriás méreteivel (4—5 méter széles.) Hatalmas fantázia születte. Ha megísti vala, talán nem hat ilyen elemi erővel: esetleg dekorációvá vagy irodalmi izü allegóriává válik. Igy azonban érezzük rajta a mesteri kéz rapszodik és széles munkáját, a gyorsan futamodó vonalak engedelmesen követik a fantázia sugását, az élet közvetlenül, citrásás és tekeforia nélkül üli meg a hatalmas kartont, amely egy ósi témát vet élénk. A bor tüze az, vele mindjárt a biblia legelső oldalainak egyikén találkozunk, itt pedig minden hatalma, minden ereje és tulajdonsága testet üt: lázba ejti a költőt, aki dithirambust mond serleggel a kezében; mámorossá teszi a gyenge akaratát; vagdalkozó, verekedő bestiaázt ezt nyomorult betegé amaszt, sőt gyilkos tüzével kiszárítja a vért s halált hoz rubintos medvével. Itt állnak s hevernek előttünk valamennyien a bor által meggyilkolt emberek és asszonyok, talán bizonyos erkölcsi tendenciával elosztva, talán bizonyos irodalmi stílusban csoportosítva. De ez nem zavar minket, mert hisz nem is ez a tárgy maga szerzi nekünk a gyönyörűséget, hanem a tiszta művészi elem, a grafikai előadás szakadozott tökéletes technikája, a nagy egyszerűség, amelylyel ez a mester egy vonal szépséges futamát rövidesen, néha szinte lapidárisan odaveti; az egyszerű stílus, amelylyel egy-egy formát, lényegében megkapva és átérve három-négy vonással jelez. Ez a croquis, a grafikai előadás főereje és ennek egyik legnagyobb mestere Zichy. Vannak ezen a képen részletek, amelyek Callot, Raffet, Grotger elő-

adási művészetére, erejére emlékeznék. A grafika e neme hasonlít az olyan lázban született beszédhez, mely az érzési rohamok hevében csak félig ejt ki egy-egy mondatot, elhallgatja a másik felét, apellál a hallgatóságonkonzésére, amely majd kiegészíti. Az ilyen előadás egy darab lélektan és autobiográfia a gazdag fantáziájú és tartalmas emberek stílusa ez, akikben annyi gondolat és kép kergeti egymást, hogy csak futólag jelezhetik nagy, biztos vonalakkal azt, amit elő akarnak adni, rábizván a kiegészítést, a formák tömörítését a néző képzeletére. Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy Zichy képe vázlat: ellenkezőleg, befejezett és tökéletes mű, teljes stenogramma az érzésnek rengeteg változatának. S minő bámulatos helyenként a készsége! Van ezen a képen egy öt vonallal megrajzolt tenyér, amelyet külön aranykeretbe kellene illeszteni, ha még egy példányban megvolna. Vannak ott mozdulatok, amelyekben érezhetően lüktet az élet. És nincs itt nyoma sem a rutinnal való kacérkodásnak, a virtuozoskodásnak.

Ez a kép a kiállítás gyöngye. Van mellette sok szép derék és jóvaló munka. Zichy kartonjának stílusbeli nagyságát azonban egy sem éri el.

A legfrissebben termett munkák nem a legjobbak is egyuttal. Csök István Oléliája például nem aggrtható a Magdolnával egyetemben. Ferenczy Károlynak is a régióbb képe — egy Budapesten is ösmert kerti jelenet — a jobbik, míg új műve, amely egy napsütött hídát mutat, nem kész és zavaros. Knopp Imrének Stefánia-körházbéli jelenete nagy figyelmet érdemel, gondos munka, őszinte naturalista törekvésű. Ez 1892-ből való. Mihály és Kam erősebbek lettek az utóbbi két-három estendőben, Mark Lajosnak azonban egy régióbb Lelkiifurdalása van itt, amely jobb az újabb képeinél. Nyilassy Sándor illusztrációt készített egy regényhez: nagyon finom rajz, pompás két kar merész rövidülésben, a karok szép tulajdonsága azonban kissé bágyadt, sőt azt hisszük, félbemaradt. Deák-Ebner Lajos egy szerűskert motívumot küldött, Mészlyre emlékeztető delikát előadásban. Ennek a művészek a legjobb munkái közé való e csöpp kép. Kacziány Odón munkái egész falat foglalnak el, régi ösmertőink majdnem valamennyien. Ilyen Balló Krisztusa is. Glata képein a régióbbek még zavarosak színbén, az oláh fiu valóban, folthatásban kiváló. Tóth-Molnárnak láthatólag erős a grafikai tehetsége, apró gouache-parasztrajz derékas munkák. Majd minden újabb szereplő magyar festőtől van itt valami, megjelent Mannheimer és Szlányi széles tájképekkel, Bihari és Hegedűs, amaz velencei, eme spanyolországi apróságokkal, Vágó, Nádler, Tahi, Fényes, Bruck, Roskovics, Tölgyessy, Vajda, Istvánffy, Keményffy, Tull, Pongrácz, Poll, Uváry és sok más. A csinos kis szoborkollekcióban ékeskedik Róna Zeneleckeje, a legigazibb Róna-stílus műka, a kisebb figurákon egy-egy ügyes részletet, sikerült váll- és melldarabokat látni Szirmai Antaltól. Néhány építészeti munka tökéletesíti a változatos tárlatot. E csoportban van Lechner Ödönnek egy rendkívül érdekes terve, egy szegedi bérlház, amely merész hullámvonalas ablakaival, festői oromszegélyével egyszerűen kiválik a többi közül.

A kiállítás nem holmi szedett-vedett tárlat, hanem méltó az Alföld szép székvárosához. Az egyesület büszke lehet erre a gyermekére, amely sok gond közepette született e világra, de minden tekintetben sikerült csemete.

Lyka Károly.

□ A gödöllői Erzsébet-szobor. Október 28-ára tűzték ki Róna József gödöllői Erzsébet-szobrának leleplezését a Gödöllői lakossága már nagyban készült erre az ünnepre, mert biztos híre járt, hogy a leleplezésnél ott lesz a király is. Róna éjjel-nappal dolgozott a szobor mintáján, hogy a mű erre az határidőre elkészüljön. Most azonban változás állott be a leleplezés időpontjára nézve. A király óhajtatására elhalasztják ezt az ünnepet a jövő májusra. A király ugyanis azt óhajta, hogy a boldogult nagyszony szobrának leleplezése az egész királyi család jelenlétében menjen végbe, ami októberben nem volna lehetséges. Májusban tehát országos ünnep lesz Gödöllőnek, méltó Erzsébet királyasszony áldott emlékéhez. A szobrot a gödöllői Erzsébet-parkban állítják fel. Ezt a parkot Darányi Ignác földművelésügyi miniszter rendeletére teremteték meg. A miniszter ma Róna műtermében megtekinthette a szobrot, amely az újonnan létesített park legszebb ékessége lesz.

□ Telos Ede kitüntetés. A budapesti iparművészeti társulat a párisi világgkiállításra való exponálás végett Telos Ede hírneves szobrászunknál tíz darab szobroskát rendelt meg, amelyeket a párisi világgkiállításra ama ritka kitüntetésért, hogy egytől-egyig külföldi nagybör múzeumok vezetésére vásároltak meg. Hogy mily sikerültek a szobroskák, leginkább bizonyítja az a levél, melyet dr. Tren tanár, udvari tanácsos intézett dr. Kammerer kormánybiztoshoz. A levélben rendkívül dicsérő szavakban emlékszik meg Telos művészetéről, különösen pedig a Párisban

látott „Badinage“ (Pajkoskodás) című márvány-relief-jéről és egyuttal kéri dr. Kammerer eszközlőnk ki, hogy Telcs e szoborművét, valamint egyéb műtárgyait is a Drezdában rendezendő műkiállításnak bocsássa rendelkezésére.

SPORT.

Bócsi löversenyek. A mai versenynapnak nem volt kimagasló száma egy sem, legelőbb az állandój érdemel nagyobb figyelmet, melyben Hamlet váratlan győzelmet aratott Glend'or fölött. A Ridottó-versenyt a várakozásokhoz képest Haidleros nyerte meg, melyet gazdája 12.600 koronáért vásárolt vissza a verseny után. Ezuttal szenzációsabb meglepetések nem voltak, mint az alábbi eredmények mutatják:

I. **Kétévesek előző handikapja.** Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. Mauthner V. **Melíteneje** (Warne) első, Szászbereki némes Mariettája (Bulford) második, Szemere M. Maculanja (Cleminson) harmadik. Azután Barbara, Hastrmann, Mauritia. Ítélet: Könnyen fél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 40. Helyrelogadások: I. 50 : 100. II. 50 : 80. A győztesre nem volt ajánlat.

II. **Handicap.** Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Egyedi L. **Róssija** (Black) első, Mr. Newman-ke (Bulford) második, báró Uchtritz Zs. Fexe (Slack) harmadik, báró Rothschild N. Patrizierne (Adams) negyedik. Azután: Connex, Paragraf, Sérénia, Dogma, Wundermad. Ítélet: Igen könnyen 3 hosszal nyerve, nyákhosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 144. Helyrelogadások: I. 50 : 135. II. 50 : 136. III. 50 : 96.

III. **Ridottóverseny.** Díj 4000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Trautmannsdorff L. **Saigeroseja** (Segrott) első, Ferdinándy B. Brnje (Prudames) második, Szemere M. Azért ise (Cleminson) harmadik, Péchy A. Pompadour (Poole) negyedik. Azután: Loti, Avisca, Galle, Maida, Prositó. Ítélet: Könnyen 2 hosszal nyerve, 10 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 59. Helyrelogadások: I. 50 : 93. II. 50 : 98. III. 50 : 149. Győztest tulajdonosa 12.600 koronáért visszavásárolta.

IV. **Államdíj.** Díj 5000 korona. Távolság 2000 méter. 3 éveseknek. Gróf Fesztetich T. **Hamletje** (Cleminson) első, gróf Trautmannsdorff Glen'orja (Warne) második, gróf Hunyady J. Waterlooja harmadik, azután Prodigé, Culture. Ítélet: Biztosan önegyed hosszal nyerve, 6 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10 : 81. Helyrelogadások: I. 50 : 105. II. 50 : 70.

V. **Kétévesek handikapja.** Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Herceg Pálffy M. **Eglantineje** (Segrott) első, Mr. Roberts Onyxé (Morgan) második, gróf Hunyady J. Johnstonja (Huxtable) harmadik, azután Manilla, Melba, Ananas, Joubert, Bruce Lowe. Ítélet: Könnyen 4 hosszal nyerve, rövid félhosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 42. Helyrelogadások: I. 50 : 72. II. 50 : 73. III. 50 : 94.

VI. **Nagy gátverseny handikap.** Díj 6000 korona. Távolság 2400 méter. Mr. White **Bármkorja** (Prnten) első, báró Königsvarter H. St-Patriceje (H. Huxtable) második, Szászbereki némes Da kommt sieja (Hesp) harmadik, azután Icalu, Trappist, Suada, Cocker, Jerome. Ítélet: Könnyen 4 hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 34. Helyrelogadások: I. 50 : 72. II. 50 : 127. III. 50 : 77.

VII. **Kétéves nyeretlenek versenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Dréher A. **Bookyja** (Morgan) első, báró Springer G. Veritaja (Black) második, Fétoronyi némes Fétoronyja (Barker) harmadik, azután Gingerbread, Trubia, Peregrinus. Ítélet: Biztosan 1 hosszal nyerve, 6 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 57. Helyrelogadások: I. 50 : 134. II. 50 : 98.

Holnap dől el a meeting főversenye a Jubileum-díj, mely minden évben egyike a legszebb versenyeknek s különösen arról híres, hogy a németek nagyon ambiciójuk a megnyerését. Pár évvel ezelőt alig volt év, hogy a német színek ne lettek volna a Jubileum-díjban képviselve és pedig gyakran győzelmesen. A holnap eldülő Jubileum-díjnak is különös érdekességét ad, hogy német ló is mérkőzik erte: *Altgold*. Németország egyik leglobb lova. A verseny fieldje így fog alakulni:

Attila	lov.	Warne.
Altgold	„	Sopp.
Per Butters	„	Black.
Sternbuck	„	?
Sabri	„	Cleminson.
Topromene	„	Adams.
Iro	„	Poole.
Kartal	„	S. Bulford.

Legnagyobb kilátása kétségkívül Attilának van a díjra s legfeljebb ahonnan sem verseny esetén győzhet valamelyik ellenfele. Ez esetben különösen *Sabri* lehet veszélyes. *Altgold*ot nem szabad kicsinyelni; nem lesz meglepő, ha ő is szerepet fog a versenyben játszani, annál is inkább, mert *Attila* kívül alig kell igazán klasszis-lovat vernie. Azt hisszük, hogy a verseny sorsa *Attila* és *Altgold* közt dől el, míg legveszélyesebb ellentelük *Sabri* lehet.

- I. *Alberich II.* — *Baltavar.*
- II. *Dodo* — *Üláberek.*
- III. *Hardly* — *Beauharnais.*
- IV. *Attila* — *Altgold* — *Sabri.*
- V. *Or Dur* — *Maestro.*
- VI. *Diomed* — *Jourfix.*
- VII. *Parole* — *Eglantine.*

A Jubileums-Prés eredményét leghamarabb a Telefon Hírmondó útján tudhatja meg a nagyközönség, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentését alapján már az egyes versenyek lefűlása után kimerítő eredményt közöl. Minden felolvasást rádójel előz meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Tóth Béla párbaja.** *Esti levél* formájában írja egy idő óta Tóth Béla a nap eseményeinek kritikáját. A télen a kormány művásárlásait tárgyalta egyik *Esti levelében* s ez alkalommal konstátálta, hogy *Kacziány Ödön Szifusz* című képét, melyet a régi zsűri még a kiállításra sem tartott méltónak, most két ujnyi vászontoldással tiszteres áron vásároltatta meg a kormányfővel az új zsűri, melynek Kacziány maga is tagja.

Kacziány festőművész testvére *Kacziány Géza* reáliskolai tanár erre az *Esti levelére* „E féli levél” címen válaszolt s pedig oly módon, hogy *Tóth Béla* a válaszában foglalt sértésekért lovagias elégtételt kértett a tanártól. A párviald meg is történt az Arlow-féle vívóteremben.

Ezt a párviald-ügyet tárgyalta ma a királyi törvényszék *Lenk* bíró elnöklésével. *Tóth Béla* előadja, hogy budapesti születésű, negyvenöt éves, római katolikus, író, sajtóíróvártó büntetve volt. Dr. *Kacziány Géza* ó-aradi születésű, negyvenöt éves, fővárosi tanár és író, szabadságot honvédsz. Büntetve volt párvialdért és sajtóvártóéért.

Az elnök ezután *Tóth Béla*hoz fordult:

— Elismerem-e, hogy dr. *Kacziány Géza* urral párvialdolt vívott?

— Elismerem.

— Mondja el az ügy előzményeit.

— Az előzményekről nem nyilatkozom.

A másik vádlóhoz fordult ezután az elnök, *Kacziány Géza* részletesen előadta a párbaj előzményeit.

— Az *Esti levél* vádjaiért elégtételt akartam szerezni. Nemcsak mint testvér, hanem mint ember és katona. Ezért irtam meg az *Ejféli levél* című választ, mire *Tóth Béla* provokált. En azonban párbaj-képtelen embernek tartom *Tóth Bélát* . . .

Kacziány nem folytathatta tovább, mert *Tóth Béla* fölugrott helyéről s izgatottságtól sápadtan kiáltott:

— *Őn nyomorult gazember! Igenis, nyomorult gazember!*

— Az elnök mindkét vádlottat rendutasította, mire *Tóth Béla* bocsánatot kért ingerült hangon kiejtett szavaiért.

Kacziány ezután előadta, hogy *Tóth Béla* öt gyávnak nevezte egy újságban, mire *Ő Kenedi Géza*t, a lap szerkesztőjét provokálta. *Kenedi* megtagadta az elégtételt, sőt a szerkesztő megbízottai azzal is fenyegették, hogy tíz-tizenöt ember összeállt, hogy bosszút álljon rajta *Tóth Béláért* s neki valamennyivel meg kell verekednie, ha nem ad elégtételt *Tóth Bélának*.

Az elnök újra felszólította *Tóth Bélát*, hogy adja elő, ha van mondanivalója.

Tóth Béla: Pro loro externo vivtam vele, pro loro interno nem vivtam vele párbajt. Mert olyan emberrel, aki engem premeditált szándékkal úgy sért meg, hogy az azért járó elégtételt megtagadja, azt én rossz embernek tartom. Amit megírtam, igaz volt. Megírom újra is.

A segédeket hallgatták ki ezután, akik nem igazolták a kényszerítést, amely alatt *Kacziány Géza* áldott. *Kacziány* erre a maga segédjét, *Kimmach Lászlót*, nem akarta esküre bocsáttatni.

Dr. *Balás Elemér* vádbeszédében elismerte, hogy itt *Kacziány* kereste az összeütközést, mert *hitatlan harmadiknak* avatkozott bele két más ember dolgába. A vádbeszéd után a törvényszék dr. *Kacziány Géza*t tizenégy nap, *Tóth Bélát* pedig két napi államfogházra ítélte. Az ügyész és *Tóth Béla* megnyugodott, *Kacziány* felebbezett.

§§ **Zubovits kapitány ellensége.** Aligha volt nagyobb ellensége még *Zubovits Fedornak*, a vakmerő lovasbravúr-áiról híres honvédszár kapitánynak dr. *Nett János*nál, Verőce község körorvosánál. A körorvos — aki tartalékos honvédtörvos volt még a múlt év folyamán — azt állította *Zubovits*ről, hogy ez az egyetlen ember, aki öt hamis orvosi bizonyítvány kiállítására akarta rábírn. *Zubovits* ezen sértés miatt lovagias elégtételt kért *Kimmach László* és *Kölbér Gyula* tartalékos főhadnagyok által dr. *Nett*-től, aki segédeiül *Schrantz Vilmos* és *Erdélyi András* honvédfőhadnagyokat nevezte meg megbízottaiul. A felek segédei a tárgyalásokat megkezdték, de ez csakhamar félbe is szakadt, mert dr. *Nett* olyan vádakkal lépett fel *Zubovits* ellen, hogy becsületbűnséget kellett összehívni. A becsületbűnség *Zubovits*ot fényesen tisztázta, dr. *Nett* ellenben nem várta be a becsületbűnség döntését, hanem lemondott rangjáról. *Zubovits* most a büntető járásbíró előtt kerestett elégtételt dr. *Nett János*sral szemben s rágalmazásért tett

ellene feljelentést. A büntető járásbírósnál dr. *Wiener* járásbíró egy ízben már tárgyalta ezt az ügyet, csak hogy akkor ítélettel nem lehetett befejezni azt, mert a katonatiszt-segédek legyvergyakorlaton voltak.

Mára tüzte ki újból *Wiener* bíró az ügy tárgyalását. A mai tárgyaláson elsőben *Schrantz Vilmos* és *Erdélyi András* főhadnagyokat hallgatta ki a tárgyaló bíró. Ezek a tiszték — akik dr. *Nett* segédei voltak de csakhamar leköszöntek — leplezettül előadták felüknek kibuvó viselkedését. Dr. *Nett* képviselője ezután viszonvádat emelt becsületbűnség miatt *Zubovits* ellen azért, mert ez panaszbeadványában öt erkölcsi halottnak nevezte. — A bíró azonban elutasította a viszonvádat. — Erre dr. *Schweighoffer* Ferenc ügyvéd *Zubovits* képviselője terjesztette elő a vádat, amelyet erős hangon maga a panaszos kapitány szintén megismételt. A zajos leolvas tárgyalással ért véget, hogy a bíró dr. *Nett János*t bűnségek mondotta ki a becsületbűnségben s elítélte 50 korona pénzbüntetésre, esetleg megeléged elzárásra és a perköltségek viselésére. Az ítélet ellen úgy a panaszos, mint az elítélt felebbezést jelentettek be.

TÁVIRATOK.

Páris, szeptember 15. Ma déltán a kiállításban egy a Jenakid közelében levő vendéglőben felrobant egy robbanó anyaggal teli üveg, minek következtében a vendéglőhöz vezető kis hid meggyulladt és részben elégett. A tűz csak csekély kárt okozott; csakhamar eloltották.

A király Jaslónak.

Jasló, szeptember 15. O tsejsége galiciai tartózkodása alkalmából magánpénztárából a következő kegyadományokat osztotta ki: *Jasló* város szegényeinek 1000 korona, a jaslói kerület többi községeinek szegényei számára 1000 korona, a jaslói szegény gimnáziumi tanulók segélyalapjának 1000 korona, a jaslói plébánia-templom belső berendezésére 1000 koronát, a jaslói ierendendiek templomának építésére 1000 koronát, a sholynyni kosárlonó iskola szegény növendékeinek 300 koronát, a jaslói gyermekmenhelynek 300 koronát, a strzyroi kerület községeinek a szegényei számára 600 koronát, Krosnó város és a kerület szegényeinek 1400 koronát, különböző krosnó-városi és egyházi célokra 2400 koronát. Összesen 10.000 koronát.

Az ausztriai választások.

Triest, szeptember 15. Istria órgrófságban a választások határideje a következő lesz: Az általános választóosztályban január 3, a községekben január 9, a városokban január 11, a kereskedelmi- és iparkamarákban január 12, a nagybirtokosságban január 14-ikén; ugyanezen a határnapon választanak Görsz és Gradiska hercegséget grófságokban is. Triest városában az általános választóosztályban január 3, a városi kuriában 9, 11, 13 és a kereskedelmi- és iparkamarában január 15-ikén választanak.

Viktor Emánuel és Loubet.

Rambouillet, szeptember 15. *Baldissera* tábornok átadta ma *Loubet* elnöknek azt az iratot, amelyben *Viktor Emánuel* király róma lépését közli. A tábornok e közben a követésnékn *Loubet* elnök iránt érzett nagyrabecsülését fejezi ki és biztosította őt a király ama szilárd szándékáról, hogy a két ország közötti jó viszonyt minél szívélyesebbé tenni óhajtja. *Loubet* elnök válaszában megbizta *Baldissera* tábornokot, hogy rokonszenvét fejezze ki *Viktor Emánuel* király előtt és adja tudtul ama határozott kivánságát, hogy a két nemzet közötti barátságos viszonyt minél inkább megszilárdítsa.

A német kölcsön.

New York, szeptember 15. A *Kuhn Löb et Co.*-cég jelenti, hogy a német kölcsön egy részének átvétele végett az Egyesült-Államokban folytatott tárgyalások befejezésre jutottak. A cég azt mondja, hogy nem szindikátus, hanem bankárok veszik át a kölcsönt, még pedig saját kezdeményezésükből. A kölcsön ki-bocsátása Németországban, valamint Rómában történik és a visszafizetés, melyet váltókkal eszközölnek, jelentékeny időszakra oszthatik fel. A New York Life Insurance Company 5 millió dollárnyi kötéset csinál. A New York Evening Post azt mondja, hogy ez egyike a legnagyobb külföldi kölcsönöknek, melyeket amerikai pénzintézetek valaha kötöttek. A pénz azonnal kénél van, ami biztosítja a kölcsön sikerét.

A pestis.

Glasgow, szeptember 15. Mint hivatalosan közlik, egy újabb enyhe jellegű pestiseset fordult elő. A pestisesetek összes száma most 17. Továbbá egy pestisgyanus esetet jelentettek be. 115 ember orvosi megfigyelés alatt áll.

Közgazdasági táviratok.

Brünn, szeptember 15. A Löw Adolf és fia fizetésektelen posztócégnek a hitelezők mai gyűlése moratóriumot adott december 31-ig. A cég passzívái 5,029.000 koronára rugnak.

Bécs, szeptember 15. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A nemzetközi gabonapiacokon az e hét

tözsdén általában szilárdabb lett a hangulat, noha árban seholsem volt hiány és a vásárlási kedv nem élnékült. A bécsi piacot és a szilárdabb hangulat nem érintette, itt az irányzat általában hanyatlás felé hajlott, különösen buzában, amely cikkben a budapesti áru bejövetele s a kedvezőtlen eladási viszonyok nagyobb határidő eladásra késztettek s így e cikk ezen e héten 14 fillérrel hanyatlott. Rozs csak két fillért vesztett, mert a gyakran előforduló anyarozs következtében alig volt szállítható áru szereszhető. Zárlatkor maradtak: buza őszre 7.70, tavaszra 8.18 rozs őszre 7.40, rozs tavaszra 7.76, zab őszre 5.52, zab tavaszra 5.83—5.85, tengeri szeptember—októberre 6.64, tengeri május—júniusra 5.29, repce augusztus—szeptemberre 14.85—15.—koronán.

A készárúkat a hét folyamán nagyon csekély figyelemben részesültek; buza, rozs és zabban az irányzat lanyha volt, tengeri szilárdult, árpa bányadt, de a jobb minőségű áru nem lett olcsóbb. A mai heti tözsdén a készárúban a helyzet nem változott. A budapesti árak beözönlése itt benitólóg hatott a vásárlási kedvre s buza 10 fillérrel alacsonyabban állott a mult heti árhoz képest. Eladott: 77 kg. 6-90 K. és 79 kg. 7 K. Balassa-Gyarmatról, 78½ kg. 7 K. Gyöngyösről, 78½ kg. 7-27½ K. Tornóceről, 77½ kg. szlavóniai 7-65 K. és 77½ kg. 7-70 K. bécsi malmokból, elsőrendű urasági áru 79 kg. 7-40 K. Mánya.

Rozs, jó minőségű tartotta az árát, közepszerű jó öt fillérrel olcsóbb. Gyöngyösről 6-45 K., Balassa-Gyarmatról 6.50—6.60 K., Galántha 7-10 K., szlavóniai Marcheggből 7.20—7.30 K.

Árpát csak a beltölűi fogyasztás részesítette figyelemben, a morvaországi malátagyárak vásároltak; elsőrendű 7-25 K. Bécsből 20 fillérrel olcsóbb lett; teljes szemű közepszerű cikk nem olcsóbb. Különféle szlavóniai 7-20—7-25 K. Bécsből. Ipolyisághi 7-45 K. Klein-Schwechathból, 6-70—7-50 K. Balassa-Gyarmatról, 7-20 K. Mendéről, 9-60 K. Reugernből.

Tengeri szilárd, magyar 6-80—6-85 K., szerb 6-70—6-75 K.

Liszt a kedvezőtlen eladási viszonyok következtében 20 fillérrel olcsóbb, finom minőségű áru tartotta az árakat.

Korpa változatlanul nyugodt.

New York, szeptember 15. (Terménytözsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 10.7½ (10.7½). Okt.-ra 10.45 (9.97). Decemberre 10.02 (9.68). New-Orleansban helyben 11.— (11.—). — Petróleum: Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphában 8.— (8.—). Refined in Cases 9.35 (9.35). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western steam 7.20 (7.20). Rohe és Brothers 7.55 (7.55). — Tengeri irányzata tartott. Szept.-re 46.7½ (46.7½). Decemberre 41.7½ (41.7½). Májusra 41.7½ (41.7½). — Buza irányzata szilárd. Piros ősi helyben 82.1/4 (81.7/4). Szeptemberre 80.7/4 (80.7/4). Decemberre 82.7/4 (82.7/4). Márc.-ra 85.7/4 (85.7/4). Májusra 85.7/4 (85.7/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.7/4 (4.7/4). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.7/4 (8.7/4). Szept.-re 7.20 (7.25). Novemberre 7.30 (7.30). — Liszt: Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — Cukor: 4.7/4 (4.7/4). — Őn: 30.75 (30.75). — Rész: 16.87 (16.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 15. (Terménytözsde.) (Zárlat.)

Buza irányzata szilárd. Szeptemberre 76.— (75.—). Októberre 76.7/4 (75.7/4). — Tengeri irányzata tartott. Szept.-re 40.7/4 (40.7/4). — Zsír: Szept.-re 6.77. (6.72). Októberre 6.77 (6.72). — Szalonna short clear 7.95 (7.85). — Sertészsír: Szeptemberre 11.95 (11.30). Októberre — (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyilttér.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

- Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket. ●●●●●
- Egyéves önkéntesek részére készíti a legegységabsz egyenruhákat. ●●●●●
- Egyéves önkéntesek részére sorozási kérvénymintákat díjtalanul küld. ●●●●●
- Egyéves önkéntesek részére legelősebben készíti az egyenruha-felszerelést. ●●●●●
- Egyéves önkéntesek részére minden katonai ügyben díjtalanul ad felvilágosítást. ●●●●●
- Egyéves önkéntesek részére újabban kiadott utbaigazítási könyvét díjtalanul küldi. ●●●●●

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Lakásdíszek

u. m. olajfestmények, aquarellek, acélmetszetek, oszlopok, etagerek, szalon-szekrények, dohányzó, kártyázó, szerviz, juar, szalon és női disztróasztalok, órák, szobrok, írő- és dohányzó készletek, tükrök, consolk, fényképtartók, székek, paravánok: bronz és porcellánidiszek stb. kiváló olcsó árban kaphatók; **HEGEDŰS ZSIGMOND** újonnan berendezett Bútorházában Andrassy-ut 17. szám alatt Nagy választék nászajándékokban. Andrassy-ut 56. szám alatt az üzlet teljesen felszerelt, ott a tárgyak minden elfogadható árban kaphatók.

Vérgyógyítás

Memapatia Uj, kipróbált gyögyómd. Kimaradhatatlan siker köszvény, asthma-, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, deq-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szét-hűdés, korai vakág és elmezavar ellen. Évente száz meg száz teljes gyögyülés még a legsúlyosabb és legregébb bajoknál. E gyögyómd feltalálója és egyedül képviselője

Dr. Kovács J. orvostudor
rendel. n. pontá intézésében V. Váci-körút 18. házon kívüli is kszel; meghívásra vidékre is megy.

Magasalpesi elsőrangú gyögyhelyek.

Levico

(500 méter)

Vetriolo

(500 méter)

ARÉNA-, VASNA-GYÖGYFORRÁSOK, élmesert kftűnű hatással vér-, ideg- és női bajok stb. ellen. A Levico-árcenkész minden gyögytárban kapható.

SCHIUTZ MARKE

(Nyáron és télen nyitva.)

Az űszel idény **SZŐLŐKURA** megnyitása szeptember 1-én.

A tél idény **ÉGHAJLATI KURA** megnyitása október 15-én.

A lakások szeptember 15-től június 1-ig 1/2-áld olcsóbbak.

Prospektusokkal szolgálnak az utazást vállalatok és az igazgatóságok irókák Charlottenburg (Berlinerstrasse 33) és Levico (Dél-Tirol).

Távirati cím: Polly, Levico.
Dr. Polly-Pelacek vezérigazgató.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLET-BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alapítva 1842-ben.

Tiszán kölcshűd. Részvényesei nincsenek.

Változatlan díjtételek utánfizetés kötelezettség nélkül

Kivonat az 1899. dec. 31-én lezárt mérlegről.

	Frank
Összes vagyon 1899. végén	1,563,961,834-80
Telhermentes nyereség tartalék (felesleg)	248,453,802-64
A biztosítottak között 1899-re felosztandó nyereségek	11,295,336-79
Összes bevétel 1899-ben	305,129,933-73
Összes kifizetések kötvénytulajdonosoknak 1899-ben	136,827,132-38
Érvényben levő biztosítások	5,454,223,894-51

Legszabadelvűbb kötvény-feltételek.

Díjtáblázatokkal és felvilágosítással szolgál a **MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSÁG:**

Budapest, IV., Károly-körút 26.
Tekintélyes képviselők alkalmazását nyerne.

Szt. Lukácsfürdő

téli és nyári gyögyhely

BUDAPESTEN.

Nagy kénes iszapfürdő, melynek 230 C-méter mélységű termeszete forrásmérsékletben az ásványvíz naponta négyezer megújul. Mindennem gyógy-és üdülők. Kftűnű szállók. Vendéglő saját üzemben. Olcsó árak. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Nyilatkozat.

A Kristályvizet szívesen használom, nem csupán üdítő, de gyögytárnak is.
Dr. Grünhut Ad. gyakorló orvos. VI. Teréz-körút 17.

A pesti izr. hitközség előljáróságától.

A közlegő zsidó főúnepek alkalmából ezennel közhírű tétetik, hogy a dohány-utcai templom, a rombach-utcai zsinagóga, továbbá a Wesselényi-utcai fiúiskolai imaterem és a Sip-utcai leányiskolai imaterem imaszkéinek bérbeadása 1900. évi szeptember 16-án (vasárnap) kezdődik s naponta d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig fog folytatni.

- Bérbeadási helyiségek:**
- I. Dohány-utcai templomi imaszkékra nézve: **VII., Sip-u. 12. I. em. 12.**
  - II. Rombach-utcai zsinagógi imaszkékra nézve: **VII., Rombach-u. 7.**
  - III. Wesselényi-utcai isk. imaterem imaszkékra nézve: **VII., Wesselényi-u. 34.**
  - IV. Sip-utcai isk. imaterem imaszkékra nézve: **VII., Sip-u. 12. (leányiskola.)**

A dohány-utcai templom és rombach-utcai zsinagóga mult évi imaszké-bérlői a megfelelő imaszkékre vonatkozólag a kibérlési idő első három napján elsőbbséggel bírnak.
Budapest, 1900. szeptember 16.

A pesti izr. hitközség előljárósága.

Nyilatkozat.

Több időn távol levén a fővárostól, csak ma vettem tudomást a Magyar Hírlap f. hó 11-ikén kelt számában foglalt Válopörből bűnpör című tendenciózusan elferdített s a valósággnak meg nem felelő törvényeski közleményről. Hogy Polonyi Géza képvisel ellenem becsületsértési pert indított-e, arról tudomásom nincsen ma még. Ami az egyebeket illeti, azokra csak az a válaszom, hogy hazudni nem szép, de tendenciózusan hazudni, aljas dolog. És ezzel be is fejeztem ezen a téren a polemiamt.
Budapest, 1900. szeptember 15.

Latinovics Ernő, s. k.

Jellinek Lajos és neje Erődy Lilla

fájdalommal tudatják, hogy leányuk

Jellinek Micike

6 éves korában a hó 15-én rövid szenvedés után meghalt.

A temetés folyó hó 17-én délután 3 órakor (a Lipót-körút 19. sz. a. házból) fog megtartatni.

A közegészségügy javítása az állami ténykedés egyik legfontosabb feladatát képezi. Ennek tudata és a változott viszonyokhoz való alkalmazkodás teremtette meg az 1876. XIV. t.-c., a közegészségügyi törvényünk után a „Mezőgazdasági termények, termékek és cikkek megnehamításának tilalmazásáról” szóló, 1898. évi június hó 10-én életbelépet 1895. XLVI. t.-cikket. Sajnos azonban, hogy ez a törvény, melyhez a hamisítók elszaporodása főlytán nagy remények fűződtek, a hamisítói életben nem érettezte eléggé üdvös hatását. A törvény ugyanis helytelen elvi álláspontra helyezkedik, nem a hamisítók felderítése a célja, hanem a hamisítók megállapítása, nem intézkedik preventíve, hanem csak büntet. Amde alkalmas mód-e ez a közegészségügy javítására, megóvatik-e ezzel annyi ember egészsége, testi épsége?

Ennek elbirálásánál figyelembe kell vennünk, hogy az élelmicik addig, míg a fogyasztóhoz jut, két factot kezén meggyeresztül, a termelő és a kereskedő; közvetlen fogyasztásra azonban azt rendszerint a kereskedő bocsátja. Vegyük például a tejkereskedő esetét. Az éjjeli vagy a kora reggeli órákban a vasutakon megérkező tejet, a nagykereskedő a termelő plombája alatt azonnal továbbítja a kiskereskedőhöz, a kávéshoz, a kávémerőshöz. Az őr könnyű romlékonysága, de a tejnek eredeti minőségben való élvezhetése kényszeríti a kereskedőt arra, hogy ezt mielőbb a fogyasztóhoz vagy ahoz, aki azt közvetlenül a fogyasztónak kiteszi, juttassa. Az egészségörök a vasuti állomásokról a fogyasztóhoz száguldo kocsiakat megállítják és a tejből mintát vesznek és ha a fővárosi vegyész azt hamisítottann állapítja meg, a kereskedőt, aki az áruhoz hozzá sem nyult, azt nem is látta, azért, mert az árut „forgalomba hozta”, büntetik. Ha a plomba a kannán találatik, ugy még sikerrel védekezhetik a kereskedő, különösen ha termelője jó indulattal viseltetik iránta, de védelem nélkül áll akkor, midőn ártatlan-ságának legerősebb bizonyítékát, a plombát már leszakította. Vajjon alkalmas mód-e az arra, hogy a főváros tiszta, hamisítatlan tejjel láttassék el? Miért nem intézkedik a főváros közgazgatása, hogy a tej a vasuti állomásokon vagy az ország-utakon vizsgálatokk azonnal a fővárosba beérkezte után? A főváros egyik főtisztviselője azt mondta erre, hogy ez költséges; amde nem éri meg azt a költséget annyi száz- ezer embernek az egészsége? A tejkereskedők büntetésével nem fog jobb tej a fővárosba érkezni. Alkalmaztassék a tejkereskedőkkel szemben a legnagyobb szigor, amde ráció- val és az igazsággnak megfelelően, és nem szabad a célt elvészteni, mely nem a bírságok szedése, hanem a közegészségügy javítása.

A hamisítási ügyek tárgyalásánál gyakran kapja azt a választ a tejkereskedő, „vizsgálta volna meg a tejet akkor, mikor átvette.” Ha ez módjában állana a kereskedőnek, ugy bizonyára igen sok kellemetlenségétől szabadulna meg, amde a tej minőségét a szakértő vegyészek is csak hosszas processzus után tudják megállapítani, hát hogyan bírna még fokozottabb szakértelemmel a kereskedő, aki az árut azonnal továbbítani tartozik? Léteznék ugyan tejmérők, melyek általánosságban jelzik a hamisítást, de ezekkel egy 5—8—10/10-nyi hamisítást megállapítani lehetetlen. Hiszen még maugok a vegyészek sincsenek egyetértésben az iránt, hogy a hamisítás egyáltalában megállapítható-e szazalékokban, különösen lly kis szazalékokban.

Egyedüli módja a közegészségügyi viszonyok rendezésének a hamisítók kutatása, azok szigorú megbüntetése, iparjogok megvonása és egyidejűleg a preventív intézkedések minden irányban való szigorú keresztvitele. Az a hajza tehát, mely a viszonyok alapos ismerete nélkül a tejkereskedők ellen megindult, alkalmas lesz arra, hogy egy csak most fejlődőben levő kereskedelmi ágat mely üdvös hatását a tejjgazdaság emelkedésére már eddig is feltűnően érettezte, — tönkre tegyen, és hogy adófizet polgárok existenciáját megsemmisítse, de azért még jobb tej nem lesz a fővárosban.

Tejkereskedők Ipartársulata.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmaért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

M E S E.

A szomorú királykisasszony.

Volt egyszer egy király és egy királyné. Volt nekik egy gyönyörű leányuk. Soha még boldogabb királyi család nem élt, mióta világ a világ. Az egész országban nem akadt egy teremtet lélek sem, aki csak gondolatban is megbántotta volna az ő királyát, királynéját vagy a kis királyleányt. Mert igazságosabb király nem volt sem azelőtt, sem azóta. A királyné pedig éjjel-nappal egyébről sem gondolkodott, csak hogy jól tehessen minden alattvalójával. Segítette a szűkölködőket, vigasztalta a szenvedőket.

Száz szónak is egy a vége, boldog ország volt ez az ország.

Hát még a királykisasszony! Milyen okos, milyen jó, milyen kedves volt.

Nagyon szerette őt mindenki. Szerették, mert jó volt, szelíd volt, nyájas volt. Soha senkit sem bántott.

És milyen szép volt! A haja sötét, mint az éjféli. A szeme olyan fényes, mint a napugár. És a járás! Akár egy özike, úgy futkosott a palotában, a kertben, hegyen-völgyön által.

De jó dolga is volt a királyleánynak. Szeme-fénye volt az ő jó öreg szüleinek.

Vettek neki mindent, amit megkívánt. Volt aranyos, rengő hintaja, a kertben gyémántos csónakja. A fákon, a bokrokon a legszebb énekes madarak daloltak neki, a virágok neki nyíltak, neki illatoztak. És ha fürdeni akart, összedték a hajnali harmatot, abból csináltak neki fürdőt csodaszép fürdőszobájában.

Boldog is volt a szépséges királyleány. A szomorúságot, bánatot hirtől nem ismerte. El is nevezte kacagó királykisasszonynak.

Ez így tartott, míg születése napjának tizenötödik évfordulóját el nem érte. Attól a naptól fogva megváltozott minden. A királyleány napról-napra sápadtabb lett. Ki se mozdult a szobájából. Elüldögélt órák hosszat és bámult maga elé némán, szólanul.

Megjődtek az ő jó öreg szülei. Mi baja lehet az ő egyetlen kincsüknek, édes gyermeküknek.

Lehették volna a fényes esillagokat az égről, csak felvidíthassák.

Csináltattak neki ragyogó koronát. A közepén tündökölt a világ legszebb gyémántja. Összehordatták neki a legrágább ruhákat. Nem örült semminek sem.

A jó öreg király és a királyné el se mozdultak mellőle. Kényeztetették, vigasztalták. Majd megszaktak a szívük bánatukban.

Mondogatta szegény:

— Bocsássatok meg, drága, jó felséges szülem. Szeretnék jó kedvű lenni, de nem tudok.

Elhívták messze földről a leg tudósabb orvosokat. Igérték nekik királyi kincseket, ha meggyógyítják beteg kis leányukat.

Egyik sem tudta eltalálni a baját.

Egyszer hosszu idő után lekivánczolt a kertbe. Lement, ment, mendegélt, míg a kert végére, a nagy kapuhoz nem ért. Kilépett a kapun és elsétált a mezőre.

Gyönyörű szép nyári reggel volt. Nagyon jól esett neki a tiszta, friss levegő.

Ahogy ott bolyongott, meglátott egy gyönyörű szép, nagy arany szárnyú pillangót. Olyan különös pille volt. Olyat még sohasem látott.

Nagyon megtetszett neki a pillangó, nagyon megkívánta. Futott utána, elfeledkezve mindenről. Az meg csak libegett, lebegett, hol előtte, hol fölötte.

Egyszer csak hogy, hogy nem, megakadt a lepke egy csipkebokron. A királyleány odaugrott, megfogta. De úgy megsajnálta, hogy nyomban eleresztette.

Abban a pillanatban eltűnt a pillangó s a királykisasszony egyedül maradt kint a mezőn.

Megijedt nagyon. Leült a fűbe és sirt ke-servesen.

Egyszerre csak felpillant, ott van a lepke. S egy szempillantás nem sok, megrázkodik a pille s a legszebb tündérré változik.

S szólt a tündér:

— Szépséges királyleány! Én a te tündéred vagyok. Eddig még nem volt szükséged az én segítségemre, hát nem is jelentem meg előtted. Régóta tudom, hogy jó szived van. Most újra bebizonyítottad, mikor azt a pillangót szabadon bocsátottad.

Mert tudd meg, én voltam az a pillangó.

Eljöttem hozzád, hogy megszabadítsalak nagy szomorúságotól. Ha utánam jössz, elvezetlek oda, ahol megtalálsz régi jó kedvedet. Hallgass ide, figyelj!

Ott a nagy hegyeken túl, nagyon, nagyon messze, napkelet felé, élt egyszer egy boldog pásztorfi. Nem volt sem kincse, sem gazdagsága, nem kényeztette senki sohasem, mégis nagyon boldog volt.

Kint élt a szép mezőkön, legeltette kis báránykát. Elhevert a puha pázsiton és fujta-fujta kis furulyáját.

Olyan szépen tudott furulyázni, hogy a dalos madárkák elhallgattak, összebujtak kis fészükben s hallgatták, hallgatták a kis pásztorfiut. Így élt sokáig.

Egyszer csak összeborzadt. Hideg szél süvített végig a völgyön, ahol eddig soha le nem szállt a nap, ahol örökké szép virágos tavasz volt s mindig langyos szellő lengedezett.

A szél egyre hidegebb, hidegebb lett. Elpusztult ott minden élet.

Jégé változott a kedves pásztorfi és a kis báránykák. Megagytak a kis madárkák kiesi fészükben. A fűből, virágokból jégvirágok lettek, a fák és bokrok ágairól jégsapok lógtak le.

A viruló szép völgyből jégvölgy lett.

Ha a világ legszebb, legjobb, legkedvesebb

királyleánya elmenne oda a jégvölgybe s kis kezével csak egyetleneszer végigsimítaná a jég-fü homlokát, nyomban fölolvadna a sok jég. A fűvek, fák kiszökdülnek, a virágok kinyílnának, a madárkák fölbrednének fészükben. Ugrándoznának a báránykák és újra élne a pásztorfi s fujná-fujná kis furulyáját, mint hajdan.

Te vagy az a királylány, aki megszabadíthatod a jégvölgyet. Ha van bátorságod a nagy utra, megválthatod a pásztorfiut s akkor elműlik a te szomorúságod is. Ott megtalálsz régi jó kedvedet.

Oda csak sok-sok fáradsággal, vesződéssel lehet eljutni, az igaz; de én veled leszek. Nem láthatok engemet, de előtted fog húzódni egy aranyfátyol. Fent fogok repülni a magasban s szárnyamból hullajtom majd az aranyport.

Amig azt az aranyos fátlyolt látod, ne félj: veled vagyok.

Erre eltűnt a tündér.

A királylány egyedül maradt. Nagyon fájt a szive. Most még szomorubb lett, sajnálta a pásztorfiut.

Nem sokáig gondolkodott. Elindult. Ment, mendegélt.

Ahogy elindult, leszállt az égből az arany fátlyol.

Ment-ment utána, mezőről erdőbe, hegyre fel, völgybe le.

Tüske megszurta gyöngye kis lábát, bozót megtépte ruháját. De ő csak ment, ment a fátlyol után.

Egyszer utólért egy nagy erdőben az este.

Nagyon fáradt volt szegényke, nem bírta már a lába. Ledőlt egy nagy fa tövébe, elnyomta az álom. Nem bántották az erdő vadállatai. Ott őrizte egész éjjel a tündér.

Mikor fölhasadt a hajnal, fölbredt. Megmosdott a csörgedező patak vizében és vándorolt tovább.

Sok-sok napig járt-kelt így, míg egyszer egy nagy hegy állta el az útját. Az a hegy olyan magas volt, hogy nem is látszott a csúcsa. És milyen meredek! Lehetetlen volt azon a hegyen átmenni.

S eltűnt az aranyfátyol is.

Megállt. Nem tudta, mit tegyen. Már azt hitte, ott fog elveszni.

Egyszerre csak mit hall? Mintha ezer meg ezer apró ezüst csilingelne messze-messze. A csengettyűszó egyre közelebb hangzott. Figyelt, figyelt. Vajjon mi lehet az? Hát leszáll az égből egy kis házikó. A teteje hófehér gyöngyből kirakva sok apró tornyocskával. A fala kristály, ablaka szivárvány. Csak úgy csillogott-villogott, ahogy rásütött a nap. És belefogta a kis házikóba teméntelen sok Katicabogárka, mindegyiken egy-egy apró ezüst csengő.

A kis bogárkák fölkapták a bámulsz királykisasszonyt, beleültették a házikóba s repültek előre. Mag sem álltak, míg a tulsó oldalra nem

REGÉNY.

QUO VADIS?

(17) — REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

Acte nevetve így szólt:

— Minden bizonytalán fogod őt is látni a lakománál és talán lesz alkalmad vele, vagy Petroniusszal beszélni. Jer Lygia! Hallod a lármát?! A nap lenyugszik és nemsokára megérkeznek a vendégek.

— Igazad van Acte — mondá Lygia — követem tanácsodat.

Acte unctuariumba mentek, hogy megfürdjenek és átöltözködjének. Majd mindketten egy oldalt fekvő kryptoportuschoz mentek, ahonnan be lehetett látni a belső folyosókat és a numidai márványból készült oszlopokkal körülvett nagy udvart.

A kapun egymásután özlönlöttek be az emberek. Lygia szemei kápráztak a pompás látványtól, mert eddig csendes otthonában még csak sejtelte sem volt ilyen nagy fényűzés létéről. A nap nyugovóban volt, utolsó sugarai megtörték a sárga márványoszlopokon, amelyek majd aranyos, majd vöröses fényben tündököltek. A hatalmas oszlopok és a Danaidák és más istenségek fehér márványszobrai között nagy embertömeg nyüzsgött, a férfiak és nők togáikban és peplumaikban, melyek bő ráncokban szépen elrendezve hosszú uszályban függtek alá és melyeken a lemenő nap utolsó sugarai reszkettek, valóságos szobrokhoz voltak hasonlók. Acte figyelmessé tette Lygiát a szenátorokra, akik bő togát és színes tunikát viseltek, megmutatta neki a lovagokat, a híres művészeket és a római nőket, akiknek egy része

római vagy görög divat szerint volt öltözve, más része pedig fantasztikus keleti öltözékekben pompázott, hajuk torony- vagy pyramis-formára volt fésülve, vagy a görög istennők módjára hátul megerősítve és virágokkal gazdagon díszítve.

Acte majdnem mindenkit ismert és miközben nevüket elsorolta, mindegyiknek tetteiről oly borzasztó megjegyzéseket tett, hogy Lygiát csodálattal és borzalom fogta el. Bármennyire idegen is volt előtte a világ, szépségétől nem tudott szabadulni.

Valami megnevezhetetlen mélyeséges béke sugárzott elő az esti fényből, a beláthatatlan hosszu oszlopból és a szobrokhoz hasonló emberi alakok arcáról, azt lehetett volna hinni, hogy ezek a büszke márványcsarnokok boldog és gondtalan félisteneknek szolgálnak lakásul. És mégis Acte ajkáról ki nem fogott a szó, mely mindig csak e palota és ez emberek gonoszágáról regélt. Ott volt látható például az a márványfolyosó, melynek padozatán és oszlopán még most is láthatók voltak a vérnyomok, melyekkel Caligula a fehér márványt beszennyezte, midőn Cassius kése őt megölte; itt ölték meg feleségét, ott verték azt a gyermeket koponyáját a márványfalakon, amott a palota balszárnyán alatt volt a földalatti börtön, melyben a fiatal Drusus éhhalál által pusztult el; itt mérgezték meg az öreg Drusust; amott rogyott össze Claudius és így tovább, a gaseások végtelen sorozatának színhelyei.

Ezek a falak hallották a haldoklók jalkiáltásait és ezek az emberek, akik ma virággal és ékszerekkel ékesítve mennek a lakomára, lehetséges, hogy már holnap halálra lesznek ítélve. Lygia alig volt képes gondolataival Acte szavait követni, itt az idegen, bűnös világban, kis szíve összeszorult és mondhatatlan vágygyal gondolt vissza a szeretett Pomponiára és a házra, hol a szeretet és a béke, nem pedig a bűn uralkodott.

Mikor Acte befejezte magyarázatait, Lygiát karonfogva a belső termeken keresztül a tricliniumba vezette, ahol a nagy lakomákat tartották.

A leánykának szemei előtt összefolytak a tárgyak, fülei zugtak és az izgatottságtól akadozott a lélegzete. Mintegy álomban látta az ezer apró lámpától csillogó asztalt és falakat, mintba álmodna, úgy hallotta ezek közből és üdvívalgását és mintegy ködbe burkolva, látta őt magát: a császárt. Az üdvkiáltás megzavarta, a fény elkápráztatta és a nehéz illat elszedítette őt és bódultságában már Actét is alig látta, aki pedig mellette foglalt helyet az asztalnál. De mégis alig hogy helyet foglaltak, valami halk, jól ismert hang szólalt meg jobbján:

— Légy üdvöz, minden szűkek legszebbike e földön és minden égi csillag legfényesebbike! Légy üdvöz, isteni Callina!

Megriadtan pillantott fel és megpillantotta oldalánl Viniiciust.

Togáját szokás szerint és a kényelem kedvéért levetette, csak egy biborvörös ezüsttel kihimezett újatlan tunika fűdte testét. Karjai fődtennek valának, keleti szokás szerint két széles, arany karpereccel ékesítve, melyek könyöke fölött valának megerősítve: alsó karja fehér, sima, de izmos volt, valódi harcok kar, mely fegyverforgatásra van teremtve. Fiatal, barnás arcával, sötét szemöldökével és ragyogó szemeivel olyan volt, mint a megtesztelt erő és ifjúság. Lygia oly csodaszéppnek látta őt, hogy most már a meglepetéstől alig tudott felelni:

— Légy üdvöz, Marcus!

Viniicius folytatá:

— Ezerszer áldottak az én szemeim, mert téged láthatnak, ezerszer boldogok az én füleim, hogy hangodat hallhatják, mely édesebb zene, mint a sip és a lant hangja! Ha választanom kellene ma, hogy Aphrodite oldalán vagy a te oldaladon üljek a lakománál, úgy téged választanálak, oh isteni leány!

(Folytatás következik.)

érték. Ott letették a királyleányt s kőd előttem, kőd utánam, elrepültek.

A nagy hegyen tul egészen megváltozott a vidék. Egyre hűvösebb, hidegebb lett a levegő. Most még elhiszen tudott haladni. De nem esüggött el. Hiszen közeledek a jégvölgy.

Csakugyan. Elmaradtak a viruló mezők, a nagy árnyékos erdők. Mindig kopárabb hegyek-völgyek következtek. Ugy dideregett szegény. Meggyorsította lépteit. Mindenáron meg akarta menteni a pásztorfiut.

Most egy dombra kellett felkapaszkodnia. Itt már nagyon sikos volt a föld. Ahogy a dombra fölért, megállt s ámulva nézett szét.

A domb alatt terült el a jégvölgy, éppen úgy, ahogy a tündér elbeszélte.

Milyen pusztaság! Milyen csöndesség! Menynyi jég!

A fű és a virágok mind megannyi jégvirág. A fák és bokrok ágai tele jegesapokkal. A madárkák megdermedve kicsi fészükben. És a völgy közepén a jéggé vált pásztorfiu, kezében a furulyája, körülötte a kis jégbaránykák.

Nem is ment, csak úgy odacsuszott a fiuhoz. Már nem fázott a szép királyleány. Nézte-nézte a pásztorfiut. Olyan kedves, olyan szelid, olyan jószagos volt az arca még így jéggé válna is.

Eszébe jutott, mit mondott a tündér. Lotérdelt. Végigsimitotta a fiu homlokát.

Es ime: úgy volt minden, mint hajdan. Kiszűtött a nap. A virágok virultak, a fű kiszöldült. A fákról, bokrokról leolvadtak a jegesapok. Langyos szellő lengette a lombokat.

A madárkák föléledtek és összebujtak puha fészükben. Ugrándoztak a kis baránykák és újra élt a pásztorfiu.

Fölnyitotta a szemét s meglátta a világ legsebbe királylányát.

Bámulva nézett rá.

Azután megszólalt:

— Ki vagy te? Hogyan kerülsz ide? Tündér vagy? Angyal vagy? Szólj!

A kis leány elkezdett kacagni és kacagott hosszan, boldogan. Aztán elbeszélte mindent úgy, ahogy volt.

És ott maradt a völgyben a pásztorfiunál.

Ezalatt nagy szomorúságban éltek otthon a jó öreg király és királyné. Mikor észrevették, hogy eltűnt az ő beteg leánykájuk, volt nagy lótasfutás. Kerestették mindenütt.

Kihirdették az egész országban, hogy aki megtalálja a királykisasszonyt és épségben haza hozza, neki adják feleségül és vele az egész királyságot.

Várták éjjel-nappal és nem jött meg.

Busult a jó öreg király.

Kire hagyja most már az ő szép, nagy országát, ha ők meghalnak?

A királylány és a pásztorfiu ott éltek a szép völgyben nap-nap után. Hallgatták a ma-

dárkák énekét, ápolták a virágokat. Legeltették a kis baránykákat és olyan szépen furulyáztak a pásztorfiu. Még sokkal szebben, mint azelőtt.

De nem maradtak ám ottan sokáig. Mikor a királykisasszony már kipihente magát, megszólalt az ő jó kis szíve. Eszébe jutottak elhagyott öreg szülei. Hogy busulhatnak szegények érte.

Nem volt maradása tovább egy percig sem. Hívta a pásztorfiut, menjen vele haza. A pásztorfiu meg szívesen ment vele. Hiszen neki köszönhette az életét.

Felkészültek a nagy utra. Ahogy elindultak, mi történt? Megmondjam-e?

Sűrű aranykőd ereszkedett le az égből, olyan sűrű aranykőd, hogy nem látták át rajta. Alig ereszkedett le a kőd, már el is tűnt s átváltozott egy csodaszép aranyhintóvá.

Tizenkét aranypille volt a hintóba fogva. Egy-egy csillag rezgett mindegyiknek a fején.

Annai idő sem telt el, míg ezt elmondtam, már bent is ültek mindketten a hintóban. Azután repültek a pillék.

Hipp-hop! már otthon is voltak.

A jó öreg király és a királyné most is ott ültek a trónuson és busultak a királylány után.

Volt öröm, mikor meglátták kedves gyermeküket. Olelték, csókolták, sirtak, kacagtak örömben. És velük kacagott ő is. Nagyon boldog volt. Most volt csak igazán boldog, mert megint láthatta az ő drága jó szüleit.

Aztán kézfogta a pásztorfiut. Odavezette eléük és elmondta, hogy találta meg régi jó kedvét.

A pásztorfiu ott maradt a palotában. Nagyon megszerették. Elvette feleségül a királykisasszonyt.

Olyan lakodalmat csaptak, hogy sem azelőtt, sem azóta nem volt ilyen hetedhétországban.

Az öreg király odaadta nekik az egész országot. Nem kellett neki már semmi sem. Gyönyörködött boldog gyermekeiben.

Sokáig-sokáig éltek. Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Vége.

Vége a meddő sóhajnak,
Vége a szerelmi dalnak,
Aki egyre azt daloltam,
Szerelmemről ajkam halgat.

Nem kívának vissza többé,
Álomcsókot, álomrózsák,
Képzletnek tengerénél
Többet ér egy csepp valóság.

Ignotus.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(58)

Ez a pokoli jószág, úgy látszik, csak egy szó, fogalom, mithosz, kép volt... minden inkább, csak a föld kerekességének legszebb ékzere nem. Amikor a robbantások és ádasok szüneteltek, Tarvin újra meg újra hiába tett kísérleteket arra, hogy a nyomára jusson. A várost felkutatta kerületről-kerületre s minden egyes templomtól megvizsgálta; azzal az ürügygel, hogy arkeológiai tanulmányokra megy, a külső erődítésekhez és romba dőlt palotákhoz lovagolt, amelyek messze a várostól a pusztán heverték elszórtan. Fáradhatatlanul járta mindazokat a kriptakamrákat, amelyekben Gokral Seetarun elhalt királyainak porai pihentek. Százszor is elmondta magában, hogy minden kutatása, kérdésfokódése hiábavaló, hanem szüksége volt a lelki feszültségnek és reménykedésnek a vigasztalására, akárhányszor csalódott is.

Amikor a maharádzsával lovagolt ki, el tudta nyomni türelmetlenségét és kedvetlenségét. A palotában, ahová naponként legalább egyszer eljárt, állítólag azért, hogy a munkálatokért számot adjon, soha még olyan odaadással a pasihit nem játszott, mint mostanában. A maharádzsának ekkoriban kedve kerekedett ahhoz, hogy a narancsos fehér márványpavillonja helyett, amelyet különben tavaszkor nagyon kedvelt, az udvarban üldögéljen, közvetlenül Sitabhaiinak a vörös palotában lévő lakosztálya előtt, ahol időtöltésül többféle dolgokban gyönyörködött. Nézegette a be-tanított papagályokat, amelyek kis játékgégyukat sütögettek el, továbbá a fúrjakasoknak tüzes viadalát, vagy a nagy szürke majmokat, amint angol tisztis uniformisban egzeciroztak. Ha jött Nolan ezredes, akkor ezt az utóbbi mulatságot hirtelen félbe-ol-

lett szakítani és a majmoknak el kellett tűnniök, Tarvinnak azonban ebben a mulatságban is részt kellett vennie, ha a töltésektől kissé elszabadulhatott. Egész lényé ágaskodott a kénytelen tétlenség és az ellen a képtelenség ellen, hogy a Naulakhát megközelítse, a mikor ezeket a gyerekes játékokat végignézte. Csak a vigasztalta meg némiképpen, hogy ilyenkor szemmel tarthatta a maharádzsa-kunvárt, ezenközben az ő éles szemének akadt elég foglalatossága.

A maharádzsa szigorú parancsot adott, hogy a hereg az orvoson minden rendeletének engedelmeskedjék. Még az ő bágyadt, borus pillantása is javulást vett észre a kieske állapotában s Tarvinnak gondja volt rá, hogy ezt az eredményt kizárólagosan csakis Kety érdeméül tudja be. De a fiu, aki eddig soha életében parancsot nem kapott s azt se tanulta soha, hogyan kell parancsnak engedelmeskedni, hirtelenében csupa kópéságból nagy kedvet kapott az ellentmondáshoz és az engedetlenséghez és minden élmességét abban találta, hogy kísértevel együtt Sitabhai lakosztályában futkározzon és zajongjon. Ott tömegesen talált szürke haju hízelgőket, akik megalázkodtak előtte és szünet nélkül azt hajtogatták, hogy misoda uralkodó lesz ő egyszer, ott csinos táncosnóket is talált, akik daloltak neki és a lelkét alaposan elrontotta volna, ha nem lett volna éppen meg nagyon is gyermek az ő művészetükhöz. Azonkívül voltak ott majmok és pávák és csepürögök, akik nap nap után mindig valami új huncutsággal állottak elő, voltak kótél-táncosok és nagy ládák, amelyek Kalkuttából jöttek és amelyekből ő mindenféle pompás holmikot válogathatott ki magának: elefántesonttal kirakott díszes pisztolyokat, aranyos hüvelyű kardokat, amelyeken középütt keskeny csatorna futott végig, abban gyöngyök sikkoltak ide-oda, amelyek dallamosan csilingeltek, ha a gyermek a kardot a feje fölött megforgatta. Hogy pedig egy templomban, amely tisztára elefántesontból és opálból volt, az asszonyok birodalmának kellős közepén, egy kecskének feláldozását végig nézheti, ez olyan

A svédék zenéje.

A Hackl N. Lajos szerkesztésében megjelenő Zenevilág érdekes összeállítását közöl a svédék zenéjéről. Svédország zenei csak a XIX. században jutottak általában hírnévre, de történelméből tudjuk, hogy a nép a legrégebb idők óta szerette a dalt és a dal művészeit. A svéd dalok, akár népiesek, akár nem, gyöngéd szépségük és dallamosságuk tekintetében akármelyik más nemzet dalaival fölveszik a versenyt, legfőképpen az érzés erejére nézve maradnak hátrább. Ha régebben volt volna a külföldi róluk tudomást: bizonyos, hogy jelentékeny szerepük jutott volna a zene általános történetében. A régebbi svéd énekesztróket, például *Olaf Ahlströmöt* (1756—1835) és *J. E. Nordblomet* (1788—1848) a németiség befolyásolta ugyan, de dalaik és balladái hangja egészen nemzeti. Ez a nemzeti közzesség nemcsak a népdalok egyenes utánzásában nyilvánul, hanem néhány jellemző svéd sajtáságban is, amilyen a csendes, de mély érzés, néha egészséges humorral elegyítve. Az elsők, akik e nemzeti kincsét öntudatosan bírtukba vették, az ősi népdalok gyűjtői voltak, mint *Erik Gustaf Geijer* (1783—1847). Folytatók *Adolf Fredrick Lindblad* (1801—1878); és mindenekelőtt *Aug. Joh. Söderman* (1832—1876). Manap a legjobb svéd dalszerző E. Sjögren. A népdal jellege tükröződik a négyyszólamu énekekben is. Noha nagyon hatott rájuk a német művészet, mégis épségben megőrizték svéd nemzeti hangjukat. A számos e téren működött zeneszerző közt — a jelesebbek: *O. Lindblad* (1809—1864), *J. A. Josephson* (1818—1880), *Gustaf királyi herceg* (1825—1852), *II. Oszkár testvérátya*. — *G. Wennerberget* (szül. 1817.) illeti meg az elsőség. A *Gluntarne* című gyűjteményben halhatatlan hangokban énekelte meg a vig diákéletet. Az operában annál nehezebben lett otthon a nemzeti szellem. A nagy opera, melyet III. Gustaf egy rendelete 1778-ban teremtett meg, nem tudott gyökeret verni. Műsora szinte kizárólag idegen volt; nagyon sokáig nem akadt hazai zeneszerző e műfajban. Az elsők, akik említésre méltó alkottak: *A. Lindblad* (Az elégtelenség) és *Frans Berwald* (1796—1868; Estrella de Soria.) Ezeknek időzeti dalműveivel nyitották meg a stockholmi új operaházat (1898. szeptember 19.) Voltaképpen *Ivar Hallström* (szül. 1826.) óta bővebb a termés; ő első szött operába népéneket (pl. a gnom araja oimübe.) Ezért illeti meg őt a svéd dalmű történetben az a hely, amely amagyarban *Erkert. Andr. Hallén* (szül. 1846.; Harald Viking, Valdemár kincse), *Stenhammar* (szül. 1871.; Tirfing) és *O. V. Peterson-Berger* (szül. 1867.; Svengaldrar) tárgyaikat ugyan az ősi északi életből vették, de zenei irányuk nem éppen svéd; a wagneri zeneszámát vették mintának. Utóbbi időben Wagner meghonosodott a svéd színpadon, műveivel gyakran találkozhatunk a műsoron. Olyan színművekben, amelyekben előfordul zene is, sokkal könnyebben lett

ígéret volt, amely ellenállhatatlan erővel lebilincselte.

Ezzel a tömjénezéssel szemben a komoly, mélabus Kettynek, aki mindig szórakozott volt és akinek a szeme mindig nedvességűl csillogott, csak résztevő könnyei voltak a számára és annak a tehetetlenségnek a sóhajtsái, hogy a misszió házában csak a legártatlanabb játékokat engedheti meg neki. A lármás eleven játék nem volt a jövendőbeli uralkodó izlése szerint való. A teniszről csak annyit tudott, hogy kollégái, az európai princek kedvelj játszszák, hanem hogy az egy radsput neveléséhez is hozzá tartozzék, azt éppenséggel nem akarta belátni. Közben, ha nagyon fáradt volt — néha feltűnően fáradtan jött vissza Sitabhai birodalmába való tilos kirándulásairól — sokáig ült csendesen és feszült figyelemmel hallgatta azokat a törtétiákat, amelyeket Kety háborúkról, csatákról, diadalokról olvasott fel neki, de amikor végül villogó szemmel ilyen szavakban tört ki:

— Ha egyszer király leszek, a katonáimnak mindezeket a borzasztó tetteket meg kell csinálni! — akkor az ő barátója nem volt már annyira elragadtatva előadásának a hatásától.

Kettynek nem volt természet, sőt véteknél tartotta volna, hogy csöndes hitoktatásokba bocsátkozzék. Ez ellen különben a fiu rögtön kikelt a keletiék egész hozzáférhetetlenségével. Egyszerűen azt mondotta:

— A te istened egészen jó a te számodra Kety, de az én isteneim meg nekem nagyon jók és ha az apám tudná, hogy beszélsz az istenedről, nagyon megharagudnék.

— Es mit imádsz te tulajdonképpen? kérdezte Kety, lelke mélyéből sajnálva a kis pogányt.

— A kardomat és a lovamat, hangzott a határozott felelet és a maharádzsa-kunvár kihuzta félig hüvelyéből drágakövekkel kirakott kardját, amely elváihatlan kísérője volt, s aztán hangos csattanással visszacsapta, ami minden további magyarázatnak utját vágta. (Folyt. köv.)

talajra a svéd stíl, amint a dalokban és balladákban nyilvánul. E nemből az összes szerzők közt *Södermann* mindnyájunk mestere. A csupán hangszerekre írt zene Svédországban magas fokon áll. *F. Berwald* és *Ludv. Norman* (1831—85.) itt nagy nevek. A Liszt nyomdokait követő szimfonikus költemény első sorban *Hallén* áll. A zongora, hegedű és zenekar számára legbecesebb műveket alkották: *Sjögren*, *R. Henneberg* (szül. 1853.), *T. Aulin* (szül. 1866.), *Stenhammar*, *H. Alfvén* (szül. 1872.) és mások, orgonára *G. Mankell* (1812—80.), a német eredetű *G. W. Heintze* (1849—95.) és mások. Azonban a svédek nemcsak mint alkotó művészek s főleg mint énekszerzők kiválóak. Mint előadó művészek s főképp mint énekesek sokan tettek szert nagy hírre. A női négyeskar, a diákkarok dicsőséget szereztek mindenütt, ahol csak megfordultak: az utóbbiak a párisi világiállások alatt is Nem egy svéd énekesnek halhatatlanná tette nevét a világ zenetörténetében. *Jenny Lind* (1820—87.), a valaha élt legnagyobbak egyike s *Michaeli* asszony (1830—75.) és *Kristina Nilsson* (szül. 1843.) a maguk dicsőségének tőpontján ugyanazt a hírnevet élvezték. Ujabb időkben nagy nevet vívott ki *Sigrid Arnoldson* (szül. 1861.) egy nagy tenorének leánya, valamint *Ellen Gulbransson* (szül. 1863.).

† Egy összezúzott műrekek. A florenci régészeti múzeum egyik remeke és büszkesége, az ugynevezett *François-féle virágváza* egy *Maglioni* nevű muzeumszorgó vad dühének lett áldoztatva: *Maglioni* a világhírű régiséget vandál kegyetlenséggel darabokra zúta. A váza a Krisztus előtti hatodik századból való és valóságos remeke az athéni kézművészetnek. A következő öt festmény volt rajta: *Thézeusz* és a *Minotaurusz*, *Patroklosz halála*, *Peleüsz* és *Thétisz* lánckapalma, *Dionüszos* és *Hefaisztosz* az *Olimposzon*, végül pedig különféle fantasztikus állatalakok. A virágtartó fülét is különböző, a hellén mítosz világából vett festmények díszítették. 1844-ben került napvilágra a nagyvezetességű régiség. *François* arkheológusnak *Poggio-Garellában* eszközölt ásataival alkalmával és *Braun* Emil agost göttingai professzor adott róla első ízben tudományos leírást. A maga nemében a legtekélyesebb mű, amely az ó-korból reánk maradt. Legelőször is *fémháló* lírára becsülték a vázát, amelyet most *Maglioni* muzeumszorgó elpusztított. Valami miatt megróta őt a múzeum igazgatója, mire az indultatos ember kést rántott elő és feljebbvalóján három súlyos sebet ejtett, majd vad dühében székelt ragadott és izzé-porrá tört a műrekeket. Csak nagynehőzen tudták a dühöngőt megfékezni, és kezeit, lábait összekötve adták őt át a rendőrségnek.

† Amerikai városok lakossága. Az Egyesült Államok népszámlálásának eredménye azt mutatja, hogy az unió harmino legnagyobb városának összesen 13,243,515 lakosa van. Ha *New Yorkot* és *Brooklynt* két városnak vesszük, akkor négy oly városa van az Egyesült-Államoknak, amelyek lakosainak száma az egymilliót meghaladja. Az előbb említettek kivül *Chicago* (1,698,575), *Philadelphía* (1,298,697) ezek, három városnak van félmilliónál több lakosa és pedig *St. Louisnak*, *Bostonnak* és *Baltimore-nak*. A következő ötben mintegy 350,000 lakos van: *Cleveland*, *Buffalo*, *San-Francisco*, *Cincinnati* és *Pittsburg*. Kétszázézer lakoson felüli: *New Orleans*, *Detroit*, *Milwaukee*, *Washington*, *Newark*, *Jersey City*, *Louisville* és *Minneapolis*. Százézer léleknl többet számlálnak: *Indianapolis*, *Kansas City*, *St.-Paul*, *Rochester*, *Denver*, *Toledo*, *Alleghony*, *Columbus* és *Omaha*. A népszámlálást még nem fejezték be, de az eddigiek után azt következtetik, hogy az Egyesült Államok összes lakossága mintegy hetvenöt millió, míg ezelőtt az esztendővel pontosan hatvanhárom millió volt.

† Uj gyémántmező. A *Kamenka* nevű urali hegyipatak tórrásának közelében gyémántmezőre akadnak. Ezt már jó idővel ezelőtt megjelölt a nemrég elhunyt orosz mineralógus: *Koksarov*. A tudós évekkor ezelőtt tudományos kutatásokat eszközölt a hegyipatak közelében és topáz, beryll, meg chrysoberyll volt ásatainak eredménye. Az ottlevő geológiai viszonyok teljesen azonosok a brazilai gyémántmezők talajának földtani viszonyaival s a tudós a vidéket el is nevezte orosz *Braziliának*. A most talált gyémántok bár nem nagyok de remek tűzűek és szép tiszták.

† Vakmerő betörés. Párisban, a *Rue Lord Byron*ban van egy fényes uriak, melynek lakói, de a *Borde* báró és *Frisé* gróf földkerüli uton vannak, sőt nyárra a portás is vidékre költözött. A palotában egy árva lélek sem volt. A redőnyök le voltak bocsátva és a kaput hónapok óta nem nyitották ki. Az utca közönségének feltűnt tehát, amikor egy reggel az első emeleti ablakok mind tárva-nyitva voltak. Észrevette ezt a közelben cirkáló rendőr is, de azt

csak másnap tudta meg, hogy az uraságok még nem tértek vissza, s így az a gyanuja támadt, hogy a házban betörők jártak. Lakatosnal nyitatták fel a kaput és ámulva látták azt a pusztítást, amit ott néhány gonosztevő végbe vitt. Bronz-, porcellán-, majolikatárgyak és a butorok romjai heverték szerteszét, a drága tükrök be voltak verve, a butorok összezuva. Az értéktárgyakat mind elhordták. A szekrények fel voltak törve és kifosztva. A legérdekesebb a dolgot az, hogy a rendőrség nyomozni is alig tud, mert nem tudja összeállítani a hiányzott tárgyak listáját. A távollevő tulajdonosok után több helyre táviratoztak, de eddig nem adtak hírt magukról.

† Veszedelmes hangyák. Egy francia városkában sajátságos eset történt a minap. Egy fiatal asszony kicsiny, háromnapos babájával rokoni társaságában künnyár a tanyák között. Közben a társaság letelepedett, a babát pedig egy szalmakazal tövében helyezték el. Nemsokára azonban a kicsike torkaszakadtól sírni kezdett és az anyja futva ment hozzá. Nagy rémülettel látta, hogy ezer meg ezer apró hangya lepte el a pólyás gyermeket; behatoltak szemébe, szájába, fülébe, orrába. A gyermek néhány pero alatt csupa vér lett. Orvost hívtak, aki ápolás alá vette ugyan a szerencsétlen kis babát, de állapotát fölülte aggasztónak mondja.

† Apróságok.
Papa: Hallod-e Peti, nem jó bizonyítvány ám, amit most haza hoztál!
Peti: Tudom, papa, de te azt mondtad, adsz egy koronát, ha jó lesz a bizonyítványom; meg akartalak kimélni ettől a kiadástól.

A table d'hôtelnél egy toladó ur mindenképpen igyekszik társalgásba bocsátkozni szomszédjával, de hiába.
 — Én a fogast csak tátmártásban szeretem. És ön uram, hogyan eszi legszívesebben?
 — Csendben.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 15.

Gabonaüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) Az időjárás a hét első felében még esős és hűvös volt. A csapadék később azonban megszűnt és teljes derülés mellett enyhe, uapos idő következett be. A vizállás tovább is csökkenő. A mezei munkálatokat teljes mérvben folytatják és a legtöbb vidéken már az őszi vetéssel foglalkoznak.

A külföldi piacok üzletmenetét illetően az irányzat tovább is szilárd, a forgalom élénkebb és az árak is emelkedők voltak. Amerikában az árvaltozások circa 2 cent javulást eredményeznek. Esőzések az északi részekben, melyek a cséplést megakadályozták, a megjelent hivatalos termésjelentés, a baissierk nagymérvű fedezései szilárdítólag hatottak, habár a látható buzakészlet ismét teljesen gyarapodott. Az Európa felé uszó gabonamennyiség a magas tengeri hajófuvardíjak következtében azonban fokozatosan csökken. Tengeri iránt az irányzat szintén szilárd. A hozatalok e cikkben nem felelnek meg a várakozásnak, míg közeli szállításra európai számlára élénk kereslet mutatkozott. Angliában az üzlet ugyanolyan élénk volt és az árak is — habár mérsékeltlen — emelkedő irányt követtek. A francia piacokon is jobb kereslet mutatkozott, mi mellett buza és liszt 1/2 frankkal javult. Németországban ugyanezek szilárdak voltak a piacok, a fogyasztás azonban csak nehezen határozza magát nagyobb üzletek létesítésére.

Nálunk a hangulat a külföldi piacokkal ellentétesen határozottan lanyha. A hozatalok különösen kenyérmagvakban bőveek, míg a kereslet gyengébb és így az árak csökkenők voltak. Takarmánycikknek inkább változatlanok, de csendesek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész héten át jól, egyes napokon azonban, különösen waggaronában sürgetően volt kínálva, míg a malmok tartózkodók voltak és alig vásároltak. A forgalom így kedvetlen, vontatottan alakult, annál inkább, mert nagy mennyiségek érkeztek be a malmok által előre vásárolt árúkból és így a keresletet is csökkentette. Az árak így naponként visszaestek és a hét végével körülbelül 20 fillérnyi veszteség mutatkozik. A magánspekuláció szintén részt vett a vásárlásban, e héten azonban csak mérsékeltbb érdeklődést tanúsított. Az összeforgalom 220,000 métermázsát, a behozatal 435,000 métermázsát tesz ki.

Rész a héten szintén csökkenő volt. A kínálat nem volt ugyan erős, a tulajdonosok azonban nagy eladási hajlamot tanúsítottak és épp úgy, mint búzá-nál sürgetően kínáltak, míg a vevők tartózkodók

voltak. A vételen főleg a fogyasztás és arbitrage-vevők részesedtek. elszállítási célokra csak mérsékelt mennyiségek keltek el. Gyengébb minőségű árú 15—20, jobb és prima rozsa csak 10 fillérig csökkent. Az árak minőség szerint 6.55—6.65, illetve 6.80 koronáj alulnak Budapest paritásában, míg finom urasági árú néhány fillérrel ezen jegyzésen felül is ér el. Nyíri származékokban szórványos a forgalom és Debrecen távolágában átvéve 6.20 koronáj fizettek.

Árpa (takarmány- és hántalási célokra) továbbra is csak gyengén van ugyan kínálva, az érdeklődés szintén csökkent. Az árak mindazonáltal változatlanul tartották fenn mult heti nivójukat és gyárosok úgy mint hízalók 6 koronáj fizetnek helyben. Állomásokon átvéve a forgalom korlátozott és főleg jobb és prima minőségű tiszta- és felvidéki árura szorított, mely nyomott árak mellett belöldi számlára kelt el. Jegyzéseink: Tiszavidéki merkantil-árú 5.75—6.25, jobb 6.50, finom 6.75 koronáj. Felvidéki merkantil-árú 6.50—7.—, jobb 7.50, finom 8.— koronáj. A déli vasut mentő állomásokról épp úgy, mint a buda-pécsi vonal mentén forgalom nincs.

Zab iránt a kereslet némileg gyengült, míg a hozatalok tartósan bővebbek voltak. Az árak így alig voltak tarthatók és fokozatosan 5—10 fillért vesztettek. Szín és tisztaság szerint 5.25—5.55, prima árúrt 5.50 koronát fizetnek helyben. O. árú alig kerül a piacra, míg az érdeklődés iránta javult és az árak is némileg emelkedtek.

Tengeri iránt a kereslet jobb volt és árában is az emelkedett szeptemberi tengerivel egyértőleg gyorsan javult. Kőbánya részére és elszállítási célokra helyben átvéve kezdetben 6.25, utóbb 6.50 koronáj fizettek.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A lisztüzletben a leolyt héten nyugodt volt a hangulat, ami természetes következménye is volt a buzaárak hanyatló irányzatának. A készúra iránt való esélyek kereslet miatt a forgalom szük korlátok között mozgott. Aránylag Csehország foglalkoztatta leginkább malmainkat, míg külföldről csak elvétve jöttek megbízások. Takarmánycikknek változatlanok.

Az árak e hét folyamán csökkentek és a hét végén a következőképpen zárltak:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	26.10	24.60	23.—	22.—	21.50	20.—	18.10
		7	7½	8			
		14.90	14.10	11.20			
Finom korpa:							
Ár: korona	8.80				9.—		
Dara:		AB	C				
		26.90	25.30				

Átlagos árak Budapestén 100 kilogrammonként számkostól.

Hüvelyesek és termények. A hüvelyes üzletben lényeges változás nem fordult elő; némely cikk-nél az árakban némi visszaesés mutatkozott. *Babban* az exportuerők kötelezettségeik szeptemberi szállításra eléget tettek, minek következtében az első hetekben észlelt szilárd irányzat megecsapott s az árak is 1/2 koronával estek. Jegyzeteink helygházi törpe 8½ K., nagy leher Baja, Zombor, Mohácsos 7¼ K., kalocsai barna 7¼ K. *Borsó* ára minőség szerint 8¼—9¼—11 K., hámozva minőség és nagyság szerint 14¼—17—18—19—20 K. *Lencséből* elegendő ajánlatok érkeznek; szsziikes 8—9 K., szsziiktelen 12—14—16 K. *Köles* új árú még alig került a piacra; 6½ K. könnyen elérhető. Kásából még alig kapható árú. *Mák* 23—24 K. *Köménymag* szilárd; 44—46 K. mind 50 kilogrammonként.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése.) Ennek a cikknek irányzata változatlanul szilárd. Azonnali szállításra a kereslet valamivel csökkent ugyan, de annál nagyobb az érdeklődés az új campagne végeig terjedő szállításokra, amelyeknél a report 50 fillért tesz ki. Mai nagybanit jegyzések: 38.50—37.50 korona 10,000 literonkénti hordóval együtt ab Budapest, készpénzfizetésre, engedmény nélkül. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Ipar- és kereskedelem.

Kiskereskedők és a tisztességtelen verseny. A fővárosi kiskereskedők tegnap a Kiskereskedők Egyesületének *Wollner* Sándor előktele, alatt népes gyűlést tartottak, amelyen mintegy 500-an vettek részt. *Reich* Kálmán hosszabb beszédében arról panaszkodott, hogy a kiskereskedők helyzete mindig rosszabb lesz. A tisztességtelen verseny törvényes megszorítását üdvösköni tartják a kiskereskedők is, de attól fének, hogy ezt a tisztességes kereskedelem meg fogja szenvedni. Aztán benyújtotta a szónok annak a feliratnak a tervezetét, amelyet *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszternek hészülnék átnyújtani. A feliraton kéri a minisztert hogy a tisztességtelen versenyről szóló törvényjavaslat elkészítésénél legyen tekintettel a kiskereskedők helyzetére és érdekeire. A gyűlés meg is választotta a kiildöttség tagjait.

A Schosberger-féle kötelezettségek. A Rothschild-csoport tegnapelőtt értekeletet tartott Bécsben, amelyen a Schosberger-féle kötelezettségek végrehajtott realizálásáról is tettek jelentést. Ezek a kötelezettségek eredetileg több mint 60,000 osztrák hitelrészvényből, 16,000 osztrák-magyar államvasuti részvényből és 7000 magyar hitelrészvényből állottak. Voltak ezenkívül más értékek is, de kisebb mennyiségben. A bankok ezekre a tételekre 70 millió korona előleget adtak. A megállapodás szerint a bankok az értékek felét saját belátásuk szerint értékesíthették, a másik felére pedig *Schosberger* Zsigmond báró fenn-tartotta magának azt a jogot, hogy az eladás határidejét ő állapíthassa meg. A realizálásnak két éven belül kell megtörténnie.

Közeledési vállalatok.

Table with columns for company names (e.g., Adriai m. tengerv. Budapesti áruv. társulat) and their respective rates for various routes.

Pénzmenek és váltók.

Table listing exchange rates for various banks and locations like London, Frankfurt, and Paris.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Horemag: lucerna magyar... korona, vörös aprószemű... korona, vörös erdélyi... korona, vörös bánágsági... korona, középszemű... korona, nagyszemű... korona, Disznózsír: budapesti: 58.50-59.-

A bécsi értéktőzsde.

Az értéktőzsde szilárd, német kölcsön amerikai elhelyezésére.

Déli tőzsde valamivel gyengébb. Zárulat gyenge. Berlini magán-diszkontó 4 1/4%.

Bécs, szeptember 15. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírrárak 97.70. 4 1/2%-os osztr. aranyárak 116.40. 1890-iki sorsjegye 132.-

Bécs, szept. 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 663.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 15. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde megnyitásátán a Laurahüta osztaléka a hivatalos közzététel előtt 180%-ra tételt. Ezt az eredményt kedvezőtlenül fogadták.

Berlin, szeptember 15. (Zárulat.) 4 2/10%-os papírrárak... Osztrák aranyárak 98.50. Elbavölgyi vasut... Magyar koronajárak 90.50.

Berlin, szeptember 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyárak 96.-

Hamburg, szeptember 15. (Zárulat.) 4 2/10%-os ezüstjárak 96.40. 1890. sorsjegye 133.-

Frankfurt, szeptember 15. (Zárulat.) 4 2/10%-os papírrárak... Osztrák aranyárak 98.70.

Páris, szeptember 15. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasut... 4 1/2%-os osztrák aranyárak 99.15.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 15. A sertésüzlet irányzata kissé kellemesebb. A Hízott sertések ára: I. A) Magyar els. ord. 1. Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban)

Sertéslelészám 1900. szeptember 13. napján volt készlet 39.583 drb. - 1900. szeptember 14. napján elhajtattott 255 darab.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár. es. és kir. udv. szállított B. dapest, VII. K. Repesi-ut 36)

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvényeik: 10 millió korona.

Első Leánykiképzési Egylet Budapestem, VI. ker., Teréz-kört 40-42. szám. Alapított 1883. évben.

Kivonat a hivatalos lapból.

Közjegyző-helyettesi kirendelés. A pécsi kir. közjegyzői kamara az elhunyt Nagy János szegszárdi kir. közjegyző iradoja részére helyettesül dr. Pápé Dénes szegszárdi kir. közjegyző helyettesét rendelte ki.

gyermek vezetőknévét Halászra, Rózinger Arthur és Rózinger Gyula nagyerkei lakosok vezetőknévüket Rákosra, Kohn Lajos és Kohn Manó miskolci lakosok vezetőknévüket Kallaiara, Weisz Zsigmond mosdósi illetőségű, jelenleg bukaresti lakos vezetőknévét Vermesre, Kohn József, kiskoru Kohn Emil és kiskoru Kohn Jakab (Jenő) nagybíttési lakosok Keményre, dr. Fried Leó trónosai lakos vezetőknévét Fejérre, Holhóra Pásk S. verespataki lakos vezetőknévét Jánkira, Mizerák Ferenc máv. műszaki díjnok budapesti lakos vezetőknévét Molnárra, Stach Franciska és Stach Mária monyorókeréki lakosok vezetőknévüket Siklórra, Rituper István muszajai lakos vezetőknévét Rózsaira, Fischer Ödön, Andor, Gyula, Dávid, Margit és Boris erki lakosok vezetőknévüket Fodorra, Kladek László kir. főügyészégi irnok temesvári lakos, valamint kiskoru gyermekei Vilma, Árpád, Győző, Ilona, László és Paula vezetőknévüket Faragóra, Pietsch Jakab nagykanizsai lakos vezetőknévüket Pongráczra, Kohn Samu gyöngyösi lakos vezetőknévét Kardosra, Schönwald Béla kalocsai lakos vezetőknévüket Szenesre, Kohn Adolf losonci lakos vezetőknévüket Keményre, Schönwald Samu aradi lakos, ugyiszintén kiskoru Margit és Erzsébet nevű gyermekei vezetőknévüket Szenesre változtassák át.

Napirend.

Napló: Vasárnap, szeptember 16. - Római katolikus: Eufémia G. 15. - Protestáns: G. 14. Eufémia. - Görög-ortodox: (szeptember 3.) A 14. Antim. - Zsidó: Elul 22. - Nép kel: 5 óra 23 percek. - Nyugszik: 5 óra 53 percek. - Hold kel: 10 óra 55 perc este. - Nyugszik: délután 1 óra 43 percek.

A miniszterek nem fogadják. Don Bosco mentő-elbáds az egyetemi templomban este 6 órakor. Az egyetem új rektorának ünnepies beiktatása. „Veni sancto” az egyetemi templomban.

Kossuth Lajos születése napja alkalmából matiné a Vigadóban délelőtt fél 11 órakor. Az Operaház megnyitó előadása este 7 órakor. A budapesti torna-klub országos kerékpár- és atletikai bajnokságra a csömörúti versenypályán délután 3 órakor.

Vizállás.

Table with columns for names (e.g., Ina, Duna, Szabó) and scores for various events like Schieding, Passau, Lina, etc.

Ezrek mennek Carlsbadba,

hogy rossz gyomrukát kireperüljék és újra jól érezzék az erőt alköntenek - néha háiba - egy vagyont, pedig azt a célt otthon kényelmében, kevés költséggel elérik a

„PEPSIN-BOR“

használatá által, mely az ételt megemésztési segít és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. Az en papin-borom kedves kúri és hatáca ki nem marad. Egy üveg ára 2 kor. 40 filler, 5 üveg franco külföldre 12 kor.

Large advertisement for Henneberg G. selyem-ruha. Text: Menyasszonyi-selyem-ruha 10 frt 50 krtól. Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik. Henneberg G., selyem-Zürichben.

Színházak, szórakozó helyek.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1900. szeptember hó 16-án.
Délután 4-kor és este fél 8-kor:

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Vasárnap, 1900. szeptember hó 16-án.
Délután 3 órakor, fél helyárakkal.

Az asszony verve jó.

Népszínmű 3 felvonásban.

Este:

Uff király.

Operette 3 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.
Kezdete 7 órakor!

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1900. szeptember hó 16-án.
Délután 4-kor fél helyárakkal.

Othello.

Tragédia 6 szakaszban. Irta Shakespeare.

Este:

Másodszor:

A keringő király.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Costa és Mandstadt A. Fordította Körner Gyula.
Kezdete 7 órakor.

Vegyen iskola

Éltöny

5 frttól

kezdve tiszta gyapjuszövetből Kohn Heilmann és fia az „Angol szabóhoz” címzett legújabb férfi és gyermekruha áruházában Budapest, Károlykörtút 12.

szabott árak.

Táncintézetek megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy régi jó hírnevű

táncintézetemet

f. hó 15-én megnyitottam. A beiratás és táncintézés naponta d. u. 4 órától fogva történik.

Az egyetemi és műgyetemi ifjak azon előnyben részesülnek, hogy fél tanítási díjat fizetnek. Azon reménynek adok kifejezést, hogy a t. közönség ezután is mint eddig, pártfogásával kitünteti fog, amit minden tekintetben kiérdemelni föltökévésem leend. — Kiváló tisztelettel

FREUND A. f. v. táncműt.

Dohány-utca 10., a bazárral szemben.

„A párisi világiállítást az a „grand-prix”-vel kitüntetve.”

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlják:

Dr. Korányi és Dr. Kéty egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarkorban, gyengeségben stb. kitűnő sikerrel használják. Árak vidékre Kőbányai vasút állomásra szállítva 1 láda 30 nagy palack ... 17 K. 50 f. 1 . 30 kis palack ... 18 K.

A fogyasztási adót is beleértve. A láda és üres palackok 4 hónapra belüli bérmentes visszaadásra 5 korona visszaszolgáltatást. Budapestben kapható minden fűszer- és csomagkezelésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-be is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak. **MEGRENDELÉSI HELY:** Királysöröző Budapest-Kőbánya.

Cérnagyár Zuckmantel-ben

Szilvézia, a legolcsóbb beszerzési forrás

az összes fajta

karikacérna és gömbolygacérna számára. 6 kilós próbaküldeményt bérmentesen legolcsóbban postai úttal.

Arany-

és ezüst eladás. Alkalmi nászajándékok, 13 latos ezüst evőeszközök 12 személyre 140 forint, 6 személyre 66 forintól kezdve és fölfebb. Mindennemű finom ezüsttárgyak barokk és francia stílusban. Nagy raktár arany férfiláncokból, masszív aranygyűrűk 8 f. 40 kr., arany férfi órák 12 f. 20 kr., arany női órák 9 f. 12 f. 20 kr., 12 darab masszív evőeszköz 8 f. 50 kr. Vesszünk zálogházi cédulákat. Képes árjegyzéket bérmentesen és ingyen. Grünberg Armin Béla örökösai Budapestben, Városház-tér 9., I. em. 23., új szám Váci-utca 80.

HOTEL „UNION” SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, 6. terem, telefon, villany-világítás.

Utazóknak kedvezmények.

Kőbányai Polgári Serfőző

RÉSZV.-TÁRS.

Páris 1900: Grand Prix. Budapest 1896: Diszoklevél.

Arleszállítás!

Az általunk forgalomba hozott Szt.-István védjegyű

nagymértű fogyasztást nyerve, azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy ezen sörkülönlegességünk árát leszállíthatjuk, miáltal elérni kívánjuk azt, hogy ezen kiváló gyártmányunkat a legszélesebb körök részére is hozzáférhetővé tegyük.

Budapesti leszállított árak: egy nagy palack (palack nélkül) 40, egy kis palack 30 fillér.

Vidékre a Kőbányai vasúthoz szállítva: egy rekesz 30 nagy palackkal 12 korona, betét a rekeszért és palackokért 6 korona 60 fillér, összesen 18 korona 60 fillér; — egy rekesz 30 kis palackkal 9 korona, betét 6 korona, összesen 15 korona. A betétet teljes összegben visszaadjuk, ha a rekesz és palackok 3 hónapra belüli jó karban és fuvarmentesen címünkön visszaérkeznek.

Ajánlva: Anyán, Elischer, Herezsel, Kéty, Korányi, Laufenaer és Liebmann egyetemi tanár urak által. Hatásos szer vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngyöses ellen, továbbá ajánlva van lábbadozóknak és különösen szoptató nőknek.

Ezen sör hónapokig eltartható.

Kapható Budapestben minden fűszer- és csomagkezelésben. A vidékre nézve megrendelendő közvetlen a sörfőzdénél vagy annak vidéki raktárainál.

Egyszersmind ajánljuk kitűnő palackosreinket: Polgársör, Királysör, Szent-Istvánsör és Barát-Malátásör.

Vendégzerep összjáték fantasztikus látványosságok vállalata Somossy mulatóban.

vasárnap 2 nagy előadás

délután mérsékelt belépődíj. A délutáni előadás a családok és a környéken lakó közönség figyelmébe ajánljuk. 8 órákor.

Az éle Metamorfozis Signorina Bertoletti eredeti műtárgya. Monsieur Rochester az orvosi rejtély.

A misztikus törpék Opera comica Troubadour, Cavalleria Rusticana stb. Sateana Kama Souta csodái, hölgyek és urak eltüntetése a nézőkőrből. A rideg műtárgy, American Bioscop új mutatóvanyái, óriási előképek tóra, fontaines-luminesces stb. stb.

Nagy iparvállalat részére építési szakmában jártas

utazó

vidéki kereskedők és szakmabeli vevők látogatására kerestetik. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal „X. H. 7940.” jelleg alatt Haasenstein és Vogler (Jaulus és Trsa) céghez Budapest, Dorottya-utca 9. kéretnek.

Fiuméből

4 1/2 kgr. Cuba kávé... 6.93 frttól.
1/4 Császár keverék teát... 1.60
minden más költség nélkül kávé

Fratelli Deisinger

cég

Kávéházaknál üzlete,
FIUME.
ARLAP INGYEN.

Nékölözhetlen minden háztartás, szálló, vendéglő és kávéház számára.

KHINAEZÜST.

6 db	evőkanál	frt 4.80	12 db	evőkanál	...
6 db	evővilla	4.50	12 db	evővilla	...
6 db	asztali kés	4.50	12 db	asztali kés	...
6 db	kávékanál	2.80	12 db	kávékanál	...
1 db	levesmerő	2.75	1 db	levesmerő	...
1 db	tejmérő	2.-	1 db	tejmérő	...

szépséggel valódi örökös fehér marad, tömör ezüsttárossal ezzel a védjeggyel: China I. Egész készlet vételénél seiyem keztesz ingyen.

Utánvéttel vagy az összeg előzetes beutalása mellett. Nem tetszés esetén kötelezem magam, hogy a vételt azonnal készpénzben visszafizetem.

SPUTZ ARMIN, BÉCS, IX/1., Rossauerlande 15.

Képes árjegyzék 10 kr. bérletjegy beküldés ellenében bérmentesen. — Kéldők 1 kávékanál minőségmintának 50 kr. bérletjegy beküldése ellenében bérmentesen.

Nyilatkozat.

A nagymélt. cs. kir. közigazgatási bíróság 1899. október 14-én kelt 8130. számú és a nagymélt. cs. kir. kereskedelmi minisztérium 1899. december 26-án kelt 62828. számú döntvénye alapján ez a megjelölés:

„J. Klaps-toll”

a bécsi ipar- és kereskedelmi kamara védőjegylajstromában a mi részünkre van szőjelzőnek beiktatva és csak nekünk áll kizárólagos jogunkban ez a megjelölés; a védőjegyjogunknak minden egyes csorbítása ellen a védőjegy törvény (B. T. T. 10. sz. 1890. jan. 6.) 23. és 25. §-ai és a védőjegy-novella (B. T. T. 108. sz. 1925. jul. 30.) 2. §. határozmányai alapján teljes eréllyel fogunk eljárni.

Carl Kuhn & Co. Bécsben,

gyári raktár: I. Stephansplatz Nr. 6.

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., Kerepest-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárlott összeg nyugtá-ványozva lesz. Amidőn ezen bevásárlott áruk együtt a 10 frtyai összeget meghaladják vagy 10 frt értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely totószerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művészi esen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HÚ FÉNYKÉPET

cupán a kifejtéséért és a díszes papírkereért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézte sem képes az ingyen képet magát 10 frton alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy és kétkoronás árnosztályunkról, valamint az összes áruokról kívánatra ingyen és bérmentve.

a) Vízvezeték osztály :
Elvállal és létesít: Szívattyú-telepeket, szél-motor-, benzín-motor és járgány-üzemelő. Kézi-szívattyúk minden kelmélyiséghez. Fűrdő és cioslet-bereendezések. Kovácsoltvas-, öntött vas-, ólom- és kőgyagy-ösvedzetékek, parkok, majorkok részére. Saját gyártmányu kovácsoltvas-tartányok víz, szesz és festők részére.

b) Gazdasági gép-osztály :
szállít: „Triumph III” sorvetőgépeket, szabad, elevátorokat, szecsakavágókat, fűkaszázó és aratógépeket. Baker-restákat, szecsakavágókat, repavágókat és az összes gazdasági gépeket.

c) Technikai osztály :
szállít: Ruggyanta- és kender-tömlőket, vízhatlan ponyvákát, gépsziljakat, mérlegeket, olaj- és kenő-anyagokat, valamint az összes technikai alkatrészeket és szerszámokat.

Az összes fenti gyártmányok állandóan dus készletben raktáron.

A legjobb referenciáktól

Arjegyzekek szivattyúk és vízvezeték-ekről gazdasági gépekről és technikai cikk-ekről ingyen és bérmentve.

LAKOS NÁNDOR gyári raktár és hidrotechnikai iroda

Központi iroda és raktárak: VIII., Külső Kerepest-ut 1. Gép műhelyek: VII., Szérvetség-utca 3. szám.

BUDAPEST.

Specialista
sérvkötőkben!
Keleti-féle cs. és k. szab. sérvkötője a legújabb szerkezettelis mervé a leg-tökéletesebbnek ezen genében. Nem csuszik nem okoz kellemetlen nyomást a megfelelő a legmagasabb követel-ményeknek!

Árak: Egyoldali 8 forint Kétszálal 12 forint.
Képes árjegyzéket küld a gyár.

KELETI J. Budapest, Koronaherecz-u. 17.

A nékiük bennszóltot számtalan megvasható, hitces
Hőszórtat folytán emu meggyedásad óta fennáll
rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 28.
az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az elgyengült férfierő, magánlábak, a bajjalor utókezeskeményes, nőkiel fehérfolyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, me-lyeknek a meggyedéses gyógy-főközeje és börtbeteg-ségeket gygyít új gyogygyedő acortat, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülészet dor-volt eszéki kir. oszt. főorvos

RENDEL: napont d. e. 10 órádól este 6 órádól este 7 órádól 8 órádól.

Díjazott levelekre legnagyobbn figyelemmel válaszoltuk. A gyogygyedőrekről is gondoskodva.

Nővesztés után vértetem.

Újraonott meggyedés és a szerződés: Dr. GARAI ANTAL-nál meggyedéses KÉPESKÉRT UTÁJUTÓ (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségeket: ezek önműrű gyogygyedéses című könyv, volt ar. 2 frt 50 krt., most csak 90 krt. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt birtólidőre mellett bérmentve vagy 90 krt. utánról csoklattal.

A könyv tartalma: I. A szűzesség eléréséről. — II. A nemi siet öbrödéséről. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli macóm-lások. — IV. Hugycsővezeték (trippes) és húrgyógygyedések. — V. A birtólidő (stipit) — VI. Férfierőves. — VII. El-gyengült férfierő. — VIII. Női meggyedés. IX. A ív-er-szervek meggyedésesek (birtólidő) prostitúció.

LAKAS ÉS ABLAK TISZTÍTÁS PADLÓ BEERESZTÉS FÉREG IRTÁS ÉS

NYÁR-UTCA 34. TELEFON 14-59. DITRICHSTEIN MÓR

POR MENTESÍTÉSI VALLALAT

ELVÁLLAL VALODI AMERIKAI SZAGTAN DUSTLESS POROLOVEL PADLÓK PORMEN-TESÍTÉSÉT KEMENY PADLÓ MUNKÁKINT 24 fill. PUHA 30 fill. 1 L. DUSTLESS 1 kor. 20 fill. 1 BEERESZTŐ 1 kor. 30 fill. 1 SEPRŐ 2 kor. a

SZÁLLIT MINDENHOVÁ KÉPVISELŐK ÉS ELÁRUSÍTÓK KERESTETNE

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körut 4. sz. 1. em.

A legelhangyoltabb hugycsőfolyásokat, legsúlyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utó-bajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerrel

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magánlábakat, nőkiel fehérfolyást befes-kenderés nélkül, a legmakacsabb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-állott idég és ennek utókövetkezményeképp létre-jött háterinebajokat gygyít a legújabb gyogygy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órádól 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset-leg gyogygyedőrekről is gondoskodva lesz.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és börtbajok, mint gyengeségi álla-potok radikális gyogygyására páratlan sikerű gyogygyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES
HYDRO-ELECTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET
Budapest,
VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán hono-rarium teljes gyogygyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-g d. u. 2—8-ig.

Levelekre díjmentesen válaszoltatik. Prospectus ingyen.

Olcsó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, 6-némot stül	4 frt
2 ágy, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiók	16
1 éjjeli szekrény, fényezett	8	1 hálószoba, matt diófa	105
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	135
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	34	1 garnitúra crópe- vagy bourette-behuzat	55
2 ágy, magas, diófa, matt	34	1 garnitúra sellem-behuzat	80
2 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	22	1 garnitúra plüss-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, márv.	48	1 szalonasztal	10
1 diván, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márvánnyal és tükör	28
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14		

Nagy válazték egy 2 rü, valamint a legdiszezebb kivitelű butorkban.

Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet.

Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve.

Neml hajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy Dr. PALÓCZ v. kórházi orvos, k. egészségügyi tanár gyógymódjával

Budapest, VII., Kerepesti-ut 10. szám, még ideit (krónikus) betegségek szenvedők is biztos gyógyulást érnek el. Tíz (10) nagy gyógytér. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz.

Rendelés: d. e. 10-12 és d. u. 3-5 óráig. Ugranot! kapható és megrendelhető. Népszerű orvosi tanácsadó" H. kiadás. Irtá: Dr. Palócz. Ára 3 korona,

Vértisztító-, idegerősítő- és soványító-kurák.

„Fülpit“ repesztő anyag gyár.

Erzsébetfalván (Budapest mellett).

Fontos minden kő-, szén- és ércbánya-tulajdonosnak!

A legújabb, legelősebb és legbiztosabb repesztő (robbanó) szer a „Fülpit“! Szabadalmazva egész Európában és Amerikában. A legelső hazai szaktisztítók bizonyítványai szerint „Fülpit“ az egyedüli veszélytelen repesztő szer, mely a fülükkel kivéve semmiféle erőhatást nem fejt ki, a fülükben hatása meghalad minden eddigi robbanó szerenél, hogy a követ eldobná, vagy szétforgócsolná. Száltható bármikor vasúton, hajón és tengeren. Próbaprosztések bármikor eszközölhetők.

Bővebb felvilágosítással szolgál a gyár és a városi iroda. Városi iroda: Budapest, V. ker. Váci-kört 46. sz. I. em. Gyár: Erzsébetfalván. (Budapest mellett).

Saját gyártmányu

fa- és vasbutor, rózagyak, ruganyos acél-sodrony-ágybetétek, afrik- és löszor-matracok, szalagarmatúrak, kerti butor és gyermekkoscsik

részletfizetésre

minden árféltetés nélkül — gyári árakban — oleszban mint bethal készpénzfizetés mellett. Várást megrendelőnek árujegetés so filler blyeg beháldás ellenében.

PAPAI és NATHAN

legnagyobb, legnagyobb és legelősebb speciális üzlet a szakmában. BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 2. SZ. (Fonóiere-palota.) Gyár: VII. ker., Csengerly-ut 7. szám.

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.

Egyévi önkéntes egyenrűnt és felszereléseket legelősebben és a legelősebben beszerzettek. Tiller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapestben. Árjegyzéket ingyen küld a cég.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely. Gyárt nyers, fehérített és színes pamutárakát.

Első magyar pamut-levéször-és bulata levéször-gyár. Levy James, Pozsony. Elsőrendű szim-borszjak, pamut-és kenderfelhöz-szjak.

Gyapjaszövő szövetkezet, Nagydósnád. Legjobb halinaszövő, láb-pórcó, lábszőnyeg és katonatarakó gyártása. Megrendelések a nagydósnádi gyapjaszövő-szövetkezet áruvási raktárához, Temesvároztól intézendők.

Wolfner Gyula és társa gyapjamos Ujpesten.

Gép ipar.

Sangerhauseni gépgyár magyarországi gyártelepe. Budapest, Külső Váci-ut 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg cukorgyári és szeszgyári berendezésekhez.

Röck István Budapest, IX., Soroksári-utca 24 és Kelenföldi. Gőzgépek, gőz-kazánok, szivattyúk, hűtők, jéggépek, víz-ut. gőzmalma, gőzüzem, olajgyári-és gépészeti berendezések.

Hercegetestvérekész-árugyára

Pécs legelősebb és legelősebb bévise-áruipar. Hazánkban egyedül álló rézárugyár; berendezve nagyban gyártásra összes lövészárú vereték, rézből, pakfongból, nikkelből, fekete fényezett kő-zónságes, finom, és angol fényezett, arany és ezüst lemezeltből. Épitkezési célra ajtó és ablakvasalás, lókról vagy bármely más fémanyagból, továbbá kerit és titízeskendők, vagon felszerelési vereték, önt rőz vagy minták szerint bármely nagy tárgyakat is.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Pó-raktár: Budapestben VI., Váci-kört 57/a., Hungaria-Drill" és mindenemű gazdasági gépek.

Hirmann Ferenc főm-öntőde és erőaru gyár. Budapest, VII. Csanyi-ut 9.

Ganz és társa vasöntőde és gépgyár részvénytársaság Budapestben, ajmál: Gépeket közsen vagy ércet lejtésére; kereszteléseket és kerekereket; kéregöntési hengereket és golyós zúromalmokat; Hengerszerkezeteket; Gépeket papir, farost és cellulose gyártására; Turbinákat; Gázmotorokat; Friciót kapcsolókat és dynamó méretek.

Varrógépek, Korékpárok. Az első magyar varrógép és korékpárgyár részvénytársaság, Budapest, X., Tiszviselő-telep.

Seltenhofer Frigyes fia, Sopron. Harangok, vas haranglámpák, tűzoltófelszerelések, kutak, szivattyúk.

Miklóssy-féle acélmű-áruipar

Pécs. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasút-és tőzszámokot. Árjegyzék kéréndő.

Faipar.

Az Apatinkosárfonók szövetkezet, mint az „Országos központi hitel-szövetkezet“ tagja, készít mindennemű kosárut és butordarabot, mint egy-és kétfedelű női kar-kosarakat, placi-kosarakat, kézi-bőrd-éket, virágkosarakat, virág-asztalokat, munka-kosarakat, munka-állványokat és kazet-ákat a legelsőszébb kivitel-ben; továbbá kerit-észeket, filéket, zsályéket, padokat, asztalokat és egész szoba-berendezéseket bambusból; gyermek-, ülő-és baba-kocsikat, papir-kosarakat és utazóbőrd-éket. Nagy választék. Árjegyzék ingy-én és bérmentve.

Építő ipar.

Benoxur testvérek cementgyára, Magyarorszá- (Zemplénmegye) készít portland- és román ce-mentet kitűnő minőség-ben.

Neuschloss Károly és fia Budapest, VI., András-ut 19. Gőzfűtőszelvények: Budapest, Szepes-Remete, Gereblye, Bodoka, Gyula, Topletz, Puhá-és kemény-fából fűrésztel anyagok.

Neuschloss Ödön és Marcel Parkétygar, ács-üzlet és építési vállalat, Budapest, felső-raktár 10. Alilandó nagy készlet min- denemű egyszerű és dí- szes parkétákot és puha-fapadlatoctól.

Papir ipar.

Spiegel Vilmos és társa papirgyára, Kis-Szeben. Készít minden minőségű légszárított és merített csomagoló papirt, szines- és egyold-aldt simított papirt és papirlemezt.

Kanitz C. és fia Budapest, V., Vadász-utca 28. Üzleti könyvek, másoló- könyvek, rajztömbök és iskola-füzetek.

Első magyar acélrőtől, toll-szár-és induló másolópapir-gyár. Schuler József, Budapest. Gyártelők és iroda VI., Dalsok-u. 26. sz. Gyárt vegyi osztályban: Fény-érzőkeny negatív és pozitív másolópapirt és vész-ant. Szabadalmazott: indigó és színes másoló- papirt. Rajzmásolópapirt és olajlapokat. Fény-má- solatok azonnal eszközöl- hetnek: 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Knossy Vilmos és fia Budapest, VI., Teréz-kört 38. Hangjegymésző inté- zet, zenemű, könyv-és könyvmda, ellenőrzési és menetjegyek, vém-és holypénz bárcák tömeges gyártása.

Wodianer F. és fia, Lampel Robert-féle könyv-kereskedés tanszerrak- tára. Budapest, András-ut 21. Fizikai tanszerke, chemiai eszközök, szá- mológépek, térképárak, iskolai táblák, torna-és játék-eszközök, természet- rajzi praeparatumok, földrajzi, történelmi és más szemléltető képek és térképek, földrajzi-és rajzkeszítők. Hazai ipar- sok készítményel.

Betűöntőde.

Első magyar betű-öntőde részvénytársaság Budapest, Dessewffy-utca 32. Sz. Folyton dos raktárt tart magyar, német, hor- vát, szerb, román, cseh és bolgár ékezetű könyv-és címírásokban. Kör- zetek, kizárások; különféle ékítmények és egyéb- nyomdai felszerelvények- ben. Rézlenia-gyártás. Mechanikai műhely. Gal- vanoplasztika. Tömöntőde. Ólomzár. Telefon 23-70.

Bányászat és kohászat.

Magyar általános kő- szénbánya részvény- társulat, Budapest, V., Erzsébet-ter 19. Bányák: Putnok, Sajó-Szent-Péter, Tata.

Salgótarjáni kőszén- bánya részvénytársaság Budapest, V., Erzsébet- ter 16.

Agyag és üvegipar.

Első magyar chamotte és agyagárugyár, Deutsch Bertalan, Losonc. Tuzálló nyers agyag, quarz és ho- mok: égetett tuzálló, quarz-, chamotte-és dynas- téglák; aiaagsövek.

Léderer Márton, Élesd (Biharm). Tuzálló (cha- motte) téglá, distégiák piros és fehér, alagsövek, gyári kemény téglák, fran- cia hornyolt tetőcserep, kitűnő mész.

Róth Miksa üvegfesté- szeti műterme, Budapest, VIII., Kender-utca 24.

Műszerek.

Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és kötszerész. Budapest, VII., Erzsébet-kört 50. sz. jutyányosan beszerzettek „hazai“ saját gyártmányu sérvkötők, hátegyenestartók, ortopaediai-készlekek, mű- láb, műkéz stb. betegpá- lashoz szükséges eszkö- zök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bér- mentve.

Testgyenyészeti mű- íntézet. Tam-és jarégy-pek. Hessing-rendszere mű- mellifűzők, műkezek-műlá- bak stb. haskötők elhász- és vándorvisek ellen, gőrcse- harisnyák, kezeség mellett készíttetnek KELETI J. orvos-sebészeti műszere- kiben. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Al- landó nagy raktár irriga- torokban és biédekben. Képes árjegyzék ingyen.

Vegyeszeti ipar.

Wertheimer és Frankl Budapest, „Excelsior“ porkötő kavó és fűgeakák. Gyár: VIII., Csengerly-utca 13/b. Főraktár: V., Nagy- korona-u. 11.

A Müller testvérek- féle hazai gyártmányu író-és másoló-tinták, tusok, vogytinta, pecsét- vízsz, mézgnaladt stb. a legjobbak. Kaphatók min- den papir-és írószere- keskedésben.

Legjobb minőségű svéd- fajta gyujtó az Emke-gyujtó, minden részében magyar gyártmányu.

Temesvári gyujtógyár Részvény-Sársulat.

Magyar gyártmány tengeren- túli termékekből praeparált természetes pálmák, sir- koszoruk pálmáig-akból összerakóltva, paraia és nyírfaéregből stb. külön- legességek gyártása. Fodor József, Szabadka

Bőr ipar.

Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest. Gyár Ujpest. Iroda: VII., Károly- körút 3. Lő-, juti-, gépszű- és kispőr, talp-, blank- bőr, hajtó-, varró- és kötőszjak, hadfelszerelési cikkek.

Hangszer ipar.

Thék Endre egyedüli magyar gongoragyáros. Budapest, Üllői-ut 66. hol nagy választék áll a t. közönség részére, külön- böző bel-és külföldi fa- nemekből, német, francia és angol gépezettel a a legmesszebbemű jót- állás mellett. Raktárak vidéken is.

Élelmi szerek.

Kőbányai polgári sör- főzde részvénytársaság vendéglője Buda- pest, Kőbánya. Városi iroda: VIII., Népszínház- utca 22. sz.

Butor ipar.

Thék Endre műbutor- asztalos Budapest, VIII., Üllői-ut 66. Saját-és ide- gen rajzok alapján bár- mely izlésnek megfelelő- leg készít a világ bár- mely famenésből butor- kat a legmesszebbemű jótállás mellett.

AZ ÉPÍTŐMESTER KÖNYVTÁRA

Építő-iparosoknak való szakkönyvekben nagy volt a hiány nálunk Magyarországon. Az egyszerűbb emberek, a kik nem tudnak idegen nyelvet, legalább németet, semmi olyant nem olvashattak, a mi útmutatást adott volna nekik a foglalkozásuk körében mindennapos ügyes-bajos dolgokban, s a miből szakismereteket szereshettek volna. Már pedig tanulás nélkül még a kisebb mesterember sem igen viheli valamire, még kevésbbé az építőmester. Hogy ezen hiányon segítsünk, kiadtuk az itt felsorolt könyveket építő-iparosaink okulására.

- KLEIN I. Építészeti alaktan. I. k. 2 40
FOGL EMIL. Gyakorlati építőmester. Gyakorlati kézikönyv építőmesterek, építő-iparosok, építési vállalkozók és a kőműves vagy építőmesterei vialgára készítőinek. 224 képpel ... k. 4.-
Kisdódogdai és nepiskolai építkezési mintatervék és utasítások ... k. 3.-
VIG ALBERT. Népszerű építéstan — 60
GAUL KÁROLY. A faipar köréből — 60
MOSDÓSY IMRE. Művészet az ipar- ban ... k. — 60
EDVI ILÉS ALADÁR. A középkor vasművészége. Két füzetben k. 1.20

- EDVI TILLÉS ALADÁR. A reneszánsz korszakának vasművészége. k. — 60
EDVI ILÉS ALADÁR. A XVII-XIX. század vasművészége ... k. 1.20
CSIZIK GYULA. A művészetek törté- netéből ... k. — 60
CSIZIK GYULA. Az ipartörténete — 60
Dr. HANKÓ VILMOS. Az iparos kin- cseskönyve ... k. — 60
VÁRDAI SZILÁRD. Rajzminták ipar- iskolák számára és magánhaszná- latra. — 5 füzetben, 118 lappal. — Ára ... k. — 24.-

Valamennyi sok képpel!

Megjelenők és kaphatók LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. és FIAI) cs. és kir. udvari — könyvkereskedés kiadóhivatalában — Budapest, Andrásy-ut 21. szám.

HEIM-féle Meidinger-kályhák.

A feltaláló Dr. Meidinger tanár ur által kizárólag jogosított HEIM H., Budapest és Bécs

os. és kir. udvari szállító. Legjobb hírnévű cs. és kir. kiz. szab KALYHÁINK eredeti minőségben csak gyári raktárunkban

MEIDINGER-OFEN H. HEIM BUDAPESTEN, THONET-udvarban kaphatók.

Ajánljuk továbbá a mi „HESTIA“ Heim-féle tartós tűz szabályozható, ventilációs kályhánkat kettős köpenyvel.

Heim-féle tartós tűz fűstemesztő kandallókat. Központi légfűtést egész épületek számára. Szárító-készületek ipar-és gazdasági celokra. Prospektusok és árjegyzékek ingyen.

Magy. kir. Államvasutak. Igazgatósg. Hirdetmény. Német-osztrák-magyar vasuti kőtelék. (Díjtételek módosítása.)

A f. évi augusztus hó 1-től érvényes köteléki díjszabás II. rész. 5. füzet 90. oldalán foglalt 5. A. számú korpa stb. kivételos díjszabás díjtételei az alábbi viszonylatokban és pedig: Nagy Sáros-Stettin *) 278 fennig 285 fennigre 100 kg.-kint módosulnak. A folemlt díjtételek f. évi szeptember hó 20-án lépnek életbe. Budapest, 1900. augusztus 11-én.

A magyar kir. Államvasutak a részos vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjaztatók.)

Most nevezhet

1 drb 5 réti gallér ... 19 kr.
 1 pár 5 réti ... 20 kr.
 1 drb finom sima uroling ... 95, 134, 142 kr.
 1 ... raddó ... 1,18, 1,38, 1,58 kr.
 1 ... puha bat. mell. ... 1,18, 1,38, 1,58 kr.
 1 ... színes ... 1,12, 1,32 kr.
 1 ... erős köpfer alás nadrág ... 49 kr.
 1 ... kivarr 56. 69. kr.
 1 ... két. férfi harisnya 6, 11, 15, 20 és 25 kr.
 1 drb kitűnő zsebkendő ... 33, 47, 68, 98 kr.

1 drb kitűnő vészon női ing 49, 69, 88 kr.
 1 ... női ing himzett betéttel 69 kr.
 1 ... kézi himzésű 98 142 kr.
 1 kitűnő háló kötény ... 57, 69, 88 kr.
 1 chif. v. cloth alsó szoknya 1,28 1,48 1,68 kr.
 1 csilaphelien creton kötény 27, 38, 46, 55 kr.
 1 gyönyörű aszur diaz kötény ... 23 kr.
 1 ... 67, 84, 118 kr.
 1 ... val. halcsont 1,48, 1,58 kr.
 1 div. alac. val. halcsont 1,52, 1,72, 1,82 kr.

1 pár legjobb színes női bőrköttyű 69 kr.
 1 ... női harisnya ... 11, 13, 25, 29 kr.
 1 Esőernyő l.-fala. f. 45, selyem 1,88, 2,40 kr.
 1 ing mell. sima 17, raddó ... 27 kr.
 1 vég 80 réf vészon női ingre ... 5,20 kr.
 1 ... agyreműre ... 5,40 kr.
 1 ... alsó nadrágra 4,98 kr.
 1 ... hentes kötényre 5,30 kr.
 1 ... rumburgur ... 9,40 kr.
 1 ... damaszt ... 4,98, 5,80, 7,20 kr.

1 vég 80 réf cerna kanav. 3,70, 4,20, 5,40.
 1 drb lepedő varrás nélkül ... 97 kr.
 6 személyes kávéos terítők ... 1,80, 1,85 kr.
 6 ... vészon éttertek ... 1,48 kr.
 6 ... dam. éttertek 1,95, 2,45, 2,95 kr.
 1 cerna damaszt abrosz ... 68, 112 kr.
 6 drb vészon törökös ... 84, 98 kr.
 6 damaszt ... 1,35, 1,55, 2,10, 2,70 kr.
 Gyermek téli alsó trikó 24, 28, 32, 36, 40 kr.

Férfi téli alsónadrág és ing 54, 58, 79, 98 kr.
 Női ... 54, 62, 79, 98 kr.
 Flanel alsókötény ... 85, 98, 1,85 kr.
 Flanel alsónadrág ... 74, 88 kr.
 Barchetok, flanelok és ruhakelmék. Berlinek és posztókendők. Szőnyegek.

Postai és vasúti szétküldés naponta háromszor utánvéttel.

Különlegességek
 saját gyártmányu
 henger, gép-, turbin- és orsó-
 olajokban,
 valamint mindennemű
 merev (consistens) kenő-
 anyagokban:
 GIRO-SZÁMLA
 a Pesti Magyar Kereskedelmi
 Banknál.

The Russian American OIL COMPANY LIMITED
Kedvezményes árjegyzék
REICH S. és TÁRSA
 Budapest, VI., Eötvös-utca 32.

Központi iroda:
 Budapest, Eötvös-utca 32.
 Állandó raktárak:
 Fiume, Triest, Bécs,
 Prága, Hamburg.
 Cheque- és fizetési forgalom a
 u. kir. posta-takarékpénztárnál.
 Telefon 24-89.

Tiszta ásványkenő olajok.

Az árak osztr. értékben, 100 kilónként eredeti hordókban, franko Budapestben értendők. Kisebb hordók felszámítottak. Nagyobb megrendeléseknél bérmentve.

Elsőrendű gépjárat, Ragosin 60 olivá-gépjárat helyett	28.-
Kiváló minőségű T. A. Ragosin gőzhengerolaj 00, magas légkönyomásra	29.-
I-a Olivin gépjárat	32.-
Cross gépjárat (Baku), igen vastag, The Russian American Oil Company Ltd. ted jeggyel	20.-
Orosz gépjárat (Baku), legjobb jegy, vastag	19.50
Ragosinolaj, Extra	19.-
"Cleopatra" gépjárat, három csillagos	18.-
Ásványkenő gépjárat, 0,013/25, kiváló minőségű gépjárat	16.-
0,923/25, nehéz, nagyon zsíros	17.-
Orsóolaj, belf. 0,91/15	14.-
Ringrostles-olaj	12.-
Vasúti kocsi tengely-olaj vasúti kocsi tengely számára	12.-
mozdonyok kenésére	14.-
"Vulkánolaj, sötét nagyon zsíros és sűrű II.	10.-
"Form" gépjárat téglagyárak részére	9.-
Centrifug- (központfűtő) olaj	28.-
Compress-olaj, vékony, jeggyártmány részére	24.-
Amerikai Star Valvolin hengerolaj	40.-
kiváló min. (Valvolin) gőzhengerolaj The Russian de American Oil Company Limited jeggyel	45.-

Kenő- és világító növényolajok.

Gyári faolaj, I. rendű	48.-
Olivá gépjárat, igen finom I. rendű	50.-
Repece-olaj, I. rendű kétszer finomított, napi ár szerint	-
Angol és amerikai Arachid-olaj, napi ár szerint	-
Cotton-olaj	-
Ricinus-olaj, napi ár szerint	-
Et-olaj	48.75

Kő- és növényolajok.

Caspolin-gépjárat	22.-
Viktória-gépjárat	20.-
Gépjárat mozdonyok és mindennemű gőz-segédgépek számára	II. 24.-
mezőgazdasági gépek számára, kiváló finom világossárga	27.-
Turbinolaj, malmok számára, vékony, 10 fokú hidegben nem fagy meg	25.-
Skinol, gázmotorok számára különösen alkalmas	40.-
Dynamo- (villanygép) gépjárat	36.-
Compound (összetett) gépjárat, gősbajók számára	32.-
"Saturations" gépjárat, cukorgyárak részére a legjobb minőség	20.-
"Adria" kiváló finom minőségű gépjárat	28.-

Merev és kevésbé merev kenő anyagok.

Gőzhenger-kenőcsök, gőzhengerok kenésére, világos	35.-
sötét	28.-
Fregoll Valvolin gőzhengerolaj, eredeti márkával	40.-
Ásvány-faggyu, kemény a meleg transzmissiók kenésére	40.-
a transzmissiók kenésére	35.-
Vasúti kocsi kenőcsök, nyári zsutikocsi kenésére, 1-50 rendű	28.-
téli	25.-
Dugattyúsradék, nehen olvasható, faggyupótlék tömődobozban, drót-huzathoz	32.-
Gépkenőcs II. oly alkatrészekre, melyek vízzel érintkezésbe jönnek	35.-
Dobostömőaszt, (Verianfungs-Pasta)	24.-
Gépjárat (consistens), kevésbé merev olajszerű kenőcs, közlőműtengelyek és	-
Tovot-féle kenőcs dobozok számára I.	26.-
Tovot-féle kenőcs, eredeti I. rendű, kívánatra vékonyabb vagy vastagabb	-
A 45.-, B 40.-, C 30.-	-
Angol hengerolajkenőcs, merev kenőcs forró hengercsapok sz.	24.-
Csapkenőcs, közönséges, fekete zsíros kenőcs, közönséges csapágycs és tengelyek számára	10.-
Sodronyhuzal-kenőcs	25.-
Kender-huzal kenőcs	45.-
Fogaskerék kenőcs (fekete-graft kenőcs) fogaskerek számára	30.-
Kenőcs bányakocsi számára	10.-

Különböző anyagok.

Astralin oszillár égőolaj	35.-
Szalón-petroléum	28.-
Carbolineum angol minőség	15.-
közönséges	10.-
Carbolsav I. szám	40.-
II.	12.-
Carbalmész	8.-
Chlormész	18.-
Angol vasfenyomáz	60.-
Vasolín-kenőcs, sötét Paták számára 24.-, szerszámkenőcsre	48.-
Adhäsion-kenőcs, borszajak számára	45.-
Gatter-kenőcs, I.	22.-
II.	16.-
Amerikai gépkenőcs, vajszerű merev (consistens), közlőműtengelyek és vas-fogaskerek számára	17.-
Kerékpár-olaj 1 kg.	2.-

Gőzgép- és kazántulajdonosoknak saját árainkban szeressük be.
Elpusztíthatlan gőzravaszkenőcs, kilónként 4.80.
 (Neddermann R.-féle szabadalom.)
Még magas 20 légkönyvi nyomásra is.
Visztoneladók nagyobb engedményben részesülnek.

Kötéseket előre csinálunk felénkkel. Nagyobb megrendeléseknél bérmentve.

Közönséges, fekete zsíros kenőcs, közönséges csapágycs és tengelyek számára 10.-

Kerékpár-olaj 1 kg. 2.-

Önműködő kenő-készítmények merev és folyékony kenő-anyagok számára megrendelőinknek saját árainkban szeressük be.

Az árak 100 kilogrammonként, netto, osztr. értékben, budapesti raktárunkban, készpénzben, az áru átvételkor 2% engedménnyel vagy négy havi hitellel, engedemny nélkül ingyenes, legalább 150 kilót tartalmazó eredeti hordókban értendők. Kisebb hordók legutányosabban lesznek felszámítva. 25 frtnál kevesebb összegek utánvéttelnek. Szállítás alatti súlyvesztéséért nem szavatolunk.

Megjegyzés valamennyi gépkenő-olaját illetőleg. Az összes gépkenő-olajok viz-, mézga-, olaj- és savmentesek, továbbá nem tartalmaznak állati vagy növényi zsíradékot vagy idegen keverékeket. Valamennyi teljesen közömbös és az ércnek sem hidegben, sem melegben nem ártanak. Elégéstük után semmiféle hamut nem hagynak hátra.

Kérjük vigyázni: The Russian American Oil Company Limited jeggyel vannak ellátva.

Az 1900-iki cséplési idényre kerjük a gazdálkodózságot előre szükségletüket feladni. Elvünk jó kiszolgálás. Vidéki képviselők jó referenciákkal kerestetnek.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóbagjaiban!

A legjobbknak bizonyult HAZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérengzést eredményez, a megromlott és hibás vérekeletet eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt, és p. étvágytalanságot, savanyu főbőfőgést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgöröcsöt, vértelést, hámorrhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balsam

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre kéri az egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált házi szer. 1 üveg 1 k., kettős üveg 2 k., Postán 40 fillérrel drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszerháztól és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balsam csomagolás minden részén az itt látható kerék védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap! Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapestben:
TÖRÖK JOZSEF gyógyszerháztában, **EGGER A.** gyógyszerháztában.
 Főraktár **B. FRAGNER** k. u. k. Hoflieferant, Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag, Eke der Spornergasse Nr. 203.

Kiváló fájdalomcsillapító, antiszeptikus gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyuladást, seb és kelés gyógyítására biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vörkelések, pokolvar és gonyedéseknél, továbbá körömgonyedés az ugnevezett körömgöngyénél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 70 fillér. Postán 12 fillérrel drágább.

Hölgyeim! Vigyázz!

Nem esedálom, ha a t. hölgyek a sok hirdetett arcérem és piperecikkekkel-ből nehezen választanak. Legyenek tovább is bizalommal és kiserétek csak **egyzer** meg én általam készített cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur crème könyvvel 50 kr., szappan 40 kr., poudre bármily színbe 60 kr., kapható Török gyógyszer. kitűnő készpaszta vörös felrepedt kezek ellen probatogely 35 kr. Szőrtörő szerszámok kellenek a redőket végképp kismítia, darabja 1 frt 50 kr. Hajvizem páratlan! 1/4 óra alatt bármily ősz hajnak eredeti szímet visszaadja, sohasne lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hóig elegendő). Korpa és hajhullás ellen 1 üveg 60 kr. Számos elismerő levelekkel bizonyíthatom. Utánvétellel bárhova küldöm. Mandl Ida, Budapest, Bethlen-utca 12. sz.

Vigyázz!

és barmil, mire képepe Mag. arcoszlag legnagyobb építőgára. Minden új megrendelő, ki az osztr. társaságunknál huzal megaj, csak 100. 10 forintig terjedő bevárslat 10% kedvezményt kap ingyen.

30 értes bevarslatánál 1/4 kedvezményt kap ingyen

A sorozat az első megrendelésnél rögtön elküldük. Minden vársorú cipőket kérésre 6 havi felelősséget vállalok, elszakadás esetén ingyen megcsinálom. Nem telésed esetén a Férfi sima víz cipő egy darabból, 2-szoros talppal ... 2.-
 Posztó cipő borjúbőr borítással, dupla talppal, meleg béleléssel 4.80
 Legt. vixibőr, fűzős cipő, eleg. erős kiv. meleg v. vaszonbélés 2.50
 Női oroszlán fű. cipő, keztyűbőr szár, dupla talp, melegben bél. 4.-
 Váldói orosz bagaris csizma, 1 darabból, teljesen vízmentes 2-szoros talppal, jóállás mellett ... 5.00
 Teljesen vízmentes Hállia-cizma, csuklógőz bőrborítással, hálival bélelé, 3-szoros talppal, térdig érő, nagyon meleg 7.-
 Orosz bagaris engos v. fűzős cipő, eleg. erős kiv. melegben bél. 4.50
 Női borjúbőr cipő meleg béleléssel, erős talppal ... 3.-
 Női posztócipő, oroszlán borítással, meleg béleléssel 3.50
 Női posztócipő, oroszlán borítással, meleg béleléssel 3.50
 1/2 posztócipő, oroszlán borítással, meleg béleléssel 3.50
 Mértékeseleg elegáns a lábtalp egy paotri-pa aló lerajzolása. - Nem megfelelő cipőket saját költségemmel kicserélem. - Árjegyzék jobb szás ajánlat ingyen és bérmentve.

AGULÁR DÁVID fia JUD. APST. DOK-tár 6. sz.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetések díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kört 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásánknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent. Hirdessen mindenki mindent. Hirdessen mindenki mindent.

Olcson vásárolni mindent. Drágán eladni mindent. az apró hirdetések után lehet. Alkalmazást kapni Munkaerőt találni az apró hirdetések után lehet.

Potom pénzen veheti most már mindenki hasznát a nyilvánosság, mert előtörték a hirdetési bélyeget.

Például: Ez a hirdetés csak 20 fillérbe kerül:

Keresek ócska konzoltűkröt. Fejér, József-u. 9.

Ez 28 fillérbe:

Olcson kínálok jó konzervált varrógépet. Zimmermann, Váci-ut. 117.

Ez 32 fillérbe:

12 olcsó nádszéket veszek. Schwarz, Nádtelep-utca 12.

Ez is 32 fillérbe:

Keresek hívós hónapos szobát. Ligeti, Vörösvári-ut. 8.

Ez 48 fillérbe:

Elmennék nevelőnek, kintűnözök kőpésit tanárszolgát vagyok, igényem szerények. Hegyi, Rákosszentmihály-utca 1.

Apró hirdetések... Breuer nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát... Fischer J. D... Goldberger A. V... Haasenstein és Vogler... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Schwarz József... Tenczer Gyula... Sikráy Samu... Kernberg Rozália... Ifj. Nagel Ottó... Rehoznik Ilona... Szántó Mór... Soprony V... Toldi Lajos... Zipser és Könygkereskedés... Benda József... Blockner J... Deutsch Miksa... Weitzenfeld Jakab... Goldgruber Mór... A szekácsok 30 krajcáros bélyegilleték... Édes Bálásuk... Csinos, fiatal... Egy fess... Elmennék... Ideális lelkületű... Kís palota... Bérbeadó... Egy évenként... Király-utca 69... Pénzkölcsönt... Butori... A tanítóné... Hölgyek ügyelmébe... A kintűnőnek... Jónő... Sarok III emelet... Harisnyák... Bieklil... Nevelőnőket... Úgyes fodrász... Eladó... Megnyit!

Özvegy asszony... Kereslet... Butorozott szobát... Lakást keresek... Három szobából... Kís palota... Bérbeadó... Egy évenként... Király-utca 69... Pénzkölcsönt... Butori... A tanítóné... Hölgyek ügyelmébe... A kintűnőnek... Jónő... Sarok III emelet... Harisnyák... Bieklil... Nevelőnőket... Úgyes fodrász... Eladó... Megnyit!

Kís palota... Bérbeadó... Egy évenként... Király-utca 69... Pénzkölcsönt... Butori... A tanítóné... Hölgyek ügyelmébe... A kintűnőnek... Jónő... Sarok III emelet... Harisnyák... Bieklil... Nevelőnőket... Úgyes fodrász... Eladó... Megnyit!

Nevelőnőket... Kereskedelmi... Mérték szerint... 12 frtól 15 frt... 120 koronáért... Egy ház... Fénzbesező... Szakácsnének... Kintűnő szabóné... Előkelő családból... Ezüst levelezőlap... Fénzbesezőnek... Butorozott... Kintűnő szabóné... Csalos, kisebb... Jó házból... Szabászathat...

Hajnalnaltól... Gőzmalom... Hamisítatlan... Idei akadémé... Minden elfogadható... Kereset használt... Előkelő családból... Ezüst levelezőlap... Fénzbesezőnek... Butorozott... Kintűnő szabóné... Csalos, kisebb... Jó házból... Szabászathat...

Köznevelő-osztály... Felöltés... Rotthaber Jakab... The Berlitz School... Találmányokra... Kalmár J.

A Budapesti Napló apró hirdetései naponként falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Nyomatott a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvételével Budapest, IX. Utó-ut. 25.